

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 5ο - Τεύχος 17

(Ιανουάριος - Μάρτιος 1990)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- * *Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου: Ερωτήματα και Ερωτηματικά* 1
  - * *Ι. Χατζηβασιλείου: Οι Σχολικοί Συνεταιρισμοί Ηλείας* 7
  - * *Α. Ν. Κλήμη: Ο αγώνας των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών κατά την τριπλή ξενική κατοχή 1941 - 1944 και οι προσπάθειες συνεργασίας τους με τους γεωργικούς* 11
  - * *Η. Σεϊτανίδη: Προβλήματα και προοπτικές του Συνεταιριστικού Κινήματος* 21
  - * *Κ. Α. Π.: Η Εικόνα των μεγάλων Συνεταιριστικών Εταιρειών* 29
  - * *Ν. Πατρίκιου: Η Αλιεία* 33
  - * *Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της ΕΟΚ για τους Συνεταιρισμούς* 41
  - * *Η Γενική Συνέλευση της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού* 49
  - * *Ειδήσεις: Συνεταιριστικές - Αγροτικές* 59
-

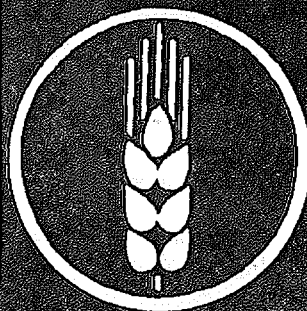
Κάθε μέρα

ένα βήμα

μπροστά

Με τον αγρότη

ΚΥΔΕΠ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 5ο - Τεύχος 17

(Ιαν. - Μάρτ. 1990)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ και ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ

(Αναγκαστικότητα και Κομματισμός
στους Συνεταιρισμούς)

Της Βαρβάρας Λαμπροπούλου -
Δημητριάδου

Στο άρτια οργανωμένο και επιτυχημένο Συνέδριο της ΟΣΕΓΟ, 26 - 28 Απριλίου 1990, στο Ξενοδ. «Holiday Inn», Αθήνα -- που είχε σαν θέμα τη διεύρυνση της δυνατότητας ανάδειξης των Συνεταιρισμών σε μοχλό ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας -- δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστωθεί το ενδιαφέρον πολλών νέων επιστημόνων για τα συνεταιριστικά θέματα, γεγονός σημαντικό, ενδεικτικό και ελπιδοφόρο για το μέλλον του Συνεργατισμού στην Ελλάδα.

Δόθηκε όμως ακόμα η ευκαιρία να διαπιστωθεί πόσες παρανοήσεις, διαστρεβλώσεις ηθελημένες ή αθέλητες, έχουν ριζώσει στο Συνεταιριστικό Κίνημα, μετά από τόσα χρόνια απερίσκεπτης παρέκκλισης από τις Συνεταιριστικές Αρχές.

Σε δυο κυρίως σημεία επικεντρώνεται αυτή η διαπίστωση:

A) Η Αναγκαστικότητα στους Συνεταιρισμούς

(άρθρα 5 παρ. 1-3, 4 παρ. 3, 47, 51, 57, 63-69 ν. 1541/85).

Περισσότερο ή λιγότερο, αλλά όλοι οι συνεταιριστές πράγματι, έχουν το όραμα ενός δυνατού Συνεταιριστικού Κινήματος με μεγάλες και ισχυρές συνεταιριστικές μονάδες, που θα καταστήσουν δυνατή την καλλίτερη εξυπηρέτηση των συνεταιριών και των καταναλωτών, την εκτενέστερη αντιμονοπωλιακή τους προστασία, την επίτευξη εισχώρησης στη διεθνή αγορά και την επιβίωση του ελληνικού αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος στην ενωμένη αγορά του 1992 στο χώρο της ΕΟΚ.

Ποιός όμως ο τρόπος για να επιτευχθεί αυτό το όραμα; Ο βεβιασμένος, ο αμελέτητος, ο εξαναγκαστικός που προκαλεί την αγανάκτηση, τη δυσπιστία, την απογοήτευση και την έχθρα ακόμη απέναντι στο συνεταιρισμό, σ' αυτόν που θα έπρεπε να είναι ο φυσικός φίλος του κάθε αγρότη; Και πώς θα φτάσουμε μ' αυτόν τον τρόπο στο σκοπό μας; Καταπατώντας και ξεριζώνοντας τη φυσική, απαραίτητη και θεμελιακή βάση του Συνεργατισμού, δηλ. την ελεύθερη και θελονοτική συνεργασία; Είναι σαν να οικοδομούμε ένα τεράστιο οικοδόμημα,

χωρίς θεμέλια, σαν ν' απογυμνώνουμε ένα φυτό από τα απαραίτητα φύλλα του, για ν' αναδειχθεί το άνθος του μεγαλύτερο και ωραιότερο.

Τέτοιες προσπάθειες, αντίθετες με τη φύση του Συνεργατισμού, αντίθετες με τη φύση του Έλληνα, είναι εξ αρχής καταδικασμένες σε αποτυχία και οδηγούν σε αποκαρδίωση των συνεταιριών και αποξένωση τους από τον συνεταιρισμό, αφού δεν αισθάνονται πλέον κύριοι των κόπων τους και ο δικός τους μέχρι τότε συνεταιρισμός αποκτά στη συνείδησή τους κρατική χροιά. Η αδρανοποίηση των συνεταιρισμών είναι πλέον φυσικό επακόλουθο.

Γιατί όμως αυτή η επιλογή και γιατί αυτή η εμμονή στο πλέγμα των αναγκαστικών διατάξεων ακόμη και όταν δεν υπάρχει πεδίο εφαρμογής, όπως στην περίπτωση του υψηλού αριθμού ιδρυτικών μελών των αγροτικών συνεταιρισμών⁽¹⁾, ή ακόμη και όταν οδηγούμεθα σε κατάφωρη παραβίαση και των στοιχειωδών δημοκρατικών δικαιωμάτων, όπως στην περίπτωση του αποκλεισμού από τις αρχαιρεσίες των πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών που δεν δέχθηκαν την αναγκαστική συγχώνευσή τους;

Ποιά πολιτικο-ιδεολογική πεποίθηση έχει τόση αξία, ώστε να θυσιστεί για χάρη της ένα κατεξοχήν λαϊκό και ευεργετικό κίνημα; Οι έντονοι αντιδράσεις, που εκδηλώθηκαν είτε ακόμη και με δικαστικό αγώνα, όπως στην περίπτωση των Ενώσεων, είτε με μή συγχώνευση⁽²⁾ των υπό την παραπάνω απειλή «τιμωρίας» τους τελούντων πρωτοβαθμίων Α.Σ.Ο., δεν είναι αρκετές για να πείσουν ότι οι διατάξεις αυτές δεν έχουν λαϊκό έρεισμα. Ούτε πείθουν γι' αυτό οι 46 διαδοχικές παρατάσεις των προθεσμιών προσαρμογής τους προς αυτές τις αναγκαστικές διατάξεις, που πολλές κατάληξαν ακόμη και σε πλήρη κατάργηση των σχετικών διατάξεων (αρθρ. 63 παρ. 1, 2, 5, 7), αφού αυτές οι παρατάσεις αποδείχθηκαν αλυσιτελείς; Και επομένως, μετά από τα παραπάνω, με ποιο δικαίωμα αγνοείται τόσο βάνουσα η λαϊκή βούληση; Δεν είναι αυτή, στο τέλος-τέλος, ο ακρογωνιαίος λίθος του ίδιου του δημοκρατικού μας πολιτεύματος;

Ας αφεθούν ελεύθεροι οι Συνεταιρισμοί. Υπάρχει ένας καλύτερος τρόπος από το λουρί που οδηγεί σφίγγοντας. Κι αυτός είναι η ανάγκη, η πίεση των ίδιων των γεγονότων, που θα οδηγήσουν στην αποτελεσματική και ορθή λύση της ισχυροποίησης μέσα από τις συγχωνεύσεις των Συνεταιρισμών. Μόνο που αυτές θα είναι εθελοντικές συγχωνεύσεις. Και αυτή είναι μεγάλη διαφορά: ας αφεθούν να ιδρύονται ελεύθερα οι Συνεταιρισμοί, μέσα στα πλαίσια βέβαια του όλου πλέγματος των Συνεταιριστικών Αρχών. Και όταν οι συνεταιίροι γνωρισθούν και εμπεδωθεί μεταξύ τους η εμπιστοσύνη, βλέποντας τον διπλανό τους συνεταιρισμό ή Ένωση που επιτυγχάνει καλύτερα αποτελέσματα μετά τη συγχώνευσή του με άλλη ομοιόβαθμη Α.Σ.Ο., από μόνοι τους θα οδηγηθούν στην επιθυμητή λύση της συγχώνευσης και μόνοι τους θα προσπαθήσουν, με ζήλο και ενδιαφέρον, με τη δική τους θέληση πλέον να παραμερίσουν τυχόν διαφορές τους με τους νέους συναδέλφους τους της άλλης Α.Σ.Ο., ή και μεμονωμένα να προχωρήσουν στον ισχυρότερο Συνεταιρισμό, εγχείρημα που δύσκολα αναλαμβάνεται ή επιτυγχάνει σε περίπτωση αναγκαστικών συγχωνεύσεων.

Βέβαια κανείς δεν εισηγείται την αλόγιστη διευκόλυνση ή και ώθηση δημιουργίας πολλών μικρών συνεταιρισμών. Ο ρόλος της ορθής νομοθεσίας είναι η διευκόλυνση των όσων επιθυμούν να συγχωνευθούν Α.Σ.Ο. με

απλοποίηση διαδικασίας, διατυπώσεων και φορολογικές ελευθύνσεις, καθώς και με παροχή άλλων κινήτρων (επιδοτήσεις κλπ.).

Ας αφήσουμε λοιπόν τις Συνεταιριστικές Αρχές να λειτουργήσουν, και τους κανόνες της ελεύθερης οικονομίας -- όπου σαν ιδιωτικές οικονομικές οργανώσεις ανήκουν οι συνεταιρισμοί -- να ολοκληρώσουν το έργο τους. Οι εθελοντικές συγχωνεύσεις, όπου οι συνεταιίροι είναι έτοιμοι προς τούτο, θα πραγματοποιηθούν, εφόσον οι συνεταιίροι διαπιστώσουν το σπουδαίο ρόλο που αναμφίβολα διαδραματίζουν στην επιβίωσή τους.

Β) Ο Κομματισμός στους Συνεταιρισμούς

Παρουσιάζεται στη συνεταιριστική νομοθεσία με δυο σκέλη:

α) με την παράταση ή σύντμηση θητείας των Δ.Σ. των αγροτικών συνεταιρισμών για τη σύγχρονη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών στις Α.Σ.Ο. και

β) με την εισαγωγή του συστήματος διεξαγωγής των αρχαιρεσιών με ξεχωριστά ψηφοδέλτια.

Οι δυο αυτοί τρόποι που ενθάρρυναν την ανάπτυξη του Κομματισμού στους συνεταιρισμούς εισχώρησαν στη συνεταιριστική νομοθεσία με τις διατάξεις του ν. 1257/82 (άρθρα 8, 12-17) και καθιερώθηκαν με τον ν. 1541/85 (αρθρ. 28 παρ. 5-7, 76 παρ. 2-3 ν. 1541/85), όσον αφορά βέβαια περιόδους ομαλής δημοκρατικής λειτουργίας στην Ελλάδα (άλλως βλ. α.ν. 1154/38, α.ν. 31/67).

Όσον αφορά την αυθαιρετη ρύθμιση της θητείας των Δ.Σ. δεν απαιτούνται ιδιαίτερα σχόλια. Είναι πασιφανής καταπάτηση της προστατευόμενης και από το Σύνταγμα αυτοδιοίκησης των Συνεταιρισμών (άρθρ. 12 παρ. 5). Όσο για τους λόγους εφαρμογής της, ή για πρώτη φορά στα συνεταιριστικά χρονικά ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των αρχαιρεσιών κατά κόμματα, ακόμη δε και η πρόσφατη αποφυγή διενέργειας των συνεταιριστικών παράλληλα με τις εθνικές εκλογές, αποδεικνύουν καλύτερα από οποιαδήποτε άλλη εικασία την εξήγησή τους.

Όσον αφορά όμως την υποχρεωτική θέσπιση των ξεχωριστών ψηφοδελτίων, κατά περιεργό τρόπο, έχει έστω και μεμονωμένα θεωρηθεί σαν τρόπος προάσπισης της πολυφωνίας και της δημοκρατίας στους συνεταιρισμούς και σαν συνεταιριστική κατάκτηση!

Ας ακολουθήσουμε όμως την πρακτική πλευρά του θέματος, εφόσον η θεωρητική έχει ήδη αναλυθεί σε προηγούμενο τεύχος μας ⁽³⁾.

Επιδιώξη των αρχαιρεσιών στους Συνεταιρισμούς είναι η επιλογή των καλύτερων και δυναμικότερων συνεταιίρων που μπορούν να συνδυάσουν ηγετικές ικανότητες, οικονομικές γνώσεις και συνεταιριστική πίστη. Κανείς βεβαίως δεν τρέφει την αυταπάτη, ότι είναι δυνατόν σ' ένα ψηφοδέλτιο να συγκεντρωθούν όλοι οι άξιοι και σε άλλο οι ανάξιοι. Άλλο είδος, συνεταιριστικά ανεκτό, διαφοροποίησης τους δεν υπάρχει.

Δεν ενδιαφέρει το μέγεθος της παρουσίας τους ή η κομματική τους τοποθέτηση. Όλοι δε πιστεύουν ότι όσοι ενδιαφέρονται για αιρετά αξιώματα, το πράττουν επειδή έχουν ικανότητες, ενδιαφέρον για το συνεταιρισμό και δυνατότητα προσφοράς σ' αυτόν. Επομένως δεν υπάρχει τίποτα που να τους διαφοροποιεί και να τους χωρίζει μεταξύ τους, αντίθετα τους ενώνουν η κοινή

αγάπη για το συνεταιρισμό. Για ποιά λόγο λοιπόν πρέπει οπωσδήποτε η νομοθεσία αναγκαστικά να τους χωρίσει σε διαφορετικά ψηφοδέλτια; Για να ενισχύσει τυχόν προσωπικές διαφορές, που τους χωρίζουν σε αντίπαλες ομάδες υποστηρικτών δυο αρχηγών; Τότε, εφόσον υπάρχει τέτοια αντίθεση, η νομοθεσία, την επικυρώνει με τα διαφορετικά ψηφοδέλτια και οδηγεί το συνεταιρισμό προς τη διάλυση, αντί να επιδιώξει αντίθετα την εξομάλυνση των διαφορών αυτών, ώστε να λειτουργήσει το οξυγόνο του Συνεταιρισμού, η συνεργασία των μελών του;

Αλλά, ως μη κρυβόμαστε, η αναγκαστική εισαγωγή ξεχωριστών ψηφοδελτίων έχει σαν αποκλειστικό σκοπό να δοθεί η δυνατότητα έκφρασης, μέσω αυτών, των κομματικών πεποιθήσεων των υποψηφίων και η ομαδοποίηση τους στα ψηφοδέλτια σύμφωνα μ' αυτές. Κι' αυτό επιδιώχθηκε συνειδητά από τον νομοθέτη του ν. 1257/82 και 1541/85, όπως ακριβώς αποδεικνύει η ανακοίνωση αμέσως των αποτελεσμάτων των εκλογών στους Συνεταιρισμούς, κατά κόμματα που γίνεται μετά τη διεξαγωγή τους πλέον σύγχρονα σε όλους, δίκην εθνικών εκλογών. Φανταζόμαστε σύγχρονη διεξαγωγή αρχαιρεσιών όλων των σωματείων, ή ανωνύμων ή άλλων εμπορικών εταιρειών;

Και γιατί δεν επιδιώχθηκε το ίδιο στους αστικούς -- όπου πάντως αφήνεται ανοικτή η κερκόπορτα του κομματισμού -- και στους οικοδομικούς; Και εκεί δεν είναι αναγκαία η υποτιθέμενη επίτευξη πολυφωνίας με τα ξεχωριστά ψηφοδέλτια; Απλουστάτα αυτές οι κατηγορίες συνεταιρισμών δεν έχουν, ακόμη, τη δυνατότητα καθοδήγησης των συνεταιριστικών μαζών που είναι μέλη τους, γιατί δεν έχουν στη συνείδηση των μελών τους τη δυνατότητα επηρεασμού και τη σπουδαιότητα στην οικονομική τους ζωή, που έχουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στον αγροτικό κόσμο.

Αφού λοιπόν αποδεικνύεται ότι ο λόγος επιλογής της διεξαγωγής αρχαιρεσιών αναγκαστικά με ξεχωριστά ψηφοδέλτια είναι η εισαγωγή του κομματισμού στους συνεταιρισμούς, γιατί αυτή η περιέργη επιμονή σ' αυτά; Δεν έχει γίνει από όλους κατανοητό και παραδεκτό ότι ο κομματισμός είναι η γάγγραινα των Συνεταιρισμών; Ποιά πολυφωνία έχει ανάγκη την κομματική ιδεολογία για να εκφρασθεί; Πιστεύει κανείς ότι σε ένα κόμμα μαζεύονται όλοι οι «καλοί» συνεταιριστές και σε άλλο όλοι οι «κακοί»; Η ολοφάνερη και απροκάλυπτη κομματική χροιά, που προσδίδεται εκ προοιμίου στα ξεχωριστά ψηφοδέλτια και που μάλιστα διαφημίζεται σαν επιχείρημα απόσπασης της ψήφου του συνεταιίρου δεν ενδυναμώνει έχθρες και καχυποψίες στον συνεταιρισμό; Δεν εμποδίζει, κυρίως, τον συνεταιίρο να επιλέξει ένα πρόσωπο άξιο και δοκιμασμένο σε συνεταιριστικούς αγώνες, μόνο και μόνο επειδή λειτουργεί μέσα του ο συναισθηματικός δεσμός με το κόμμα, που εκτός συνεταιρισμού υποστηρίζει, δεσμός που τον καθιστά αντίθετο και καχύποπτο σε κάθε πρόταση της άλλης πλευράς; Και η καχυποψία αυτή δεν συνεχίζεται όλο πιο επίμονη και πιο αναζωπυρωμένη στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου που έχει εκλεγεί μ' αυτό το σύστημα των συνδυασμών; Η αδρανολοποίηση σαν πρώτο βήμα, με την αδυναμία λήψης οποιασδήποτε απόφασης και η διάλυση του συνεταιρισμού, είναι πλέον ζήτημα μικρών χρονικών περιθωρίων.

Αλλά και οι εκλεγέντες συνεταιίροι δεν γνωρίζουν καλά ότι έχουν εκλεγεί χάρις στην υποστήριξή τους από την τοπική επιτροπή του κόμματός τους; Και ότι η παραμονή τους στα συνεταιριστικά αξιώματα εξαρτάται αποκλειστικά όχι

από την αποτελεσματικότητά τους, αλλά από την τυφλή υποταγή τους στις κομματικές προσαγές; Δεν μετατίθενται πλέον τα κέντρα αποφάσεων για τις συνεταιριστικές υποθέσεις από τα γραφεία του Συνεταιρισμού στα γραφεία των τοπικών κομματικών οργανώσεων; Από εκεί πλέον καθορίζονται ποιοί και πόσοι υπάλληλοι θα προσληφθούν, ποιές και με ποιούς εργασίες θ' αναληφθούν. Οι Συνεταιρισμοί γίνονται αθόρυβα το μέσον ικανοποιήσεως των κομματικών υποσχέσεων και επιβραβεύσεων, είτε σε τοπικό επίπεδο, είτε σε εθνικό με τη χρησιμοποίησή τους για την άσκηση κρατικής γεωργικής πολιτικής (παρεμβάσεις κλπ.).

Για να μην δυσανασχετούν οι συνεταιίροι, που βλέπουν τους κόπους τους να εξανεμίζονται, ανακαλύπτεται η αποστρωμοτική προμετωπίδα, «ο κοινωνικός ρόλος των συνεταιρισμών»!

Οι υποσχέσεις για καλλίτερα αποτελέσματα από τους κομματικούς παράγοντες πραγματοποιούνται χωρίς να προϋπάρξουν οι παράγοντες δημιουργίας τους: οι κοινωνικές παροχές και πολιτικές πραγματοποιούνται με τη χρησιμοποίηση αποθεματικών και τη δημιουργία χρεών, χωρίς να προηγηθεί η δημιουργία οικονομικών κερδών, αφού η αδράνεια καθιστά αδύνατες τις δραστηριότητες καθώς και τη λήψη ορθών και γρήγορων αποφάσεων. Η υπερχρέωση των συνεταιρισμών γίνεται πλέον γεγονός, ασταμάτητη χιονοστιβάδα, που οι έχοντες και εφησυχάζοντες στην κομματική κάλυψη αιρετοί, δεν καταβάλλουν καμμία προσπάθεια ανακοπής της.

Μπροστά σ' αυτή την υποδούλωση στον πανίσχυρο κομματικό μηχανισμό, για ποιά αυτοδιοίκηση των συνεταιρισμών ομιλούμε; Για ποιά πολυφωνία, για ποιά δημοκρατία;

ΑΣ Ξαναγυρίσουμε όμως στο ενιαίο ψηφοδέλτιο. Αλήθεια τί δυνάμεις και ποιά ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η εισαγωγή και προστασία του από τη νομοθεσία; Μπορεί να προστατεύσει τον συνεταιρισμό από τον σαρκοβόρο κομματισμό;

Ασφαλώς και στο ενιαίο ψηφοδέλτιο οι συνεταιρισμοί μπορούν να δημιουργήσουν και να ψηφίσουν κατά κομματικούς συνδυασμούς.

Δύσκολα μια νομοθετική ρύθμιση μπορεί να είναι πανάκεια για κάθε νόσο του συνεταιριστικού ή άλλου συστήματος.

Όμως υπάρχει μια θεμελιώδης ουσιαστική διαφορά: ότι με το ενιαίο ψηφοδέλτιο **δίνεται η δυνατότητα** στο συνεταιίρο ν' ακολουθήσει τη συνεταιριστική του συνείδηση και να ψηφίσει τους πλέον άξιους, άσχετα από κομματικές ή προσωπικές υποδείξεις και πιέσεις, και σχετικά περισσότερο ελεύθερος από συναισθηματισμούς που συνδέονται με το κομματικό του «πιστεύω», συναισθηματισμοί που έντονα καλλιεργούνται μπροστά στα μάτια του, μέσα στα χέρια του που κρατούν τα ξεχωριστά ψηφοδέλτια, τα οποία πλέον θέτουν εκ προοιμίου τη βούλα του «καλού» στους περιλαμβανόμενους στο ψηφοδέλτιο που στηρίζει το δικό του κόμμα και του «κακού» σ' αυτούς με το ψηφοδέλτιο του αντίθετου κόμματος.

Αντίθετα αυτή η **δυνατότητα αποκλείεται** με τα ξεχωριστά ψηφοδέλτια και δεν αφήνεται κανένα πεδίο λειτουργίας της συνεταιριστικής συνείδησης.

Ο ρόλος όμως της νομοθεσίας είναι ακριβώς αυτός: να δώσει την ευκαιρία,

τη δυνατότητα ορθής λειτουργίας του πολίτη, όχι να τον καταντήσει «άγιο». Θα αρκούσε τότε ένας «άγιος» νομοθέτης και μια «άγια» νομοθεσία, για να ζούμε διαρκώς σε μια κρόνια εποχή.

Αυτός είναι ο λόγος, η παροχή δηλ. ορθών δυνατοτήτων και κατευθύνσεων, που καμιά άλλη νομοθεσία καταστατικό ή πρακτική δεν ομαδοποίησε τους υποψηφίους των συνεταιρισμών σε χωριστούς συνδυασμούς και μάλιστα από νομική υποχρέωση, όπως μας διαβεβαίωσε το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (4). Δεν μπορεί λοιπόν όλες οι άλλες χώρες να κάνουν λάθος και να είμαστε εμείς οι μόνοι που ανακαλύψαμε το δρόμο για τη δήθεν πολυφωνία στους συνεταιρισμούς. Αντίθετα αποδεικνύεται ότι είμαστε οι πρώτοι που ανακαλύψαμε το δρόμο για την απροκάλυπτη είσοδο του κομματισμού στους συνεταιρισμούς και την άλωσή τους από αυτόν.

* * *

Η αναζήτηση «μέσων λύσεων» είναι πράγματι ελκυστική και επιπλέον προσδίδει την αίγλη του συναινετικού στον εφευρέτη της.

Όμως υπάρχουν περιπτώσεις που δεν επιδέχονται μέσες λύσεις. Και αυτή είναι η περίπτωση του ενιαίου ψηφοδελτίου, η μόνη σύμφωνη με τη Συνεταιριστική Αρχή της Ουδετερότητας.

Εξάλλου η μεμονωμένη εφαρμογή πλευρών των Συνεταιριστικών Αρχών και η μερική μή εφαρμογή τους δεν είναι επιθυμητή, διότι οι Συνεταιριστικές Αρχές αποτελούν ένα πλέγμα, και μόνον όλες μαζί ολοκληρωμένες μπορούν να εξασφαλίσουν τη συνεταιριστική επιτυχία και πρόοδο, να διαμορφώσουν συνεταιριστική συνείδηση και ορθά να διαπαιδαγωγήσουν τον συνεταιρό.

Η κριτική μας επικεντρώνεται στη νομοθεσία της περιόδου 1981 - 1989, γιατί αυτή είναι η ισχύουσα το 1990. Αν ευρισκόμεθα το 1980, η κριτική θα αφορούσε το τότε ισχύον νομοθετικό καθεστώς.

Ας ευχηθούμε όμως, όλοι όσοι πονούμε το Συνεταιριστικό Κίνημα, να μην χρειαστεί να ασκήσουμε τέτοια κριτική και το 2000. Η λύση δεν είναι δύσκολη.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- (1) Συνεταιριστική Πορεία τ. 13 σελ. 12
- (2) Α.Δ. Πάνος: Ο ρόλος των Συνεταιρισμών στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Συνέδριο ΟΣΕΓΟ, 26-28 Απριλίου 1990
- (3) Συνεταιριστική Πορεία τ. 7 σελ. 139 επ.
- (4) Αγροτικός Κόσμος, Μάιος 1982 σελ. 20

ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΗΛΕΙΑΣ

Προσπαθειες στην Πρωτοβάθμια και

στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Του Ι. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Σχολικού Συμβούλου

Ο Σχολικός Συνεταιρισμός, ως θεσμός, έκανε την εμφάνισή του στην Ευρώπη στα τέλη του περασμένου αιώνα. Στη χώρα μας άρχισε να λειτουργεί, σε πρώτη φάση, από τις αρχές του περασμένου αιώνα. Πρωτοπόροι στάθηκαν ορισμένοι προοδευτικοί εκπαιδευτικοί, ένθερμοι θιασώτες του συνεργατισμού και υποστηρικτές της συνεταιριστικής ιδέας. Τα τελευταία χρόνια ο θεσμός κατοχυρώθηκε με το Νόμο 1566/1985 (ΦΕΚ 167/ 30.9.1985, τεύχος Α') «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (άρθρο 46) και καταβάλλονται πολλές και φιλότιμες προσπάθειες από τα συναρμόδια Υπουργεία (Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού -- Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Διεύθυνση Παιδείας - Κοινωνικής και Πολιτικής Συμμετοχής-- Γεωργίας) και από τους άλλους φορείς για τη στήριξή του και για την επαναδραστηριοποίηση των Σχολικών Συνεταιρισμών. Το περασμένο μάλιστα έτος το Υπουργείο Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, οργάνωσε και πραγματοποίησε στην Αθήνα Πανελλήνιο Συνέδριο, από 31 Μαρτίου μέχρι 2 Απριλίου, με θέμα «Μαθητικοί Συνεταιρισμοί. Προώθηση - Ανάπτυξη». Έγιναν ενδιαφέρουσες εισηγήσεις από ειδικούς, ανταλλάχθηκαν απόψεις και εμπειρίες, συζητήθηκε σχέδιο Υπουργικής Απόφασης, σχετικό με την ίδρυση και λειτουργία του Σχολικού Συνεταιρισμού και δόθηκαν οδηγίες για την αποτελεσματική προαγωγή του θεσμού στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Στο Νομό Ηλείας σήμερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, λειτουργούν 11 Σχολικοί Συνεταιρισμοί, οι οποίοι αναπτύσσουν, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν και ανάλογα με τις δυνατότητες και τη διάθεση προσφοράς, αξιόλογη εσωσχολική και εξωσχολική δράση. Από τους Σχολικούς αυτούς Συνεταιρισμούς οι 9 ανήκουν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και συγκεκριμένα στο τετραθέσιο Αλφειούσας, στο εξαθέσιο Αρχαίας Ολυμπίας, στο ενδεκαθέσιο Βάρδας, στο τριθέσιο Βασιλακίου, στο εξαθέσιο Επιταλίου, στο πενταθέσιο Καράτουλα, στο διθέσιο Κουτσοχέρας, στο διθέσιο Πλατιάνας και στο διθέσιο Ραχών. Οι άλλοι δυο, οι οποίοι θα μας απασχολήσουν στη συνέχεια, ανήκουν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ο ένας στο Τεχνικό- Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ) Κρεστένων και ο άλλος στο Γυμνάσιο - Λύκειο Βουνάργου.

Παλαιότερος είναι ο παραγωγικός Σχολικός Συνεταιρισμός του Τεχνικού -

Επαγγελματικού Λυκείου Κρεστένων. Άρχισε να λειτουργεί κατά το σχολικό έτος 1985-1986 με 23 ιδρυτικά μέλη, μαθητές - μαθήτριες. Παρόλο που μέχρι σήμερα λειτουργεί άτυπα, έχει να επιδείξει αξιόλογο έργο. Με τη βοήθεια των συντονιστών Ευσταθίου Γαβριλιάδη (Διευθυντή) και Χρίστου Κατσίγιαννη (Τεχνολόγου Γεωπονίας), ασχολήθηκε με τις παρακάτω δραστηριότητες:

- 1) Με την ανθοκομία (καλλιέργεια καλλωπιστικών φυτών σε γλάστρες)
- 2) Με τη λαχανοκομία (καλλιέργεια ντομάτας, μαρουλιών, σπανακιών)
- 3) Με τη συλλογή - τυποποίηση και διάθεση βρώσιμων ξιδάτων ελιών
- 4) Με τη δημιουργία χορευτικού συγκροτήματος
- 5) Με τη δημιουργία θεατρικού εργαστηρίου

Ο Σχολικός Συνεταιρισμός Κρεστένων αντιμετωπίζει αρκετές δυσκολίες. Το σχολείο στεγάζεται στο κτίριο της Μαθητικής Εστίας του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας. Ο χώρος που έχει στη διάθεσή του -- ως σημειωθεί ότι το ΤΕΛ είναι γεωργικής κατεύθυνσης -- είναι πολύ περιορισμένος. Τα ε'σοδα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της μέχρι τώρα λειτουργίας του, διατέθηκαν για αντιμετώπιση λειτουργικών δαπανών (κατασκευή θερμοκηπίου, αγορά εργαλείων κλπ.), για ψυχαγωγία (πραγματοποίηση εκδρομών) κτλ. Με καλύτερη οργάνωση και με διεύρυνση της σκοποθεσίας εκ μέρους των συνεταιρισμένων μαθητών, μπορεί

Θερμοκήπιο του Σχολικού Συνεταιρισμού Τεχνικού - Επαγγελματικού Λυκείου Κρεστένων Ηλείας

να λειτουργήσει αποδοτικότερα, όπως απαιτούν οι βασικές παιδαγωγικές αρχές, οι οποίες διέπουν κάθε Σχολικό Συνεταιρισμό.

Αξιόλογη δράση σε πολλούς τομείς παρουσιάζει ο Σχολικός Συνεταιρισμός του Γυμνασίου - Λυκείου Βουνάργου. Ιδρύθηκε την 1η Ιουνίου 1987 με αριθμό ιδρυτικών μελών 59 μαθητές - μαθήτριες. Στη συνέχεια τα μέλη αυξήθηκαν και έγιναν 85 κατά το σχολικό έτος 1987-1988, 110 κατά το σχολικό έτος 1988 - 1989 και 140 κατά το σχολικό έτος 1989-1990.

Οι δραστηριότητες του Σχολικού αυτού Συνεταιρισμού είναι πολλές και τον καθιστούν υποδειγματικό. Σημειώνουμε παρακάτω μερικές από αυτές:

- 1) Οργάνωση και λειτουργία κυλικείου στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.
- 2) Περιβαλλοντικές έρευνες (έρευνα της κατεστραμμένης περιοχής του Φραγκοπηδήματος).
- 3) Πραγματοποίηση ποικίλων εκδηλώσεων (τα φυτοφάρμακα και οι επιδράσεις τους κτλ.).
- 4) Πρωτοβουλίες και συμμετοχή σε έργα κοινωνικής ανάπτυξης (αναδάσωση της περιοχής του Φραγκοπηδήματος).
- 5) Οργάνωση και λειτουργία Πρατηρίου Σχολικών Ειδών

Γυμνάσιο - Λύκειο Βουνάργου Ηλείας. Ο Διευθυντής Σωκράτης Μάσσιος και μέλη του Σχολικού Συνεταιρισμού κατά την παράδοση δώρων για τα παιδιά της Αρμενίας

- 6) Έκδοση οκτασέλιδης εφημερίδας με τον τίτλο «Ιθάκη» (μέχρι σήμερα κυκλοφόρησαν έξι φύλλα).
- 7) Καλλιέργεια και εκμετάλλευση των ελαιοδένδρων του αγροτεμαχίου του σχολείου.
- 8) Δημιουργία Δανειστικής Σχολικής - Μαθητικής Βιβλιοθήκης με χρήματα του Συνεταιρισμού και συνεργασία με τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Πύργου.
- 9) Αγορά φωτοτυπικού μηχανήματος
- 10) Συγκέντρωση και αποστολή δώρων στα σεισμόπληκτα παιδιά της Αρμενίας

Συντονιστής του Σχολικού Συνεταιρισμού Βουνάργου είναι ο Διευθυντής φιλόλογος Σωκράτης Μάσσιας, ο οποίος έχει τη συμπαράσταση του Συλλόγου των καθηγητών, καθώς και όλων των άλλων φορέων.

Τελευταία γίνονται προσπάθειες και σε άλλα σχολεία για ίδρυση Σχολικών Συνεταιρισμών, όπως π.χ. στο Γυμνάσιο Μακρυσίων. Εδώ με την πρωτοβουλία της Διευθύντριας Αθανασίας Γαβριηλίδου και του Μαθηματικού Γιάννη Σταυρόπουλου, άρχισαν οι προκαταρκτικές ενέργειες για δημιουργία, σε πρώτο στάδιο, Κυλικείου, Πρατηρίου Σχολικών Ειδών και Δανειστικής Σχολικής - Μαθητικής βιβλιοθήκης, με προοπτική να επεκταθούν μελλοντικά οι δραστηριότητες.

Ο θεσμός του Σχολικού Συνεταιρισμού είναι δοκιμασμένος παιδαγωγικά σε παγκόσμια κλίμακα. Αν λειτουργήσει σωστά, ωφελεί σε μεγάλο βαθμό, γιατί στοχεύει στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών σχετικά με τις αρχές της αλληλοβοήθειας, της συνεργασίας και της κοινωνικής ευθύνης, στην ανάπτυξη της ανεξάρτητης σκέψης και της δημοκρατικής συνείδησης, καθώς και στη γνώση συλλογικών μορφών οικονομικής δραστηριότητας.

Σχολικός Συνεταιρισμός Γυμνασίου - Λυκείου Βουνάργου Ηλείας. Ογδόντα μαθητές φυτεύουν δένδρα (λεύκες) στο δρόμο που οδηγεί στο δάσος του Φραγκοπηδήματος

**Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΙΠΛΗ ΞΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ 1941 - 1944 ΚΑΙ ΟΙ
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥΣ**

Γράφει ο ΑΡΙΣΤ.Ν. ΚΛΗΜΗΣ

Σε κάθε περίοδο οι Συνεταιρισμοί κάνουν τις οργανωτικές τους προσπάθειες εσωτερικά αλλά και τους αγώνες τους εξωτερικά, για να πείσουν τους αρμόδιους σε διάφορα προβλήματα τους, ώστε η συνεταιριστική δραστηριότητα να μην βρίσκεται (και βρίσκεται διαρκώς) μπροστά σε μεγάλα εμπόδια που δημιουργούν οι κρατικές υπηρεσίες, διάφοροι ημικρατικοί Οργανισμοί και τα αντίθετα συμφέροντα των μεσαζόντων και των παρασιτικών ομάδων. Και για όλα αυτά (τα οργανωτικά και τα αγωνιστικά) οι Συνεταιρισμοί έχουν ανάγκη από τα κατάλληλα αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη, αλλά και από φίλους της συνεταιριστικής προσπάθειας που υπάρχουν μέσα στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο.

Μια περίοδος για τους Συνεταιρισμούς μας (Γεωργικούς και Αστικούς) είναι η πολεμική και η κατοχική 1940 - 1944 κατά την οποία αντιμετώπισαν πολλά προβλήματα και πρόσφεραν πολλές υπηρεσίες κατά τις ανάγκες της δύσκολης εκείνης εποχής που ακολούθησε την άλλη δύσκολη και επεμβατική πολιτική της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου 1936.

Η πολεμική και κατοχική αυτή περίοδος είναι σχεδόν άγνωστη στους νεότερους συνεταιριστές αλλά και στους ερευνητές καθώς δεν υπάρχουν αρκετά γραπτά στοιχεία (σχεδόν δεν υπήρχαν τότε συνεταιριστικά περιοδικά και βιβλία) και οι τότε πρωταγωνιστές που επιζούν ακόμα είναι ελάχιστοι. Εκτός αυτού και άλλοι λόγοι (πολιτικοί κλπ.) ίσως να επέδρασαν ώστε να αποφεύγονται οι μέχρι τώρα αναφορές στην περίοδο εκείνη. (Μερικά έχουν δημοσιευθεί στο περ. «Θέματα Συνεταιρισμών»).

Όμως κατά τη συγγραφή του Γ' τόμου του πολύτομου έργου μου «οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» που καλύπτει την περίοδο 1935 - 1945, η έρευνά μου έφερε στην επιφάνεια πολλά και πολύτιμα στοιχεία που αποδεικνύουν μια ηρωική (κυριολεκτικά) προσπάθεια των Συνεταιρισμών μας (γεωργικών και αστικών καταναλωτικών) με συμμετοχή σε αυτή όχι μόνο εκατοντάδων χιλιάδων λαού (μελών οικογενειών συνεταιρίων), αλλά και επιφανών ηγετικών στελεχών. Και όλες οι ηρωικές αυτές προσπάθειες μέσα στις κατοχικές συνθήκες δεν γινόταν μόνο για να αντιμετωπισθούν οι επείγουσες τότε επισιτιστικές ανάγκες αλλά γινόταν με σύστημα, με συνεταιριστικές γνώσεις και με στόχο να θεμελιωθούν καλά, ώστε να μείνουν και μετά την απελευθέρωση, (που δυστυχώς δεν ήταν ειρηνική και έτσι ο εμφύλιος και οι διώξεις -- μαζί με άλλους λόγους -- σκόρπισαν την προσπάθεια αυτή).

Ένα μέρος του υλικού που βρίσκεται τώρα στην κατοχή μου προέρχεται από τα αρχείο του μεγάλου συνεταιριστή Θ. Τζωρτζάκη, που ήταν και την εποχή

εκείνη (μαζί με συνεργάτες του) η κινητήρια συνεταιριστική δύναμη μέσα σε όλες τις επισιτιστικές προσπάθειες και διοχέτευε τις σωστές συνεταιριστικές ιδέες σε ευρύτατο κύκλο προσώπων.

Όλο το υλικό που κατέχω χρησιμοποιήθηκε, άλλοτε περιληπτικά και άλλοτε σε έκταση, στον υπό έκδοση Γ' τόμο του έργου «οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα». Επειδή όμως τα έγγραφα που κατέχω είναι πολύτιμα από πολλές πλευρές και για πολλούς λόγους και αφορούν όχι μόνο τους συνεταιρισμούς αλλά όλη σχεδόν την τότε ζωή και αφού δεν υπάρχει ένα επίσημο Συνεταιριστικό Αρχείο - Μουσείο για να κατατεθούν, σκέφτηκα ότι ένα μέρος από αυτά -- τα πιο σημαντικά -- θα έπρεπε να τα παραχωρήσω στο μοναδικό σήμερα σε εγκυρότητα συνεταιριστικό περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία», ώστε να δημοσιευθούν και να γίνουν εσαεί κτήμα όλων, (τόσο σήμερα όσο και μελλοντικά).

Την προτασή μου αυτή αποδέχτηκαν οι συνεταιριστές που μοχθούν σήμερα για την έκδοση και κυκλοφορία του περιοδικού αυτού (που μαζί θεμελιώσαμε στην Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού) και έτσι, από το τεύχος αυτό θα υπάρχουν τακτικά και μερικές ιστορικές κατοχικές συνεταιριστικές σελίδες, (όσο οι δυνατότητες το επιτρέπουν).

Αρχή γίνεται με την Επιτροπή Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών Καταναλώσεως, που ιδρύθηκε στις 15 Απριλίου 1942, έπειτα από όσα τράβηξε ο απροειμαστος ελληνικός Λαός τον φοβερό πρώτο χειμώνα της τριπλής ξενικής Κατοχής (1941/1942).

Η εγκύκλιος που ακολουθεί (13/20.2.1943) δίνει ολόκληρη την εικόνα, τόσο για την ευρύτατη συμμετοχή στην κίνηση αυτή αντιπροσώπων 105 Καταναλωτικών Συνεταιρισμών και αξιόλογων προσωπικοτήτων της τότε εποχής όσο και για τον τρόπο οργάνωσης, τους επιδιωκόμενους σκοπούς και διάφορες ενέργειες που δυστυχώς δεν καρποφόρησαν όσο έπρεπε από αδιαφορία του Κράτους.

Ο συνημμένος στην εγκύκλιο πίνακας δείχνει όλους τους Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς που μετείχαν τότε στην Επιτροπή Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών Καταναλώσεως με τα μέλη που είχε ο καθένας (υπήρχαν και λίγοι άλλοι Συνεταιρισμοί που δεν μετείχαν, όπως θα δούμε σε άλλα έγγραφα).

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

Αριθ. Πρωτ. 13

Εν Αθήναις τη 20 Φεβρουαρίου 1943

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ (*)

Προς πάντας τους Συνεργαζομένους Συνεταιρισμούς Καταναλώσεως

Η Επιτροπή Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών Καταναλώσεως συγκροτούμενη υπό των εν τω συνημμένω πίνακι περιλαμβανομένων 105 Συνεταιρισμών Καταναλώσεως, κατόπιν νομίμων αποφάσεων των Διοικ. Συμβουλίων αυτών

(*) Για διευκόλυνση δημοσιεύεται εδώ το κείμενο μονοτονικά, χωρίς όμως άλλες μεταβολές στη γλώσσα. Μόνο το «Συν/μών» γράφεται ολόκληρο «Συνεταιρισμών» (Α. Ν. Κλς)

και έχουσα σκοπόν να συντιονίση και κατευθύνη την δράσιν των Συνεταιρισμών προς επίλυσιν των ενδιαφερόντων αυτούς οικονομικών και επισιτιστικών ζητημάτων και γενικώτερον να προωθήση και συστηματοποιήση την συνεταιριστικήν οργάνωσιν των καταναλωτών φέρει εις γνώσιν των συνεργαζομένων συνεταιρισμών τα ακόλουθα:

1) Η Επιτροπή συγκροτείται α) εκ της ολομελείας, περιλαμβανούσης ανά ένα αντιπρόσωπον εξ' εκάστου των συνεργαζομένων Συνεταιρισμών, β) εκ του Διοικητικού Συμβουλίου αποτελουμένου εκ των κ.κ. Α. Ρουσοπούλου (Καθηγητού Πολυτεχνείου αντιπροσώπου των Συνεταιρισμών Σπουδαστών Πολυτεχνείου) ως Προέδρου, Θ. Βλησίδη (Καθηγητού Πανεπιστημίου, αντ/που Συνεταιρισμού Πανεπιστημίου) και Γ. Αναγνωστοπούλου (Καθηγητού Πολυτεχνείου, αντ/που Συνεταιρισμού Πολυτεχνείου) ως αντιπροέδρων, Χ. Παπαχρήστου (Τμηματάρχου Αγροτικής Τραπεζής, αντ/που Συνεταιρισμού Υπαλλήλων ΑΤΕ) ως Γεν. Γραμματέως και εκ των μελών 1) Ε. Ζανουδάκη (Διευθυντού Γενικής Δ/νσεως Τ.Τ.Τ. αντ/που Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Αθηνών και περιχώρων αρμοδιότητος Υπουργείου Συγκοινωνίας), 2) Κ. Αναγνωστοπούλου (Γεν. Επιθεωρητού Μέσης Εκπαιδεύσεως, αντ/που Συνεταιρισμού Καθηγητών Μέσης εκπαιδεύσεως), 3) Νικ. Λιάτσικα (Δ/ντού Γεωλογικής Υπηρεσίας Υπ. Εθν. Οικον. αντ/που Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Υπ. Εθν. Οικονομίας, 4) Χ. Καλαντζή (Τμηματάρχου Υπ. Εσωτερικών αντ/που Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Υπ. Εσωτερικών, 5) Ευστ. Σωμερίτη (Δικηγόρου, αντ/που Συνεταιρισμού Δικηγόρων και Συμβολαιογράφων), 6) Γ. Λαμπάκη (Χημικού - Μηχανικού, αντ/που Συνεταιρισμού Μελών και Προσωπικού Τεχνικού Επιμελητηρίου), 7) Ν. Χαραγκιώνη (αντ/που Συνεταιρισμού Προσωπικού Ηλεκτρικής Εταιρείας Μεταφορών), 8) Ι. Αργαλιά (αντ/που Συνεταιρισμού Προσωπικού Ελληνικής Εταιρείας Υδάτων) και γ) εκ του Γενικού Συμβουλίου, αποτελουμένου εκ του Διοικ. Συμβουλίου και των μελών: 1) κ.κ. Κελαϊδίτη, Νικάκου, Σταυροπούλου και Παπαντωνίου, αντ/πων Ενώσεως Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Δημ. Υπαλλήλων, Κ. Παπαθάνου, Συνεταιρισμού Φαρμακοϋπαλλήλων, Γ. Μαρίνη, Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών Υπαλλήλων Επισιτιστικών Επαγγελματιών, Β. Τσούλα, Συνεταιρισμού Οδηγών Ιδ. Αυτοκινήτων, Ι. Παπαδοπούλου Συνεταιρισμού Πρακτικών Μηχανικών, Γ. Καρανικόλα Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Ταμείου Συντάξεων Υγειονομικών, Α. Γιάννου, Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Τραπεζών Εθνικής, Ελλάδος και Κτηματικής, Ι. Κορνάρου, Συνεταιρισμού Υπαλλήλων Τραπεζής Αθηνών, Α. Κοκκέβη Συνεταιρισμού Ιατρών, Α. Χρυσάφη Συνεταιρισμού Εμπορικών Αντιπροσώπων Αθηνών. Μόνιμος Συνεταιριστικός Σύμβουλος της Επιτροπής ο κ. Θ. Τζωρτζάκης, τέως Διευθυντής της Πανελληνίου Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών.

2) Η Επιτροπή ευθύς άμα τη συγκροτήσει της, κατήρτισε τας κάτωθι επιτροπάς:

α) Μελέτης της συμβολής των Συνεταιρισμών εις την επισιτιστικήν μας οργάνωσιν και του γενικωτέρου κοινωνικού των ρόλου.

β) Οργανώσεως των Συνεταιρισμών.

γ) Χρηματοδοτήσεως των Συνεταιρισμών και

δ) Συνεταιριστικών αγορών και Μεταφορών.

Εις τας Επιτροπάς ταύτας έλαβον μέρος, εκτός των μελών τής; Επιτροπής

των Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών και του Συνεταιριστικού Συμβούλου της, παρακληθέντες και οι κ.κ.: Γ. Τρακάκης τέως Υποδιοικητής της Αγροτικής Τραπέζης της Ελλάδος, Αρ. Σίδερης και Αλ. Σβώλος, Καθηγηταί Πανεπιστημίου, Γ. Καλογερόπουλος Καθηγητής Ανωτ. Σχολής Εμπορ. και Οικονομικών Επιστημών. Χρ. Ευελπίδης, Καθηγητής Παντείου Σχολής, Δημ. Πάνος, Υποδιευθυντής Διευθύνσεως Συνεταιρισμών ΑΤΕ, Τάκης Βασιλακόπουλος και Π. Γλέζος, Τμηματάρχαι ΑΤΕ, Δ. Ζούζουλας Πρόεδρος Συνεταιρισμού Δικηγόρων και Συμβολαιογράφων, Τ. Χασαπόπουλος, Ανωτ. Υπάλληλος Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών, Χ. Αγαλόπουλος Γεν. Δ/ντής ΙΚΑ, Ν. Χριστοφόρου Οικ. Επιθεωρητής ΑΤΕ, Ι. Κονδύλης Χημικός και Ζάνος Μηχανικός.

3) Εν συνεχεία των πορισμάτων των ως άνω Επιτροπών, επεξεργάσθη σχέδιον Νόμου περί συνολικής Οργανώσεως των Συνεταιρισμών Καταναλώσεως, δια να δυνηθούν να αντιμετωπίσουν ούτοι τας σημερινάς συνθήκας από απόψεως επισιτιστικής και οικονομικής. Το Νομοσχέδιον τούτο εγένετο δεκτόν κατόπιν επανειλημμένων συσκέψεων υπό των επισιτιστικών Συμβούλων της Κυβερνήσεως και των αρμοδίων υπηρεσιών υπό την Προεδρίαν του Γεν. Γραμματέως του Υπουργείου Εργασίας και του Γεν. Δ/ντού του Υπουργείου Επισιτισμού. Επηκολούθησε δε σχετική εισήγησις και συζήτησις επί αυτού παρουσία του κ. Υπουργού των Παραγωγικών Υπουργείων, χωρίς να περιβληθή ακόμη την ισχύν Νόμου.

4) Παρουσιάσθη εις το Υπουργείον Επισιτισμού, κατόπιν δε προσκλήσεων και εις τον κ. Υπουργόν της Γεωργίας και εξήτησεν την οργάνωσιν και τον έλεγχον του Παρακρατήματος από τους συνεταιρισμένους δια μέσου της Επιτροπής Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών, εις τρόπον ώστε να υπάρξει εγγύτης ότι τα είδη του Παρακρατήματος θα διατεθούν δια τας ανάγκας του Λαού.

5) Παρουσιάσθη εις τον τέως και νυν Πρόεδρον της Κυβερνήσεως, μετ' άλλων συνενδιαφερομένων Οργανισμών και εξήτησεν την αύξησιν της μερίδος του άρτου, την διατήρησιν και βελτίωσιν των συσσιτίων δι' όλας τας Λαϊκάς τάξεις και ειδικώτερον δια τους ανέργους, την διάθεσιν των εκ του παρακρατήματος συγκεντρωθέντων υπό του Κράτους τροφίμων (σιτάρι, λάδι, σύκα, σταφίδα κλπ.) μέσω των Συνεταιρισμών εις το κοινόν, την επέκτασιν του Παρακρατήματος κλπ.

Ο νυν κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, κατόπιν σχετικής συζητήσεως, υπεσχέθη ότι, αφού μελετήσθω τα ζητήματα, θα καλέσθω την Επιτροπήν δια να ανακοινώσθω τας αποφάσεις του. Μέχρι σήμερον η Επιτροπή στερείται οιασδήποτε απαντήσεως.

6) Μετά τον ανασχηματισμόν της Κυβερνήσεως και την ανάληψιν του Υπουργείου Εργασίας υπό του κ. Καλύβα, το Γενικόν Συμβούλιον της Επιτροπής έκρινεν σκόπιμον να παρουσιασθή και εις τον νέον Υπουργόν της Εργασίας, υπ' όψει του οποίου έθεσε το σχέδιον Νόμου, το οποίον επί της προηγουμένης Κυβερνήσεως είχε γίνει κατ' αρχήν δεκτόν υπό των αρμοδίων Κρατικών Υπηρεσιών και εξήτησε την επικύρωσιν του Νομοσχεδίου.

Κατά την σχετικήν συζήτησιν διεπιστώθη ότι ο κ. Υπουργός είχε εσφαλμένην αντίληψιν, θεωρών ότι δύναται να λάβουν χαρακτήρα πολιτικών οι Συνεταιρισμοί. Το Γενικόν Συμβούλιον απήντησεν ότι είναι διεθνώς ανεγνωρισμένον ότι οι Συνεταιρισμοί είναι οργανώσεις κοινωνικής φύσεως, προς εξυπηρέ-

τησιν των αναγκών του Λαού, ότι σήμερον είναι τα μόνα όργανα μέσω των οποίων ο λαός δύναται να αγωνισθή δια την αντιμετώπισιν των επισιτιστικών αναγκών του και ότι συνεπώς υπό τας παρούσας δυσχερείς οικονομικές και επισιτιστικές συνθήκας της χώρας μας επιβάλλεται, να διευκολυνθούν και να ενισχυθούν δι' όλων των δυνατών μέσων υπό του Κράτους.

Ο κ. Υπουργός ανεκοίνωσεν ότι σκοπεύει να οργανώση υποχρεωτικώς δια Νόμου τους Συνεταιρισμούς και μάλιστα τους εργατοϋπαλληλικούς εις Ενώσεις.

Εις ταύτα το Γενικόν Συμβούλιον απήντησεν ότι και υπό του υποβληθέντος υπό της Επιτροπής Νομοσχεδίου προβλέπεται η συγκρότησις Ενώσεων των Συνεταιρισμών, αλλ' αύται πρέπει να προέρχωνται από την ελευθέραν αβίαστον θέλησιν Συνεταιρισμένων, διότι άλλως θίγεται η συνεταιριστική ελευθερία, η οποία αποτελεί την μόνην βάσιν επιτυχίας του έργου του Συνεταιρισμού.

Μετά ταύτα ο κ. Υπουργός ανεκοίνωσεν ότι θα μελετήση το Νομοσχέδιον και θα καλέση το Γενικόν Συμβούλιον της Επιτροπής δια να ανακοινώση τας αποφάσεις του.

7) Κατόπιν τούτων το Γεν. Συμβούλιον, στηριζόμενον εις την πλήρη εξουσιοδότησιν, την οποίαν έδωσεν εις αυτό η τελευταία ολομέλεια της επιτροπής και συμφώνως προς τας υπ' αυτής θεθείσας κατευθύνσεις αποφάσισε τα εξής:

α) Να υποβάλη εις την Κυβέρνησιν ψήφισμα, υπογεγραμμένον εις διπλούν υπό των μελών εκάστου των συνεργαζομένων συνεταιρισμών, εφ' όσον εγκρίνουν τούτο, εις το οποίον περιλαμβάνονται αι βασικαί επιδιώξεις και τα αιτήματα των Συνεταιρισμών Καταναλώσεως και υποδεικνύονται λύσεις (μεταξύ άλλων: απαγόρευσις διορισμών Συμβουλίων, επαναφορά όλων των δια νόμου καθαιρεθέντων Διοικητικών Συμβουλίων και γενικώς συνεταιριστικήν ελευθερίαν δια να δύνανται να εκλέγουν οι Συνεταιρισμοί με την θέλησιν των τους αντιπροσώπους των, επέκτασιν του παρακρατήματος εις τα όσπρια, λάδι, σύκα, σταφίδα, γάλα, κρέας, ψάρι, τυρί, βούτυρον, σολοδέρματα, ρούχα κλπ.). Αντίτυπα του ψηφίσματος τούτου διανεμήθησαν εις τους συνεργαζομένους συνεταιρισμούς, προς υπογραφήν, η οποία ήρχισεν και συνεχίζεται με ικανοποιητικώς ταχύν ρυθμόν.

β) Να συνεχίση τας προσπάθειάς του δια την προαγωγήν των Συνεταιρισμών Καταναλώσεως και επιδιώξη την επαφήν των με τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς δια την απ' ευθείας προμήθειαν των ειδών διατροφής και την αμοιβαίαν συνεργασίαν και υποδομήσιν.

γ) Να επιδιώξη την οργάνωσιν Ενώσεων κατά ομοιοεπαγγελματικούς Συνεταιρισμούς δια τον συντονισμόν των ενεργειών επί των ζητημάτων των, συμφώνως προς το υποβληθέν Νομοσχέδιον.

ΠΙΝΑΞ
ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ
ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

a/a	Επωνυμία Συνεταιρισμού		Αριθμός Συνεταίρων (*)	
Α`Εργατούπαλληλικό Συνεταιρισμοί				
1	Καταν.	Συν/σμός	Υπαλλ. Ηλεκτρ. Εταιρ. Μεταφορών	4.180
2	»	»	Προσωπ. Ηλεκτρ. Εταιρ. Αθηνών - Πειραιώς	2.500
3	»	»	Αερίοφωτος Αθηνών	780
4	»	»	Ελλην. Ηλεκτρ. Εταιρ. Ετ. Φωταερίου	127
5	»	»	Ελληνικής Εταιρ. Υδάτων	1.538
6	»	»	Ελλ. Ανων. Τηλεφ. Εταιρίας	1.005
7	»	»	Ανων. Ελλην. Εταιρ. Οίνων & Οινοπνευμάτων	225
8	»	»	Οδηγών Ιδιωτικών αυτοκινήτων	164
9	»	»	Υπαλ. Καφενείων - Μπαρ - Ζαχαροπλ. Γαλακτοπ.	1.000
10	»	»	Εταιρίας Ξενοδοχείων «Λάμψα»	325
11	»	»	Υπαλλ. Ξενοδοχείων `Υπνου	260
12	»	»	Μαγειρών Αθηνών	315
13	»	»	Τεχνιτών Ζαχαροπλ. & Σοκολατοπ.	164
14	»	»	Υπαλλήλων Εσπιατ. Ζυθες/ρίων & Οινομαγ.	200
15	»	»	Φαρμακούπαλλήλων	100
16	»	»	Εργατών γουναρικών Αθηνών	450
17	»	»	Προσωπικού Εργοστ. Αεροπλάνων	260
18	»	»	Υπαλ. Κουρείων, Κομμωτών - Μανικ.	1.236
19	»	»	Ραπτών εργατών Αθηνών - Πειραιώς	390
20	»	»	Ανων. Εταιρ. & Εμπορ. Γραφείων	250
21	»	»	Προσωπ. Μεταξοβ/νίας Δ. Ναθαναήλ	420
22	»	»	Προσωπ. Εταιρίας Ηλεκτρ. Σιδηροδρ.	820
23	»	»	Διπλωματούχων Πρακτ. Μηχανικών	66
24	»	»	Βιβλιοπωλών Καταστ/ρχών & Υπαλλ.	310
25	»	»	Υπαλ. Τραπεζών Εθνικής - Κτηματικ.	5.689
26	»	»	Αγροτικής Τραπέζης Ελλάδος	2.815
27	»	»	Τραπέζης Αθηνών	1.012
28	»	»	Τραπ. Εμπορ. Πίστewς- Αττικής- Λακωνίας	160
29	»	»	Τραπέζης Χίου	170
30	»	»	Κ.Ε.Π.Ε.Σ. & Κ.Υ.Δ.Ε.Σ.	245
31	»	»	Εθνικού θεάτρου	380
32	»	»	Εθν. Οργ. Χρισ. Αλληλεγγύης	750
33	»	»	Ταμείου Συντ. Ασφ. Υγειονομ.	79
34	»	»	Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού	220
35	»	»	Ραδιοφωνικής Εταιρίας	122

(*) Μερικοί αριθμοί είναι δυσανάγνωστοι (από φθαρά του κειμένου) και συνεπώς μπορεί να μην αποδίδεται κάπως η πραγματικότητα και η τελική άθροιση του πίνακα (64.785) να μην συμφωνεί με την σημερινή άθροιση των αριθμών όπως δημοσιεύονται τώρα .

α/α	Επωνυμία Συνεταιρισμού	Αριθ. Συνεταίρων
-----	------------------------	---------------------

Β' Συνεταιρισμοί Ελευθέρων Επαγγελματιών

36	Καταν.	Συν/σμός	Ιατρών	2.011
37	»	»	Οδοντοϊατρών	705
38	»	»	Φαρμακοποιών	3.250
39	»	»	Δικηγόρων & συμβολαιογράφων	2.910
40	»	»	Μελών Τεχν. Επιμελητηρίου Αθηνών	1.100
41	»	»	Χημικών	263
42	»	»	Εμπορ. Αντιπροσώπων Αθηνών	922
43	»	»	Εκτελωνιστών Πειραιώς	300
44	»	»	Ασφαλιστών Αθηνών	2.400
45	»	»	Ιδιωτ. Εκπαιδ. Λειτουργών	200
46	»	»	Αδιορίστων Καθηγητών	380
47	»	»	Πρατηριούχων βενζίνης	66
48	»	»	Περιοδικού Τύπου Ελλάδος	100
49	»	»	Φοιτητών Πανεπιστημίου	340
50	»	»	Σπουδαστών Πολυτεχνείου	467
51	»	»	Σπουδαστών Αν. Σχ.. Εμπ. Οικ. Επιστ	210
52	»	»	Συνταξιούχων Σ.Ε.Κ.	800

Γ' Δημοσίων Υπαλλήλων

53	Καταν.	Συν/σμός	Καθηγ. & Υπαλλ. Πολυτεχνείου	219
54	»	»	» » Πανεπιστημίου	621
55	»	»	» » Δ - Σ.Ο.Ε.Ε.	30
56	»	»	Υπαλλ. Ακαδημίας Αθηνών	175
57	»	»	» Υπουργ. Γεωργίας	1.061
58	»	»	» » Δικαιοσύνης	174
59	»	»	» » Εσωτερικών	288
60	»	»	» » Επισιτισμού	940
61	»	»	» » Εθνικ. Οικονομίας	765
62	»	»	» » Εργασίας	274
63	»	»	» » Εμπορ. Ναυτιλίας	465
64	»	»	» » Προνοίας	671
65	»	»	» » Παιδείας	386
66	»	»	Καθηγητών Μέσης Αθηνών & Εμπ.	
67	»	»	Σχολών	1.209
68	»	»	» Πειραιώς	210
69	»	»	Διδασκάλων Αθηνών	1.423
70	»	»	» Πειραιώς	503
71	»	»	Υπαλλ. Υπουργ. Συγκοινωνίας	936
72	»	»	» » Δημ. έργων (ΤΤΤ)	2.717
73	»	»	» Ταχ/κού Ταμειυτηρίου	317
74	»	»	Δικαστικών, Εισαγγελέων Υπαλλ. Λαϊκού	914
75	»	»	Νοσοκομείου	380
			» Μετοχικού Ταμείου	164

α/α	Επωνυμία Συνεταιρισμού		Αριθ. Συνεταίρων
76	Καταν.	Συν/σμός Υπαλλ. Πολ. Γραφ. Πρωθυπουργού	334
77	»	» Τύπου και Ραδιοφωνίας	244
78	»	» Αστεροσκοπείου	23
79	»	» Υποθηκ. Αθηνών - Πειραιώς	97
80	»	» Συμβουλίου Επικρατείας	76
81	»	» Υγειονομικής Σχολής	89
82	»	» Υπαλλ. Υπουργ. Εσωτ. (Γ. Γεν. Δ/ως)	80
83	»	» » Εθν. Αμύνης (ΓΔΝ)	232
84	»	» » » » (ΓΔΑ)	298
85	»	» » Γεν Δ/σεως Φορολογίας	641
86	»	» » » Δημ. Λογιστικού	780
87	»	» » Ελεγκτικού Συνεδρίου	291
88	»	» Υπ. Νομ. Υπηρεσιών	139
89	»	» Εθνικού Τυπογραφείου	249
90	»	» Υπαλλήλων Εφοριακών	810
91	»	» » Ταμειακών	619
92	»	» » Εφ. Καπνών	267
93	»	» » Τελωνειακών	575
94	»	» » Γεν. Χημείου	125
95	»	» » Τ.Π. Δανείων	158
96	»	» » Υγειν. Κέντρου Αθ.	401
97	»	» » Κρατ. Νοσοκομείου Πειραιώς	255
98	»	» » Δημ. Μαιευτηρίου	65
99	»	» » Νοσοκ. «ΣΩΤΗΡΙΑ»	720
100	»	» » Νοσοκομ. Συγγρού	147
101	»	» » Δημ. Απολυμαντηρίου	36
102	»	» » ...Υπ. Δικαιοσύνης	126
103	»	» » Δικ/τικών Φυλακών Αθηνών	127
104	»	» » ... φυλακών Δαφνίου	85
105	»	» » Αν. Κ/τος Ελευσίνας	76

64.785

(ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ: Το αναλυτικό Ψήφισμα των Συνεργαζομένων Συνεταιρισμών Καταναλώσεως που υποβλήθηκε στην Κυβέρνηση για την οργάνωση του επισιτιστικού με βάση τους Συνεταιρισμούς)

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση
- τον σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

- Από το 1978, η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις και με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 300 εκατομμύρια δραχμές.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Κεντρικά Γραφεία:

Ακαδημίας και Γ. Γενναδίου 8 - Αθήνα, Τηλ. 36.42.611 - 15

Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης:

Τσιμισκή 17 - Θεσσαλονίκη - Τηλ. 268.503

Πρακτορεία και γραφεία σ' όλη την Ελλάδα και στις Ενώσεις των Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Κ.Σ.Ο.Σ.

Κεντρική Συνεταιριστική Οργάνωση Σουλτανίνας

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

ΕΛΡΑ - ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Αθήνα - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ: Ηράκλειο Κρήτης
ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΣΟΣ: 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών Σουλτανοπαραγωγικών περιοχών, που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν των σουλτανοπαραγωγών της χώρας.

Οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες της Ελλάδας, η εκλεκτή ποικιλία σταφιδαμπέλων και η εφαρμογή συγχρόνων μεθόδων καλλιέργειας από παραγωγούς με γνώση, πείρα και μεράκι, κάνουν την ελληνική σουλτανίνα μια από τις καλύτερες σταφίδες στον κόσμο.

Η ΚΣΟΣ, αξιοποιώντας ιδανικά αυτές τις μοναδικότητες με όλα τα μέσα που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία, κάνει την ελληνική σουλτανίνα ακόμα καλύτερη κι έτσι καλύπτει τις προτιμήσεις και του πιο απαιτητικού πελάτη στην παγκόσμια αγορά.

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο. Επίσης, διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση των σουλτανοπαραγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριότερων φορέων αξιοποίησης της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

Πρόεδρος του Δ.Σ.: ΠΑΝ. ΤΣΑΚΙΡΗΣ

Διευθυντής: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΙΤΟΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 31 Δεκεμβρίου

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ:	1989	1988
Αξία λογιστική ακινήτων - εγκαταστάσεων	526.371.095	539.748.606
Συμμετοχές - Μετοχές	22.803.692	29.053.692
Εμπορεύματα - Υλικά	3.237.334.825	1.729.700.028
Απαιτήσεις εν γένει	1.802.523.112	1.691.143.404
Ταμείο - Καταθέσεις στις Τράπεζες	422.321.780	603.263.450
ΠΑΘΗΤΙΚΟ:		
Κεφάλαιο και Αποθεματικά	864.448.711	820.198.330
Υποχρεώσεις εν γένει	5.162.905.793	3.772.710.850
Συνολικό κύκλος εργασιών	1.660.962.365	1.655.262.666

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σύνολο εσόδων	304.193.930	298.505.284
Σύνολο εξόδων διαχ/σεως και αποσβέσεις	280.169.659	221.758.328
Κέρδη καθαρά χρήσεως	24.024.271	76.746.956

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Του ΗΛΙΑ Κ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ (*)
Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ

Στην αρχή της ομιλίας του, ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ αναφέρθηκε στις κοσμοϊστορικές μεταβολές που πραγματοποιούνται στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς της ΕΟΚ το 1992 καθώς και στην εκτίμησή του ότι οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης θα ενταχθούν σταδιακά στην ΕΟΚ, γεγονός το οποίο πρέπει να επιδιώξει να αξιοποιήσει και η Ελλάδα. Συνεχίζοντας είπε:

Κοινή Αγροτική Πολιτική

«Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ στο ποιές κατά την άποψή μου θα είναι οι επιπτώσεις στην Γεωργία μας με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς του 1992.

Συμπληρώνουμε δεκαετία από την ένταξη της χώρας μας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και στην πράξη αντιμετωπίζουμε καθημερινά τα θετικά ή αρνητικά της ένταξης. Τα τέλη συνυπευθυνότητας, οι ποσοτώσεις, τα ΝΕΠ, αποτελούν αιτίες μείωσης του εισοδήματος των αγροτών μας και πάγιες διεκδικήσεις των Συνδικαλιστικών και Συνεταιριστικών Οργανώσεων των αγροτών μας για κατάργησή τους. Ωστόσο, αν αυτά επεβλήθησαν από τους Κοινοτικούς Κανονισμούς σαν μηχανισμοί ισορροπίας της εσωτερικής αγοράς, δεν γίνεται το ίδιο και για αποφάσεις που αφορούν την προστασία των Κοινοτικών προϊόντων (αρχή της Κοινοτικής προτίμησης ή και ένταξη στην Κοινή Οργάνωση της αγοράς) και άλλων προϊόντων για τα οποία υπάρχει ενδιαφέρον από τη Χώρα μας. Έτσι μπορούμε να αναφέρουμε ότι υπάρχουν μια σειρά από προϊόντα, τα οποία δεν υπάγονται στους Κοινοτικούς Κανονισμούς, λόγω δε ανυπαρξίας και συγκεκριμένης Εθνικής Πολιτικής, δημιουργούνται ανοίγματα στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που παρεμβαίνουν στην αγορά για την προστασία της παραγωγής.

Κλασικό παράδειγμα αποτελεί η Ελιά και τα τεράστια προβλήματα που δημιούργησε στην Ελαιουργική και τις άλλες Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Αυτή ακριβώς η παρεμβατική πολιτική που άσκησε το Συνεταιριστικό Κίνημα και η γενικότερη προσπάθεια που έκανε από το 1981 μέχρι σήμερα για την προστασία της Γεωργίας στις συνθήκες της ΕΟΚ δημιούργησε χρέη στις Συνεταιριστικές μας Οργανώσεις. Η Πολιτεία οφείλει να δει την πραγματική διάσταση

(*) Ομιλία στη Γενική Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ, 30 - 31 Ιαν. 1990

αυτού του προβλήματος και να το αντιμετωπίσει.

Ωστόσο, πρέπει να δεχτούμε ότι η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) που εφαρμόζεται για τις χώρες - μέλη της ΕΟΚ, βοήθησε στο να εξασφαλιστεί ένα ικανοποιητικό εισόδημα για τους αγρότες μας και παράλληλα μέσα από τα διαρθρωτικά προγράμματα να βελτιωθούν οι συνθήκες ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Γεωργίας.

Υπάρχουν έντονοι προβληματισμοί αν και κατά πόσο έστω αυτή η Κοινή Αγροτική Πολιτική θα εξακολουθήσει να λειτουργεί ως προστατευτικός μηχανισμός και μετά το 1992. Καίτοι υπάρχει έντονο το ενδιαφέρον από τις περισσότερες χώρες - μέλη της ΕΟΚ, εν τούτοις οι προοπτικές για συνέχιση της Κ.Α.Π. είναι περιορισμένες.

Είναι γεγονός ότι η Διεθνής Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT) ασκεί έντονες πιέσεις προς την κατεύθυνση της κατάργησης της Κ.Α.Π. και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να υποτιμάμε τους στόχους και τις επιδιώξεις της. Άλλωστε είναι γνωστό ότι τη γενικότερη πολιτική που ακολουθεί η ΓΚΑΤΤ την καθορίζουν οι Η.Π.Α. Η επιδίωξη αυτή άρχισε δειλά - δειλά να βρῖσκει οπαδούς και μέσα στην Ε.Ο.Κ. Ήδη η Αγγλία έχει ευθυγραμμιστεί πλήρως στο θέμα αυτό με τις Η.Π.Α. Οι συνέπειες εφαρμογής μιας τέτοιας πολιτικής για την Γεωργία μας θα έλεγα ότι θα είναι καταστροφικές. Η κατάργηση της ΚΑΠ θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην επανεθνικοποίηση της Αγροτικής Πολιτικής.

Χώρες με ισχυρή οικονομία θα είναι σε θέση μέσα από μηχανισμούς γενναίων εισοδηματικών ενισχύσεων για τους αγρότες τους να ελέγξουν πλήρως την αγορά αγροτικών προϊόντων, με αποτέλεσμα χώρες όπως η δική μας να βρεθούν έξω από την αγορά, επειδή δεν θα είναι σε θέση ν' αντέξουν στον αθέμιτο ανταγωνισμό που θα επικρατήσει.

Εκείνο που προέχει σήμερα είναι να ισχυροποιήσουμε το Μπλοκ των χωρών που αντιτίθενται στην κατάργηση της Κ.Α.Π. και να μην επιτρέψουμε την εφαρμογή πολιτικής που τις συνθήκες της αγοράς θα τις καθορίζει το «ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΙΣΧΥΡΟΥ» ή καλύτερα το άδικο του ισχυροτέρου.

Επαναπροσδιορισμός της θέσης των συνεταιρισμών

Αν η Διεθνής συγκυρία δημιουργεί γενικότερα προβλήματα, που πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε, όπως προανέφερα, υπάρχει και η κατάσταση της χώρας μας, πολιτική και οικονομική, που επηρεάζει άμεσα την πορεία της αγροτικής οικονομίας και του Συνεταιριστικού Κινήματος. Στα πλαίσια των προοπτικών που δημιουργούνται στη δεκαετία του 1990, οφείλουμε να επαναπροσδιορίσουμε την τακτική μας, για την κατάκτηση του στρατηγικού στόχου της αυτοδυναμίας. Να τοποθετηθούμε ξανά μπροστά στα προβλήματα του εκσυγχρονισμού και της ορθολογικής λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, σε συνδυασμό με την καφαλαιουχική συγκρότηση και τη διαρκή επιμόρφωση των στελεχών, ευθύνες που πρέπει να αναλάβουμε σαν Συνεταιριστικό Κίνημα και να βάλουμε την Πολιτεία μπροστά στις δικές της ευθύνες, για την πιστωτική πολιτική που πρέπει ν' ακολουθήσει, για το τί νοούμε κοινωνικό κόστος και ποιός πρέπει να το πληρώσει και ακόμη πώς εξασφαλίζεται ένα θεσμικό πλαίσιο που να εγγυάται τον υγιή ανταγωνισμό.

Αν αυτά τα προβλήματα αντιμετωπισθούν θετικά, η προοπτική για σταθερή πορεία προς τα μπρος είναι δεδομένη και αισιοδοξία θα πρέπει να μας διακατέχει. Θα προσπαθήσω να διατυπώσω λίγες σκέψεις μου, επάνω στα θέματα αυτά.

Η διαρκώς εξελισσόμενη τεχνολογία επιβάλλει τον εκσυγχρονισμό για την απορρόφησή της. Το Συνεταιριστικό Κίνημα για να είναι σε θέση αποτελεσματικά να λειτουργήσει και στη σύγχρονη τεχνολογία, πρέπει να αφομοιώσει και να στηρίζεται σε σωστή δομή και βάση. Ο ενδοσυνεταιριστικός ανταγωνισμός, οι ασκοπες και απρογραμματίστες επενδύσεις δημιουργούν ανυπέρβλητα εμπόδια τόσο στη λειτουργία μας όσο και στην προσπάθεια για ανάπτυξη. Σωστή δόμηση του Συνεταιριστικού Κινήματος σημαίνει ενιαίος προγραμματισμός των, συντονισμένη λειτουργία, που αποτελούν προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Τέρμα πια τα μικρομάγαζα και τους αυτοσχεδιασμούς. Αυτά μας έχουν χορτάσει από αποτυχίες. Πρέπει κάποτε να μπούμε μπροστά στις ευθύνες μας και τα παθήματα να μας γίνουν μαθήματα. Είναι πια καιρός. Έμβλημά μας είναι και παραμένει η «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ». Χωρίς την συνεταιριστική αλληλεγγύη, που πρέπει να διακρίνει όλες τις αποφάσεις και λειτουργίες μας, δεν θα βρούμε ποτέ το σωστό δρόμο και ναι μεν, θα καυχόμαστε ότι είμαστε Συνεταιριστές, αλλά στην πράξη θα αποδεικνύεται ότι στερούμεθα πολιτικού υπόβαθρου και το σαθρό οικοδόμημα στο οποίο στηριζόμαστε θα καταρρεύσει. Ας κάνουμε καθημερινή μας πρακτική την συνεταιριστική αλληλεγγύη για να αποτελέσει την ακατανίκητη δύναμή μας και τη βάση επάνω στην οποία θα στηρίξουμε το νέο οικοδόμημα του Συνεργατισμού!

Και βέβαια, επειδή μιλάμε για εκσυγχρονισμό, πρέπει να τονίσουμε ότι αυτός δεν μπορεί να γίνει χωρίς έμπειρα και ικανά στελέχη, τα οποία για να είναι σε θέση να παρακολουθούν τις εξελίξεις, θα πρέπει διαρκώς να επιμορφώνονται. Πιστεύω ότι το θέμα της εκπαίδευσης γενικότερα στο χώρο μας, αποτελεί τη βάση της επιτυχίας μας.

Η Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης μαζί με ένα Ινστιτούτο που πρέπει να δημιουργηθεί στην Αθήνα, μπορούν ν' αποτελέσουν τα πνευματικά κέντρα, στα οποία θα εκπαιδεύτούν διευθυντικά στελέχη, που θα αποτελέσουν τους οδηγούς της εκσυγχρονιστικής μας προσπάθειας. Από τη Διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ πρέπει να ληφθούν άμεσες αποφάσεις, που θα δίνουν αυτή την κατεύθυνση.

Παράλληλα πρέπει ν' αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της κεφαλαιουχικής συγκρότησης των Α.Σ.Ο. Επενδύσεις και παραγωγικές δραστηριότητες δεν μπορεί να στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο στο δανεισμό. Τα υψηλά επιτόκια καθιστούν ασύμφορες τις δραστηριότητές μας. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε τα απαραίτητα κεφάλαια που θα εγγυώνται τη λειτουργία μας. Οι Δευτεροβάθμιες και Τριτοβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που κύρια παρεμβαίνουν στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, πρέπει να αποκτήσουν τα απαραίτητα κεφάλαια, μέσα από τις αποφάσεις των Γενικών τους Συνελεύσεων. Η αύξηση των Συνεταιριστικών Μεριδών και οι εισφορές για συμμετοχή στις εργασίες της Οργάνωσης, πρέπει να είναι η πολιτική μας.

Και βέβαια την επιτυχία μας θα εξασφαλίσει η χρηστή Διοίκηση, που την εγγυάται η διαφάνεια, που πρέπει να χαρακτηρίζει τη λειτουργία μας. Αυτοέ-

λεγχος στις δικές μας Διοικητικές λειτουργίες και έλεγχος από ανεξάρτητο Σώμα Ελεγκτών, για τη νομιμότητα των πράξεών μας σε ό,τι αφορά τις χρηματοδοτήσεις και τις επενδύσεις. Η εμπιστοσύνη κατακτιέται μέσα από τον έλεγχο για τις πράξεις μας. Και η συνολική συμμετοχή των Συνεταιρισμένων αγροτών στις λειτουργίες του Συνεταιρισμού, έχουν σαν προϋπόθεση την κατάκτηση αυτής της εμπιστοσύνης.

Πολιτεία και Συνεταιρισμοί

Προσπάθησα συνοπτικά να καταγράψω τις προτεραιότητες αλλά και τις ευθύνες μας για να μπω σε ένα άλλο κεφάλαιο που αφορά τις ευθύνες πλέον που πρέπει να αναλάβει η Πολιτεία, αν θέλει ν' αντιμετωπίσει θετικά τον κατ' εξοχήν παραγωγικό τομέα της Οικονομίας μας, την Γεωργία.

Έχουμε τονίσει πολλές φορές, ότι η Γεωργία μας, για να γίνει ανταγωνιστική χρειάζεται ανάπτυξη. Και για τον αγρότη μας ο μόνος δρόμος που του εγγυάται την ανάπτυξη είναι το Συνεταιριστικό του Κίνημα. Επομένως, αν η Πολιτεία επιθυμεί την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της οικονομίας, οφείλει να χρησιμοποιήσει το Συνεταιριστικό Κίνημα ως μοχλό ανάπτυξης και αυτό απλά σημαίνει ότι θα δώσει τη δυνατότητα στο Συνεταιριστικό Κίνημα να κινηθεί μέσα σε συνθήκες αγοράς που θα του επιτρέπουν να έχει αποτελεσματική λειτουργία. Έτσι πρέπει ν' αντιμετωπιστούν τα προβλήματα της χρηματοδότησης, σε συνδυασμό με τα επιτόκια.

Όπως θα θυμάστε, από το 1987 είχαμε εκδηλώσει την αντίθεσή μας στην εμποριοποίηση της Α.Τ.Ε. Ζητούσαμε τη συνεταιριστικοποίηση της Αγροτικής Πίστης και τη διατήρηση του χαρακτήρα της Α.Τ.Ε. μέχρι που να υλοποιηθεί ο στόχος της συνεταιριστικοποίησης.

Δυστυχώς πέρασαν τρία χρόνια και όχι μόνο ο στόχος της συνεταιριστικοποίησης της Αγροτικής Πίστης έμεινε όραμα, αλλά και η εξέλιξη στο θέμα της άσκησης της Πιστωτικής Πολιτικής από πλευράς Α.Τ.Ε. έχει φθάσει σε επικίνδυνο σημείο, με απρόβλεπτες συνέπειες όχι μόνο για την πορεία του Συνεταιριστικού μας Κινήματος, αλλά και για αυτήν ακόμη την επιβίωσή του.

Η απελευθέρωση του Τραπεζικού συστήματος με την ταυτόχρονη εμποριοποίηση της Α.Τ.Ε. και η προσαρμογή που επιδιώκεται ενόψει του 1992, δεν μπορούσαν παρά να είχαν αυτά τα αποτελέσματα. Και βέβαια οι πιστωτικοί περιορισμοί που επιβάλλονται κάθε φορά από την Τράπεζα της Ελλάδος έχουν τις οδυνηρές συνέπειες τόσο για τους αγρότες μας, όσο και για το Συνεταιριστικό Κίνημα.

Δεν είμαι από εκείνους που υποστηρίζουν ότι η αλλαγή Πιστωτικής Πολιτικής από πλευράς Α.Τ.Ε. και η αυτονόμησή της έχει σαν στόχο να στερήσει τη δυνατότητα στο Συνεταιριστικό Κίνημα να παρεμβαίνει στην αγορά και να ενισχύει κατ' αυτόν τον τρόπο τον ιδιωτικό τομέα. Αλλά πιστεύω ότι εντάσσεται στα πλαίσια συμμόρφωσης της Τράπεζας προς τις επιταγές του Τραπεζικού Συστήματος και της προσαρμογής της στους Κοινοτικούς Κανονισμούς, ενόψει του 1992. Αυτό όμως πλήττει το Συνεταιριστικό Κίνημα. Η πολιτική αυτή, σε συνδυασμό με τους πιστωτικούς περιορισμούς της Τράπεζας της Ελλάδος και η αφεργγυότητα του Κράτους απέναντι στην ΑΤΕ την αναγκάζει να έχει αυτή τη

συμπεριφορά απέναντι στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Πρέπει λοιπόν, να αναζητηθούν ευθύνες. Προσωπικά πιστεύω, ότι η ευθύνη είναι της Πολιτείας.

Για να εξασφαλιστεί ομαλή χρηματοδότηση των Α.Σ.Ο. οφείλει το Κράτος να πληρώνει κάθε φορά το κόστος της κοινωνικής μας λειτουργίας. Αν αυτό δεν αναγνωριστεί από πλευράς Πολιτείας, τότε το Συνεταιριστικό Κίνημα οδηγείται σε αδιέξοδο, με την υπερχρέωση των Οργανώσεων και φυσικά με ανάλογες επιπτώσεις σε βάρος της Α.Τ.Ε. Μια ρεαλιστική πρόταση που θα έβγαζε και την Α.Τ.Ε. από το αδιέξοδο και το Συνεταιριστικό Κίνημα από την κρίση, είναι: Να γίνει μια πραγματική ρύθμιση των χρεών των Α.Σ.Ο., σύμφωνα με τις προτάσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ. Να αναλαμβάνει το Κράτος να καλύπτει τα ανοίγματα, που προέρχονται από τον κοινωνικό ρόλο που μας αναθέτει. Να καταβάλλει το Κράτος τις οφειλές του απέναντι στην Α.Τ.Ε. και να συνεταιριστικοποιηθεί η Αγροτική Πίστη (μετατροπή της Α.Τ.Ε. σε Συνεταιριστική Τράπεζα). Παράλληλα να επιδοτούνται τα επιτόκια στον αγροτικό τομέα, όπως γίνεται σε όλες τις προηγμένες χώρες του κόσμου.

Όσο αυτή η πρόταση δεν υλοποιείται, η κρίση θα συνεχίζεται και η ανάπτυξη θα μένει στο περιθώριο με οδυνηρές συνέπειες σε βάρος της εθνικής μας οικονομίας.

Η Παραοικονομία

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθούμε και στις συνθήκες της αγοράς μέσα στις οποίες είναι υποχρεωμένο το Συνεταιριστικό Κίνημα να κινείται και να δρα.

Έχουμε τονίσει ότι η παραοικονομία διαμορφώνει συνθήκες αγοράς άνισου ανταγωνισμού και αυτό φυσικά σε βάρος τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών και ακόμη σε βάρος της Εθνικής Οικονομίας, με την τεράστια φοροδιαφυγή που δημιουργεί στο χώρο της διακίνησης των αγροτικών προϊόντων.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα από τη φύση, τη δομή και τη λειτουργία του είναι υποχρεωμένο να εφαρμόσει όλους τους κανόνες της αγοράς που επιβάλλει το υγιές εμπόριο. Πώς όμως θα μπορέσει να αντέξει τον άνισο ανταγωνισμό, που διαμορφώνει το παραεμπόριο; Οφείλει η Πολιτεία ν' αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό και να εξασφαλίσει ένα θεσμικό πλαίσιο, που θα εγγυάται τον υγιή ανταγωνισμό.

Προηγμένες χώρες της Δύσης, που είναι μάλιστα και εταίροι μας στην Ε.Ο.Κ., με κατάλληλες παρεμβάσεις κατόρθωσαν να δημιουργήσουν αυτό το θεσμικό πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού. Οφείλουμε με τους μιμηθούμε, για να υπάρξουν ίσες δυνατότητες για όλους.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα στην μακρόχρονη πορεία του πλήρωσε το κόστος της λειτουργίας της παραοικονομίας, γι' αυτό και ο μεσάζων έχει καταστεί ο μπαμπούλας της αγοράς. Και δεν είναι μόνο αυτός, υπάρχουν μια σειρά από παράγοντες, που παρεμβαίνουν για να στηθεί ο μηχανισμός της παραοικονομίας. Για να ξηλωθεί αυτός ο μηχανισμός, χρειάζεται ένα σύστημα, που να εγγυάται τη λειτουργία του υγιούς εμπορίου. Έχουμε υποβάλει τις σχετικές προτάσεις μας. Χρειάζεται πολιτική βούληση, για την εφαρμογή τους. Οφείλει η Πολιτεία να ασχοληθεί άμεσα με το θέμα αυτό. Είναι ευθύνη της. Επιθυμώ

όμως να σταθώ και σε κάποια άλλα ζητήματα που τα θεωρώ σοβαρά.

Το Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΠΑΣΕΓΕΣ στο χρόνο που πέρασε πρέπει να δεχτούμε ότι είχε μια ανασταλτική λειτουργία, η οποία οφείλεται σε αντιπαραθέσεις και μικροκομματικές σκοπιμότητες, που αναπόφευκτα δεν μπόρεσαν να ξεπεραστούν. Η λειτουργία αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου είχε επίπτωση στο Συνεταιριστικό Κίνημα μια και πολλές αποφάσεις, που το αφορούσαν και έπρεπε να παρθούν, έμειναν στο περιθώριο.

Ωστόσο όμως, υπάρχουν και δυο σημαντικές αποφάσεις, οι οποίες υλοποιήθηκαν και που η πολιτική τους διάσταση είχε τεράστιο αντίκτυπο για το χώρο μας.

Η πρώτη απόφαση αφορούσε το Πανελλήνιο Αγροτοσυνεταιριστικό Συλλαλητήριο, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις αρχές του 1989 και το οποίο διοργάνωσε η ΠΑΣΕΓΕΣ μαζί με τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις. Στην εκδήλωση αυτή μπήκαν τα προβλήματα των αγροτών και η ρύθμιση των χρεών των Α.Σ.Ο. Η πίεση που ασκήθηκε τότε είχε σαν αποτέλεσμα το ΚΥΣΥΜ στις 29.3.89 να πάρει απόφαση για ρύθμιση των ανοιγμάτων των Συνεταιριστικών Οργανώσεων ύψους 90 δις περίπου. Η δεύτερη απόφαση αφορούσε την Πανελλήνια Σύσκεψη Εκπροσώπων των Ενώσεων, που πραγματοποίησε η ΠΑΣΕΓΕΣ με αφορμή τα μέτρα Χαλικιά και τη γενικότερη περιοριστική πολιτική, που ακολουθείται τα τελευταία χρόνια. Η σύσκεψη αυτή, που έγινε τον περασμένο Δεκέμβρη, ενέκρινε ομόφωνα ψήφισμα, το οποίο υποβάλαμε στην Κυβέρνηση και στα Κόμματα, που στηρίζουν την Κυβέρνηση και τους καλέσαμε ν' αναλάβουν τις ευθύνες τους. Το ψήφισμα περιελάμβανε το αίτημα της άμεσης πληρωμής της αξίας των προϊόντων των αγροτών, κατάργηση των περιοριστικών μέτρων Χαλικιά, αλλαγή Πιστωτικής Πολιτικής στον αγροτικό χώρο και προτάσεις για το θέμα της φορολογίας των αγροτών. Υπήρξε αποδοχή των προτάσεών μας και υιοθέτηση πολιτικής για ικανοποίηση των αιτημάτων μας.

Τον περασμένο χρόνο υπήρξε και ένα θέμα εσωτερικής μεταβολής στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΠΑΣΕΓΕΣ. Ύστερα από την παραίτηση, λόγω υγείας του Α' Αντιπροέδρου κ. Ηλία Παπαδημητρίου, το Δ.Σ. τιμώντας τους αγώνες του για την αγροτιά μας, τον ανακήρυξε σε ειδική τελετή, που διοργάνωσε για το σκοπό αυτό, Επίτιμο Αντιπρόεδρο της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Η παραίτηση του κ. Παπαδημητρίου και η ανάγκη πλήρωσης της θέσης του, είχε ως αποτέλεσμα να συγκροτηθεί αντιπροσωπευτικό Διοικητικό Συμβούλιο. Η νέα σύνθεση του Δ.Σ. δίνει τη δυνατότητα αποτελεσματικής λειτουργίας και αποτελεί εγγύηση για τη λύση πολλών προβλημάτων. Μέσα από τη συνεργασία μπορεί να σφυρηλατηθεί η ενότητα του χώρου, που αποτελεί προϋπόθεση για τους διεκδικητικούς μας αγώνες.

Κατευθύνσεις Πολιτικής

Αυτή ακριβώς η «Οικουμενικότητα», που διακρίνει τη σύνθεση του Προεδρτίου του Δ.Σ., του προσδίδει τις πρόσθετες ευθύνες και το υποχρεώνει να κινηθεί ταχύτατα με πνεύμα συνεργασίας και κατανόησης και να προχωρήσει στη χάραξη πολιτικής, που θα ικανοποιεί τους στόχους του Συνεταιριστικού Κινήματος.

Η πολιτική αυτή πρέπει να περιλαμβάνει τις εξής προτεραιότητες:

* *Αναδιοργάνωση Συνεταιριστικού Κινήματος*, η οποία θα περιλαμβάνει την ολοκλήρωση της νέας δομής του, με τη δημιουργία των Τριτοβάθμιων Κλαδικών κατά προϊόν παραγωγής και των Συνεταιριστικών Οργανισμών σε ό,τι αφορά τις εισροές. Κεφαλαιουχική συγκρότηση Α.Σ.Ο. και εκπαίδευση στελεχιακού δυναμικού και αιρετών.

* *Απαλλαγή των Α.Σ.Ο. από το βάρος των οφειλών τους*, με συμπληρωματική ρύθμιση, που θα διαγράψει το σύνολο των χρεών που προέρχονται από το κοινωνικό κόστος που ανέλαβαν οι Α.Σ.Ο. για λογαριασμό του Κράτους και 15ετή ρύθμιση των υπολοίπων, με πενταετή περίοδο χάριτος. Αυτή η ρύθμιση θα περιλαμβάνει οφειλές που δεν προέρχονται από κακοδιαχείριση. Για τις τυχόν οφειλές που προέρχονται από κακοδιαχείριση να επιμεριστούν ποινικές ευθύνες.

* *Συνεταιριστικοποίηση της Αγροτικής Πίστης* (μετατροπή της Α.Τ.Ε. σε Συνεταιριστική Τράπεζα). *Επιδότηση επιτοκίων στον Αγροτικό Τομέα της Οικονομίας και εξαίρεση της Πιστωτικής Πολιτικής στον Αγροτικό Τομέα από τις όποιες δεσμεύσεις της Ε.Ο.Κ.*

* *Κατοχύρωση του Θεσμικού Πλαισίου για υγιή ανταγωνισμό. Κίνητρα για καθολική εισκόμιση των προϊόντων στους Συνεταιρισμούς, για να υπάρξει έλεγχος στη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων και να λειτουργήσει σύστημα, που θα εγγυάται τον υγιή ανταγωνισμό.*

* *Ανάπτυξη οικονομικής συνεργασίας με τα Συνεταιριστικά Κινήματα της Ευρώπης - Ανατολής και Δύσης.*

* *Στελέχωση του Γραφείου Βρυξελλών της ΠΑΣΕΓΕΣ με το σκοπό να αποκτήσει δυνατότητα στήριξης των υπαλληλικών στελεχών και αιρετών, που συμμετέχουν στις Συμβουλευτικές Επιτροπές, τις Ομάδες Εμπειρογνομόνων και τα Προεδρεία COPA/COGECA.*

Για να πετύχουμε του παραπάνω στόχους και επιδιώξεις, το Δ. Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ, αμέσως μετά τη Συνέλευση, θα πρέπει να προγραμματίσει σειρά συσκέψεων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να ενεργοποιηθεί τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις να συμμετάσχουν στη συλλογική προσπάθεια που απαιτείται για την επιτυχία των επιδιώξεών μας.

Σε ό,τι αφορά τις διεκδικήσεις, δηλώνουμε ότι ενωμένοι θα βρεθούμε στην έπαλξη του αγώνα, που μας επιτάσσει το καθήκον. Και θα **νικήσουμε**.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα ήταν και είναι η Ελπίδα της Αγροτιάς μας. Ας διατηρήσουμε αυτήν την Ελπίδα και με τους αγώνες μας να διευρύνουμε τις κατακτήσεις μας. Για να γίνει το Όραμα Πράξη.

ΣΥΝΕΔΙΜ Α.Ε.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΜΕΤΑΦΕΡΟΥΜΕ ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ ΣΑΣ
ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ
πλήρεις και τμηματικές

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ
πλήρεις και τμηματικές

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Η ΣΥΝΕΔΙΜ ΑΕ στο χώρο των ΟΔΙΚΩΝ
ΘΑΛΑΣΙΩΝ, ΕΝΑΕΡΙΩΝ,
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ, μεταφορών
ταυτίζεται με την ασφάλεια και
την ταχύτητα στην διακίνηση
προϊόντων τόσο στην
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ όσο και στην
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ αγορά.
Ο προγραμματισμός η
οργάνωση και εξειδίκευση
αποτελούν τα μυστικά της
εκρηκτικής ανάπτυξης των
δραστηριοτήτων μας.

Η εξυπηρέτηση των Συνεταιριστικών
οργανώσεων αποτελεί επιτυχία του
παραλλόγουτος. Η επέκταση της
δραστηριότητάς μας στον χώρο
των ιδιαιτέρων επιχειρήσεων
έπαυσε να είναι πρόκληση,
μετετρέπη σε επιβεβαίωση
της ανταγωνιστικότητάς μας
κριτήριο των όσων ισχυρίζομεθα
είναι η ανάθεση της
μεταφοράς

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ (ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ BIMCO)
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΛΙΜΕΝΕΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΤΩΣΕΙΣ

Αναλαμβάνουμε διατυπώσεις και προώθηση εκθεμάτων σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο

- ΚΕΝΤΡΙΚΟ** : Πανεπιστημίου 56 (Μέγαρο Ερμής) Τ.Κ. 10678. ΘΥΡΙΣ 3875
Τηλ. 3638 795-6 TELEX 221454 - 226743 - 224484 SEDM Greece
FAX 3625 415
- ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :**
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : Φράγκων 6-8 Τ.Κ. 546.26 Τηλ. (031) 547647 - 543800
TELEX 418547 SEDM FAX (031) 547669
- ΠΑΤΡΑ** : Ρήγα Φεραίου 75 & Αγίου Νικολάου Τ.Κ. 26221 Τηλ. (061) 224106
TELEX 312336 SEDM FAX (061) 224106
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ** : Λεονταρίου 2 Τ.Κ. 68100 Τηλ. (0551) 23912 TELEX 466235 SEDM
FAX (0551) 32218

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Είδαν πρόσφατα το φως της δημοσιότητας οι πίνακες της ICAP, που δίνουν στοιχεία για τις 100 μεγαλύτερες βιομηχανικές και τις 100 μεγαλύτερες εμπορικές επιχειρήσεις της χώρας κατά το 1988. Για κάθε κατηγορία των επιχειρήσεων αυτών δίνονται οι 100 πρώτες:

- * Σε πωλήσεις
- * Σε κέρδη
- * Σε ζημίες

Στους πίνακες αυτούς περιλαμβάνονται επιχειρήσεις που έχουν τη νομική μορφή της Εταιρείας. Συνεταιριστικές εταιρείες περιλαμβάνονται επιχειρήσεις που έχουν τη νομική μορφή της Εταιρείας. Συνεταιριστικές εταιρείες περιλαμβάνονται, όχι όμως Κεντρικές Ενώσεις ή Κοινοπραξίες των συνεταιρισμών.

Η θέση των συνεταιριστικών εταιρειών στους πίνακες αυτούς και η συσχέτιση με ομοειδείς επιχειρήσεις, δίνουν κάποιες αφορμές προβληματισμού. Οι ισολογισμοί, από τους οποίους αντλούνται τα στοιχεία των πινάκων, δεν αποτελούν επαρκή βάση για συγκρίσεις μεταξύ συνεταιριστικών και ιδιωτικών επιχειρήσεων σε ότι αφορά στα κέρδη. Στις άλλες όμως περιπτώσεις κάποιοι παραλληλισμοί έχουν ουσιαστικό περιεχόμενο.

α) Βιομηχανικές Επιχειρήσεις

Στις 100 μεγαλύτερες βιομηχανικές επιχειρήσεις από την άποψη των πωλήσεων υπάγονται και τρεις συνεταιριστικές στις θέσεις 82, 92 και 100. Είναι οι:

- ΕΛΒΙΖ, Ελληνική Βιομηχανία Ζωοτροφών
- ΔΩΔΩΝΗ, Αγροτική Βιομηχανία Γάλακτος Ηπείρου (πλειοψηφίας ΑΤΕ)
- ΣΕΚΟΒΕ, Συνεταιριστικά Εργοστάσια Κονσερβοποιίας Β. Ελλάδος

Μερικά οικονομικά χαρακτηριστικά αυτών των τριών μεγάλων συνεταιριστικών εταιρειών είναι τα εξής (εκατ. δρχ.).

	Πωλήσεις	Κέρδη	Ίδια κεφάλαια
ΕΛΒΙΖ	5.436	- 66,9	1.119
ΔΩΔΩΝΗ	4.710	152,6	680
ΣΕΚΟΒΕ	4.361	- 2.339,0	-8.761

Ιδιαίτερα κακή παρουσιάζεται η κατάσταση της ΣΕΚΟΒΕ. Οι ζημιές της αποτελούν το 54% των πωλήσεων και παρουσιάζει αρνητικά ίδια κεφάλαια περίπου 9 δις δρχ.. Ως προς τα αρνητικά ίδια κεφάλαια η ΣΕΚΟΒΕ έρχεται δεύτερη (στον κατάλογο των 100) μετά τα «Τσιμέντα Χαλκίδος» που έχουν αρνητικά ίδια κεφάλαια 34 δις δρχ.. Ως προς τη σχέση ζημιών προς πωλήσεις η ΣΕΚΟΒΕ κατατάσσεται έβδομη, μετά τις εξής επιχειρήσεις που έχουν ακόμη μεγαλύτερες ζημιές σε σχέση με τις πωλήσεις τους: Τσιμέντα Χαλκίδος (134%), Ελληνικό Πυριτιδοποιείο (70%), Ναυπηγεία Ελευσίνος (74%), Ελληνικά Ναυπηγεία (69%), Κλωστοϋφαντήρια Αιγαίου (55%), Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (54%).

Στις 100 πιο κερδοφόρες βιομηχανικές εταιρείες δεν περιλαμβάνεται καμία συνεταιριστική. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι σ' αυτές κατατάσσονται οι γαλακτοβιομηχανίες Δέλτα, ΦΑΓΕ και ΕΒΓΑ, οι καπνοβιομηχανίες Παπαστράτου και Καρέλια, η ελαιουργική επιχείρηση Ελατς και οι οινοβιομηχανίες Μπουτάρη και Τσάνταλη.

Στις 100 πιο ζημιογόνες βιομηχανικές επιχειρήσεις περιλαμβάνονται 6 συνεταιριστικές εταιρείες και δυο ακόμη στις οποίες μετέχουν συνεταιριστικές οργανώσεις. Τα βασικά οικονομικά μεγέθη τους είναι τα ακόλουθα (σε εκατ. δρχ.).

	Πωλήσεις (1)	Ζημία 1988 (2)	(2) / (1)%	Αποτελέ- σματα 1987
9. ΣΕΚΟΒΕ	4.361	- 2.339	54	- 4.369
28. ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ (Συν. Βιομ. Θεσσαλίας)	1.139	- 567	50	- 613
40. ΣΕΒΑΘ	3.437	- 340	10	- 435
41. ΚΑΪΡ	937	- 333	36	- 213
45. ΣΕΠΕΚ	674	- 318	47	- 117
72. ΑΝΑΤΟΛΗ	834	- 177	21	- 98
16. ΣΥΝΕΡΓΑΛ	1.866	- 869	47	- 842
31. ΕΛΒΙΚ	1.069	- 488	46	- 322

Είναι χαρακτηριστικό ότι όλες αυτές οι βιομηχανικές επιχειρήσεις, όπως και σχεδόν όλες του πίνακα των 100 πιο ζημιογόνων βιομηχανιών, είχαν ζημιογόνα αποτελέσματα και στα δύο ανασκοπούμενα έτη, πράγμα που αποτελεί ένδειξη της διαρθρωτικής και όχι συγκυριακής φύσης του προβλήματος. Ακόμη, με εξαίρεση τη ΣΕΒΑΘ, της οποίας οι ζημιές αποτελούν το 10% του ύψους των πωλήσεων, η αντίστοιχη σχέση στις άλλες περιπτώσεις των συνεταιριστικών βιομηχανιών κινούνται σε υψηλά ως πολύ υψηλά επίπεδα.

β) Εμπορικές Επιχειρήσεις

Στις 100 μεγαλύτερες εμπορικές επιχειρήσεις εντάσσονται δύο συνεταιριστικές: Η ΣΠΕΚΑ (Συνεταιριστική Τεχνική Εμπορική Εταιρεία) στη θέση 55 και η ΣΠΕ (Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση) στη θέση 78. Τα οικονομικά μεγάλθη αυτών των συνεταιριστικών εταιρειών είναι (σε εκατ. δρχ.):

	Πωλήσεις	Κέρδη	Ίδια κεφάλαια
ΣΠΕΚΑ	3.666	- 1.325	- 3.986
ΣΠΕ	2.627	- 409	- 2.953

Το χαρακτηριστικό στην περίπτωση αυτή είναι ότι από τον πίνακα των 100 είναι σχεδόν οι μόνες που παρουσιάζουν αρνητικά ίδια κεφάλαια και μάλιστα αυτού του μεγέθους, αφού οι έλλες 4 που παρουσιάζουν αρνητικά ίδια κεφάλαια έχουν αντίστοιχα μεγέθη 143, 67, 34 και 11 εκατ. δρχ.

Στις 100 πιο κερδοφόρες εμπορικές επιχειρήσεις δεν υπάρχει καμιά συνεταιριστική.

Στις 100 πιο ζημιωγόνες, η συνεταιριστική ΣΠΕΚΑ έχει το θλιβερό προνόμιο να κατέχει την πρώτη θέση, η ΣΠΕ την τέταρτη και η ΕΛΣΥ την 31η. Οι ζημιές της ΕΛΣΥ ανήλθαν σε 41 εκατ. δρχ. Τα αποτελέσματα του 1987 ήταν επίσης αρνητικά και για το 1987 στις τρεις αυτές συνεταιριστικές εταιρείες: ΣΠΕΚΑ 1064 εκατ. δρχ., ΣΠΕ 735 εκατ. δρχ., και ΕΛΣΥ 37 εκατ. δρχ.

Το συμπέρασμα είναι προφανές. Οι περισσότερες μεγάλες εταιρικής μορφής συνεταιριστικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν οξύτατα οικονομικά προβλήματα. Μερικές έχουν ουσιαστικά καταρρεύσει. Είναι η ώρα όχι απλώς συναγερμού αλλά λήψεως καθοριστικής σημασίας αποφάσεων.

Επιμέλεια Κ.Α.Π.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Παράκληση οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές κι η έκτασή τους να μην ξεπερνά το ισοδύναμο 6 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται, καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Τα κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι δεν επιστρέφονται. Τα κείμενα πρέπει να είναι πολύ καθαρά.

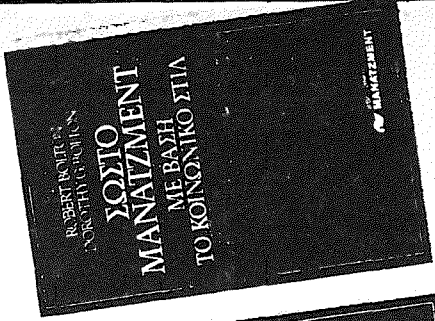
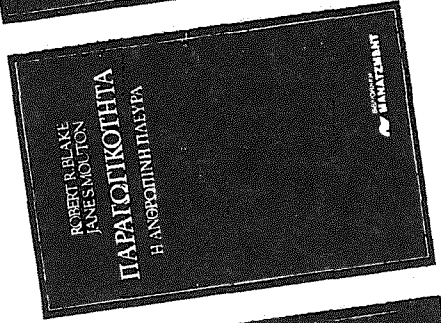
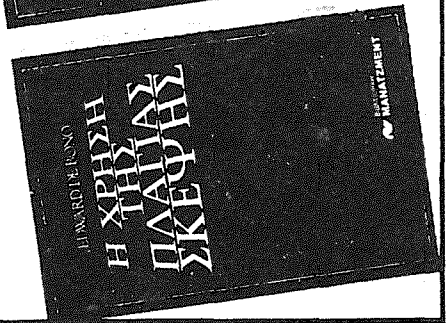
Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

ΜΙΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ ΣΕΙΡΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Για μανατζέρς, στελέχη επιχειρήσεων,
σπουδαστές ανωτάτων σχολών

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
MANATZMENT

ΑΡΧΟΝΤΗΣ ΣΥΝΕΚΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.
4ο χλμ. οδού Λαγκαδά 564 30, Θεσσαλονίκη, Τηλ. 668 612, Telex 418895 ASE GR
Υποκατάστημα Αθηνών: Σολωμού 66, 104 32, Τηλ. 52 27 807, 52 36 596, 7

Η ΑΛΙΕΙΑ

Μέρος β΄

(Το Α΄ Μέρος με τίτλο «Οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος).

Του ΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Α΄ ΓΕΝΙΚΑ:

Η Αλιεία είναι κλάδος παραγωγής, ο οποίος, παράλληλα προς τη γεωργία και την κτηνοτροφία, συμβάλλει στην εξασφάλιση άφθονης, φθηνής, θρεπτικής και πλούσιας σε ζωικές λευκωματούχες ουσίες τροφής. Θεωρείται και είναι η Αλιεία επέκταση της Γεωργίας.

Από τα πολύ παλιά χρόνια ο άνθρωπος προσποριζότανε τα προς συντήρησή του τρόφιμα από το κυνήγι και την αλιεία. Η αλιεία, με την εκπολιτιστική εξέλιξη και την τεχνική πρόοδο αναπτύχθηκε σε σημαντική πηγή πλούτου και σήμερα αποτελεί για πολλά κράτη εξαιρετο πλουτοπαραγωγικό κλάδο της Εθνικής των Οικονομίας.

Η ανάπτυξη και πρόοδος της αλιείας έδωσε διέξοδο στα δημογραφικά προβλήματα μερικών χωρών, παρέχοντας απασχόληση σε μεγάλες μάζες αλιέων, αλιεργατών, τεχνικών, υπαλλήλων, που συνετέλεσαν στην ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία βιοτεχνιών και βιομηχανιών αλιπάστωσης και κονσερβοποίησης ιχθυερών, κατασκευής νημάτων και δικτύων, αλιευτικών σκαφών και μηχανών, ναυπηγείων και μεγάλων αλιευτικών επιχειρήσεων, που απασχολούν μεγάλο αριθμό εργαζομένων διαφόρων ειδικοτήτων. Η πρόοδος της Αλιείας έγινε αισθητή από τα μέσα του περασμένου αιώνα, όταν άρχισαν να εφαρμόζονται βελτιώσεις στα αλιευτικά σκάφη και να εισάγονται -- έστω και με πρωτόγονο τρόπο -- τα μέσα της συντήρησης των ιχθύων, δηλαδή ο πάγος.

Η αλιεία και γενικά η θάλασσα, εξασφαλίζει στους λαούς που τη χρησιμοποιούν με επιτυχία, δύναμη και πλούτη, ευνοεί την κυκλοφορία των ανθρώπων, των οικονομικών αγαθών, των εθίμων, των ιδεών και συντελεί στην αμοιβαία συνεννόηση και κατανόηση των Λαών.

Ο πρωτόγονος άνθρωπος, με το κυνήγι των ζώων που έκανε ως τα παράλια χειμαδιά, από την αρχή γνώρισε και σιγά - σιγά συνήθισε τη θάλασσα και έμαθε την τέχνη της αλιείας. Βλέποντας τους κορμούς των δένδρων, που οι χείμαροι και τα ποτάμια μετέφεραν ως τη θάλασσα, να μη βουλιάζουν, αποκάλυψε αυτή την πολύτιμη ιδιότητα του ξύλου και από τους κορμούς των δένδρων, κατασκεύασε πρωτόγονα πλεούμενα, που τελειοποιήθηκαν και έγιναν τα πρώτα κατάλληλα πλοία με τα οποία μπόρεσε να ανοιχθεί στη θάλασσα και τα οποία τον βοήθησαν στην ανάπτυξη της αλιείας.

Η δημογραφική πίεση και η πείνα οδήγησαν γενικά τον άνθρωπο από τη στεριά στη θάλασσα. Οι πρώτοι θαλασσινοί ήταν ψαράδες και από τους ψαράδες

έγιναν οι μετέπειτα ναυτικοί. Οι περισσότερες παράκτιες πόλεις ήταν αρχικά συνοικισμοί ψαράδων.

Η αλιεία ήταν αφητηρία της Αγγλικής ναυτιλίας που έσπρωξε τους Άγγλους προς τη θάλασσα. Από αλιείς αποτελούντο τα πληρώματα του Αγγλικού στόλου που κατά τους δυο προηγούμενους αιώνες, 18ο και 19ο, έδωσαν το μεγάλο στην Αγγλία.

Η μεγάλη ανάπτυξη της αλιείας άρχισε από τις αρχές του 20ού αιώνα, όταν γενικεύθηκε η χρήση των αλιευτικών ατμοπλοίων και άρχισε η εισαγωγή σ' αυτήν των αποτελεσμάτων των επιστημονικών ερευνών. Ταυτόχρονα η εφαρμογή των μάλλον πρόσφατων προόδων και μάλιστα της βιομηχανίας του ψύχους, έδωσε στην αλιεία τη μορφή της σύγχρονης βιομηχανίας και άνοιξε νέους ορίζοντες στις μάλλον απομακρυσμένες περιοχές.

Αρχικά τα αλιεύματα προορίζονταν μόνο για τη διατροφή του ίδιου του αλιέα και της οικογενείας του. Από τις αρχές του περασμένου αιώνα αποτελούσαν αντικείμενο τοπικών ανταλλαγών και τοπικού εμπορίου που εξελίχθηκε σιγά - σιγά σε εθνικό και αργότερα σε διεθνές.

Γενικά, αλιεία είναι το σύνολο των εργασιών τις οποίες κάνει ο άνθρωπος για να πάρει από το υγρό στοιχείο (θάλασσα, λίμνες, ποταμούς, τρέχοντα ή στασιμα νερά) το ζωικό πλούτο και να τον καταναλώσει προς διατροφή αυτού και των ζώων, καθώς και για βιομηχανικούς σκοπούς, όπως για παραγωγή, ιχθυελαίου, ιχθυαλεύρου, λιπασμάτων κλπ. Με τη βοήθεια της επιστήμης και των τεχνικών τελειοποιήσεων, η αλιεία έχει εξελιχθεί στις προηγμένες χώρες σε εκτεταμένη, πολύμορφη και σύνθετη βιομηχανία, στην οποία απασχολούνται εκατομμύρια εργατικών χεριών με τεράστια οικονομικά μέσα.

Η αλιεία γενικά διακρίνεται:

- 1) Στην αλιεία των κλειστών ή γλυκών υδάτων και
- 2) Στην θαλάσσια αλιεία.

Η πρώτη διαιρείται:

α) Στην αλιεία ποταμών και διωρύγων, που εμφανίζει μικρό ενδιαφέρον, λόγω της μικρής αποδόσεώς της και που απασχολεί μάλλον τους ερεσιτέχνες και μεμονωμένους μικροαλιείς.

β) Στην αλιεία λιμνών που σε πολλά κράτη λόγω του μεγέθους των λιμνών, του ιχθυολογικού πλούτου τους και της αφθονης ιχθυοπαραγωγής τους, είναι αξιόλογη και αρκετά προσοδοφόρα.

Η δεύτερη, η θαλάσσια αλιεία, είναι η σημαντικότερη και διαιρείται:

- α) Στη μικρή ή παράκτια αλιεία και
- β) Στη μεγάλη αλιεία ανοικτής θάλασσας ή βιομηχανική αλιεία.

Η παράκτια αλιεία είναι αυτή που διεξάγεται από μικρό αριθμό αλιέων, ως επί το πλείστον μεμονωμένων (τράτες συρόμενες από την ξηρά, παραγάδια, συρτές, μικρά δίκτυα κλπ.), μέσα στους κόλπους και πλησίον των ακτών. Η παραγωγή της αλιείας αυτής είναι μικρό ποσοστό της συνολικής παραγωγής. Η αλιεία ανοικτής θάλασσας, ή βιομηχανική, είναι αυτή που κάνει χρήση μεγάλων μηχανικών μέσων και κυρίως μηχανοκίνητων σκαφών.

Κατά τα πρώτα στάδια ανάπτυξής της, την αλιεία επηρέασε έντονα το στοι-

χείο της τύχης, η οποία έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην εξασφάλιση πλούσιων αλιευμάτων. Στην παράκτια αλιεία οι σηνθήμες ήσαν διαφορετικές. Οι παράκτιοι αλιείς από την αρχαιότητα μελέτησαν τη ζωή των αλιευμάτων και την επίδραση των στοιχείων της φύσεως (ανέμων, θερμοκρασίας της θάλασσας, ρευμάτων, βροχών, πλημμύρων κλπ.) στη ζωή των ιχθύων. Από τη μελέτη αυτή βγήκαν λογικά συμπεράσματα, τα οποία η πείρα των διαφόρων λαών συμπλήρωνε και μεταβίβαζε συνεχώς στις διαδεχόμενες γενιές των ψαράδων.

Η τύχη όμως στη μεγάλη αλιεία είχε σημαντικές οικονομικές συνέπειες, τόσο σε βάρος των πληθυσμών που ζούσαν απ' αυτή, όσο και των επιχειρηματιών που διέθεταν σημαντικά οικονομικά μέσα, χωρίς βέβαιο οικονομικό αποτέλεσμα. Η προσφυγή στα ευρήματα της επιστήμης μπορούσε να τους οδηγήσει στην ορθή άσκηση της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Από τις επιστημονικές έρευνες διαπιστώθηκε ότι η αλιεία μπορούσε ν' αποτελέσει αξιόλογο παραγωγικό κλάδο, επιδεικτικό μεγάλης ανάπτυξης, εάν ακολουθούσε τις υποδείξεις της επιστήμης. Επίσης διαπιστώθηκε από τις πρώτες έρευνες ότι ο ιχθυολογικός πλούτος των ωκεανών και θαλασσών, τεράστιος σε όγκο και αποθέματα, δεν αποτελούσε αντικείμενο ούτε της στοιχειώδους εκμετάλλευσης.

Με τα φώτα της επιστήμης, η αλιεία εξελίχθηκε και σημείωσε αλματώδη πρόοδο από τα τέλη του 19ου αιώνα, ιδίως δε κατά την περίοδο μέχρι του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, όταν γενικεύτηκε η χρήση του ατμού σαν κινητηρίου δύναμης των αλιευτικών πλοίων. Συνέπεια του γεγονότος αυτού, ήταν η ναυπήγηση μεγαλύτερων αλιευτικών σκαφών, αυτοκινήτων, για την αλιεία στον Ατλαντικό ωκεανό, τη Βόρειο θάλασσα και την υπερπόντια αλιεία.

Στη συνέχεια και μέχρι το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, τα ατμοκίνητα αλιευτικά αντικαταστάθηκαν βαθμιαία από πετρελαιοκίνητα, των οποίων η χωρητικότητα αυξήθηκε. Μια νέα περίοδος της αλιείας αρχίζει από τη λήξη του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου και ευρίσκεται μέχρι σήμερα σε εξέλιξη.

Το δύσκολο πρόβλημα στην αλιεία ήταν πάντοτε η συντήρηση των προϊόντων της. Στην αρχή χρησιμοποιήθηκε ο έστω και υποτυπώδης τρόπος συντήρησης των ιχθύων με το αλάτι, οπότε και άρχισαν οι μεταφορές σε μικρές αποστάσεις.

Από τα μέσα του 19ου αιώνα, άρχισε να χρησιμοποιείται σαν μέσο συντήρησης των ιχθύων ο πάγος που διευκόλυνε οπωσδήποτε τη διατήρησή τους. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται σήμερα σε πολλές χώρες και στην Ελλάδα, παρά τις μεγάλες προόδους στην τεχνική και στη βιομηχανία του ψύχους. Όμως η ψύξη με πάγο δεν είναι σταθερή και τα ψάρια παθαίνουν αλλοίωση. Το πρόβλημα της ψύξης των ψαριών απασχόλησε πολλούς επιστήμονες σε όλες τις προηγμένες χώρες. Μετά του Γάλλου, Αμερικανοί τεχνικοί το 1925 επέτυχαν να αγκαταστήσουν και να διατηρήσουν με επιτυχία σε λειτουργία μικρές συσκευές αυτόματης ψύξης σε αλιευτικά σκάφη. Μετέπειτα, χάρις στις συνεχείς προόδους της τεχνικής, η λειτουργία της κατάψυξης τελειοποιήθηκε και η τοποθέτηση ψυκτικών μηχανημάτων και συσκευών γενικεύτηκε στα μεγάλα και μέτρια αλιευτικά σκάφη.

Από απόψεως ποσότητας αλιευτικής παραγωγής οι σημαντικότερες αλιευτικές χώρες ήταν οι ακόλουθες κατά τα έτη 1986 και 1987:

Παγκόσμια αλιευτική παραγωγή 1986 - 1987

Χώρα	Παραγωγή 1987 (τόννοι)	Θέση	Παραγωγή 1986 (τόννοι)	Θέση
Ιαπωνία	11,841,104	1	11,976,274	1
Σοβιετική Ένωση	11,159,617	2	11,259,955	2
Κίνα	9,346,222	3	8,000,063	3
Η.Π.Α.	5,736,493	4	4,943,046	6
Χιλή	4,814,360	5	5,571,638	5
Περσού	4,583,600	6	5,613,977	4
Ινδία	2,893,436	7	2,921,994	8
Ν. Κορέα	2,876,376	8	3,103,368	7
Ινδονησία	2,609,700	9	2,457,085	10
Ταϊλάνδη	2,165,100	10	2,536,335	9
Φιλιππίνες	1,998,718	11	1,916,347	11
Νορβηγία	1,929,317	12	1,898,399	12
Β. Κορέα	1,700,000	13	1,700,000	13
Δανία	1,695,718	14	1,848,492	14
Ισλανδία	1,633,103	15	1,657,068	15
Καναδάς	1,453,484	16	1,506,840	16
Ν. Αφρική & Ναμίμπια	1,421,597	17	829,999	24
Μεξικό	1,419,168	18	1,304,642	18
Ισπανία	1,393,362	19	1,434,384	17
Ταϊβάν	1,236,170	20	1,094,587	19

ΠΗΓΗ: FAO, Yearbook of Fishery statistics 1987

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ρυθμίσει τους αλιευτικούς κανόνες τους, ανάλογα με το είδος του αλιευόμενου ιχθύος. Άλλη μορφή και άλλα μέσα χρησιμοποιούν στην αλιεία του σολωμού, αλλά της σαρδέλλας, άλλα του τόνου και άλλα των μεγάλων ιχθύων.

Η αλιευτική δραστηριότητα έχει οργανωθεί στις κύριες αλιευτικές χώρες ορθολογικά με βασικούς αντικειμενικούς σκοπούς 1) το μικρό κόστος παραγωγής και 2) την ταχύτητα εργασίας.

Η εργασία πρώτης επεξεργασίας και συντήρησης γίνεται αμέσως μετά το ψάρεμα των ιχθύων εντός των πλοίων. Εκεί καθαρίζονται τα ψάρια και απαλλάσσονται από τα βράγχια, τα έντερα, τα πτερύγια και τις κεφαλές. Τα μή φαγώσιμα τμήματα των ιχθύων δεν πετάγονται σαν έχρηστα, αλλά με κατάλληλη επεξεργασία, ξεραίνονται και γίνονται σκόνη μετατρέπόμενα σε ιχθυάλευρα και ιχθυέλαια εντός των αλιευτικών σκαφών ή στα εργοστάσια που βρίσκονται σε κοντινά λιμάνια

Β) Η ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

Είναι γνωστή η μεγάλη σημασία που έχει η θάλασσα για την Ελλάδα. Το ατελείωτο σφιχταγκάλιασμα βουνού και θάλασσας, συνετέλεσε στη διαμόρφωση της συνδυασμένης δραστηριότητας στη χώρα μας και ευνόησε πολύ τον εποικισμό και την οικονομική και πολιτική εξάπλωση του Ελληνικού Έθνους. Το βουνό

και η θάλασσα δίνουν όχι βέβαια πλούσιους, αλλά πάντως πολύτιμους συμπληρωματικούς πόρους και εισοδήματα στην οικονομία της Ελλάδας, η οποία δεν έχει πολλές πεδινές εκτάσεις.

Η Ελλάδα, λόγω των πολυαριθμών κόλπων και νήσων της, έχει τη μορφή του νησιωτικού κράτους. Η γεωγραφική της θέση, που είναι στην διαδρομή μεταναστευτικών ιχθύων και ο αριθμός των κλειστών ιχθυοτρόφων υδάτων (λιμνοθαλασσών και λιμνών) είναι τέτοια, ώστε να υπάρχουν ευνοϊκές προϋποθέσεις ανάπτυξης της αλιείας.

Στην πατρίδα μας, έπειτα από τον μακροχρόνιο απελευθερωτικό αγώνα του 1821, άρχισε το γρήγορο κατέβασμα του πληθυσμού από τα βουνά προς τους κάμπους και τις παραλίες, όπου και δημιουργήθηκαν τα σύγχρονα λιμάνια.

Η ελληνική αλιεία, απροστάτευτη, ακαθοδήγητη, χωρίς κατεύθυνση, οικονομική ενίσχυση και κατάλληλη οργάνωση, δεν ήταν σε θέση να επωφεληθεί αρκετά από την πρόοδο της σύγχρονης τεχνικής. Αλιευτική παράδοση και κατάλληλο έμπυχο υλικό, δεν είχαν διατηρηθεί παρά μόνο σε λίγα αλιευτικά κέντρα. Η αλιεία στη Μεσόγειο, με την αστάθεια της απόδοσής της και την αβεβαιότητα του ικανοποιητικού κέρδους, με τους θαλάσσιους κινδύνους για τα μικρά αλιευτικά σκάφη που προέρχονταν από τις απότομες και βίαιες μεταβολές του μικρού και τα επικίνδυνα ρεύματα, δεν ήτο δυνατό να προσελκύσει πολλούς Έλληνες δίχως την απαραίτητη καθοδήγηση, την επιστημονική έρευνα των αλιευτικών συνθηκών και την ανάλογη προστασία και ενίσχυση εκ μέρους της πολιτείας.

Μετά το τέλος του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, παρατηρήθηκε στροφή στην αλιεία, όχι μόνο των παραμεσογείων, αλλά και άλλων χωρών που είχαν στενότητα παραγωγικού εδάφους για να συμπληρώσουν την ανεπαρκή διατροφή του λαού τους (Ισπανία, Ιταλία κλπ.).

Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, κατέφυγαν στη χώρα μας πολλοί ψαράδες, οι οποίοι ανέπτυξαν μεγάλη αλιευτική δραστηριότητα σε πολλά σημεία της Ελλάδας. Αν σ' αυτούς προσθέσουμε και τους παραδοσιακούς ψαράδες των αλιευτικών μας Κοινοτήτων, συγκεντρώνεται αρκετά μεγάλος αριθμός καλών και πεπειραμένων ψαράδων.

Η Ελλάδα μετά την απελευθέρωσή της έχει αναπτύξει σε μεγάλη κλίμακα έξω από την συνήθη και την Ατλαντική αλιεία, η οποία διέθετε το 1980 περί τα 157 αλιευτικά σκάφη. Οι Έλληνες αλιείς είναι επιδέξιοι, τολμηροί, ολιγαρκείς και πεπειραμένοι. Ο προσωπικός παράγων, η ανεπιβούλευτη συντροφικότητα, τα ηγετικά χαρίσματα και η καταβολή υπερεργασίας αποτελούν προϋποθέσεις για επιτυχή λειτουργία των αλιευτικών επιχειρήσεων στη χώρα μας.

Με τα χαρίσματα αυτά, την ολιγάρκεια, την αντοχή και την κατάλληλη προσαρμοστικότητα, έστω και σε δυσμενείς συνθήκες περιβάλλοντος, που δεν θα ήταν δυνατό να ζήσουν και να εργασθούν άλλοι, οι Έλληνες ψαράδες μπόρεσαν να σταθούν και να φθάσουν τους καλύτερους ψαράδες του κόσμου, αν και προ του Β' παγκοσμίου πολέμου ήταν τελείως ανοργάνωτοι και δεν είχαν ανάλογη καθοδήγηση και οικονομική ενίσχυση. Οι ψαράδες μας προπολεμικά ανταγωνιζότανε ο ένας τον άλλο μέχρις εξόντωσής των και όλοι μαζί στρέφονταν εναντίον του αλιευτικού πλούτου της πατρίδος μας ψαρεύοντας καταστρεπτικά με απαγορευμένα τεχνικά μέσα.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση και με δεδομένο ότι η αλιεία δεν έχει μόνο οικονομική αλλά και κοινωνική σημασία, η Πολιτεία ανέθεσε στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας τη μέριμνα για την πιστωτική ενίσχυση και προαγωγή της αλιείας μας, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας των αλιέων, την αύξηση του εθνικού εισοδήματος και τη βελτίωση των συνθηκών διατροφής του Ελληνικού λαού. Με τον Α.Ν. 18/1935 προσετέθη, στο καταστατικό της Τράπεζας, διάταξη η οποία έλεγε ότι «Μεταξύ των σκοπών της Τράπεζας περιλαμβάνεται και η προστασία της αλιείας και πάσης συναφούς επιχειρήσεως δια την παροχή δανείων ή πιστώσεων». Επίσης και δύο άλλα νομοθετήματα βοήθησαν μεταπολεμικά στην ανάπτυξη της αλιείας στην πατρίδα μας και αύξησαν το πεδίο πιστωτικής και οργανωτικής δραστηριότητας της Αγροτικής Τράπεζας. Αυτά είναι ο Α.Ν. 1168/1944 και το Νομ. Διάταγμα 572/1948, με το οποίο θεσπίστηκε υπέρ της ΑΤΕ ιδιόρρυθμο Ναυτικό Ενέχυρο και της παρασχέθηκε το δικαίωμα της απλής και αδάπανης εγγραφής Ναυτικής Υποθήκης στα αλιευτικά σκάφη που χρηματοδοτούνται απ' αυτήν.

Επίσης για την ανάπτυξη της εμπορίας και βιομηχανοποίηση της αλιευτικής παραγωγής για τη σπογγαλιεία, για την έρευνα και τη διεθνή συνεργασία, η Πολιτεία κατάρτισε και δημοσίευσε τον Αλιευτικό Κώδικα, με τον οποίο κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις της Διοικητικής Νομοθεσίας περί αλιείας. Ο Αλιευτικός Κώδικας ετέθη σε εφαρμογή με το υπ' αριθ. 420/24.1.1970 Νομοθετικό Διάταγμα και προώθησε την επίλυση των αλιευτικών θεμάτων.

Οι μορφές της αλιείας που ενεργούν οι Ελληνικές αλιευτικές εκμεταλλεύσεις και Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι οι παρακάτω:

1ον Αλιεία θαλάσσης:

Αυτή διαιρείται:

α) Παράκτια αλιεία:

Σ' αυτή περιλαμβάνονται όλοι οι ψαράδες που αλιεύουν με μικρές ιστιοφόρες ή μηχανοκίνητες λέμβους ή πλοιάρια εφοδιασμένα με διάφορα είδη δικτύων (τράτες ξηράς, πεζότρατες, διχτυάρικα, παραγάδια μικτού τύπου κλπ.). Γενικά η παράκτια αλιεία έχει τον ατομικό χαρακτήρα του ιδιοκτήτη ψαρά που βοηθείται από μέλη της οικογενείας του ή από συνεταιρικούς ή βοηθούς.

β) Μέση Αλιεία:

Αυτή γίνεται με μεγάλα πλωτά μέσα και αλιευτικά εργαλεία, συρόμενα ή κυκλικά δίκτυα τα οποία κινούνται με ισχυρές μηχανές, έχει δε τη μορφή της καθαρής επιχειρήσεως και διακρίνεται, ανάλογα του εργαλείου που χρησιμοποιεί στις παρακάτω κατηγορίες: 1) Αλιεία με μηχανότρατες, 2) Αλιεία με γρι-γρι νύκτας και 3) Αλιεία με γρι-γρι ημέρας. Η μέση αλιεία έχει ορισμένη χρονική διάρκεια που καθορίζεται ανάλογα.

γ) Μεσογειακή ή Μεγάλη Αλιεία:

Στην κατηγορία αυτή της αλιευτικής δραστηριότητας το σπουδαιότερο παράγοντα αποτελεί το κεφάλαιο, εμφανίζεται με τη μορφή μόνο επιχειρήσεως και διεξάγεται με μηχανότρατες εκτός των Ελληνικών θαλασσών, συγκεκριμένα δε στα Βορειοαφρικανικά παράλια (Κυρηναϊκή και Τριπολίτιδα κλπ.), στις δυτικές περιοχές της Μεσογείου (Λαμπεδούσα) και γενικά στα εκτός χωρικών υδάτων διεθνή θαλάσσια νερά της Μεσογείου.

(Συνέχεια στη σελ 61)

ράβδοι υγείας

μετράς, κόβεις
απολαμβάνεις

Με ετοιμασμένη στην κοιλιά.
Χρυσή ράβδο υγείας prima με δοκιμαστήρι.
Τώρα μετράς, κόβεις, απολαμβάνεις.
Φόβος σε πιάθε, 50 γραμμάρια prima.
Κόβεις ακριβώς 30 γραμμάρια prima.
Μεγάλη οικονομία.
Οι χρυσές ράβδοι υγείας prima είναι αυτό
που περιέκριναν χρόνια οι νοσηκοίτες.
Βασισμένη από εκλεκτά φυτικά έλαια σε καλύτερη
οικονομική συσκευασία για μεγαλύτερη εξοικονόμηση
-σε περισσότερα νοσηπία.
Σήμερα, με prima φροντίζεις τα αγαπητά και τα γυμνά
που σου αρέσουν.
Σίγουρα θα σου αρέσουν περισσότερο.

PRIMA γεύση στη ζωή

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ
400 γρ.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α. Ε.

**Σωστή λίπανση
σημαίνει:**

- ΚΑΛΗ ΣΟΔΕΙΑ
- ΠΟΙΟΤΗΤΑ και
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΘΗΝΑ: Κεφαλληνίας 46 & Πατησίων - Τ.Κ. 112 51

Τηλ. 8648225 - 8648715 - 8648793 - TLX: 224116 - 224653 SYEL GR

Υ Π Ο Κ Α Τ Α Σ Τ Η Μ Α Τ Α

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Κλαπανάρα 4 - Τ.Κ. 186 48

Τηλ. 4631481-4 — TLX 241430 SYEL GR

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τσιμισκή 33 ή Τ.Κ. 546 24

Τηλ. (031) 220691 - 220859 — TLX 410386 SYEL GR

ΚΑΒΑΛΑ: Ομονοίας 54 - Τ.Κ. 653 02

Τηλ. (051) 836948-9 — TLX 452325 SYEL GR

ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ: Φιλίππου 1 - Τ.Κ. 502 00

Τηλ. (0463) 22377 - 23377 — TLX 432331 SYEL GR

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ε.Ο.Κ. για τους Συνεταιρισμούς

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποτελεί συμβουλευτικό όργανο αποτελούμενο από εκπροσώπους των «κοινωνικών εταιρών», δηλ. των παραγωγικών τάξεων των κρατών - μελών. Αποτελείται από 189 μέλη μεταξύ των οποίων 12 από την Ελλάδα. Οι απόψεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν δεσμεύουν το Συμβούλιο ή την Επιτροπή της ΕΟΚ. Αποτελούν όμως δείκτη των προσανατολισμών των κοινωνικών εταιρών και γι' αυτόν το λόγο έχουν βαρύτητα.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ για τη συμβολή του συνεταιριστικού τομέα στην περιφερειακή ανάπτυξη

Στις 31 Μαΐου 1988, το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής αποφάσισε, με βάση το άρθρο 20, παρ. 3 του Εσωτερικού Κανονισμού να επεξεργασθεί γνωμοδότηση για την παραπάνω συμβολή.

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του στις 26 Ιουνίου 1989 με βάση την εισήγηση του κ. Bento Goncalves.

Στη 269η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου 1989) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η επίτευξη των στόχων της «Λευκής Βίβλου», που παρουσιάστηκε στη διάσκεψη κορυφής του Μιλάνου το 1985 και η εφαρμογή των ρυθμίσεων για τη λήψη των αποφάσεων βάσει της Ενιαίας Πράξης, η οποία άρχισε να εφαρμόζεται το 1987, στοχεύουν στη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς.

1.2. Οι αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, που αποτελούν τη βάση ενός χώρου χωρίς σύνορα, συνεπάγονται τη δραστηριότητα ενός συνόλου κοινωνικο-οικονομικών φορέων, μεταξύ των οποίων και ο συνεταιριστικός τομέας.

1.3. Γενικά το άρθρο 100 της συνθήκης ΕΟΚ παρέχει τη βάση για τον συνεταιριστικό τομέα και το άρθρο 58, παρ. 2, αναφέρεται ρητά στους συνεταιρισμούς στο βαθμό που επηρεάζουν άμεσα τη δημιουργία και τη λειτουργία της Κοινής Αγοράς.

1.4. Στα πλαίσια αυτά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή χαιρεί για

την αναγνώριση της σπουδαιότητας του συνεταιριστικού τομέα εκ μέρους της Επιτροπής, η οποία αποτελεί μια πρωτοβουλία που έγινε πιο συγκεκριμένη στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τις Συνεταιριστικές και Συνεργατικές Ενώσεις, που πραγματοποιήθηκε στις 20 και 21 Νοεμβρίου 1986, οργανωθείσα από κοινοῦ από την Επιτροπή Συντονισμού των Συνεταιριστικών Ενώσεων της ΕΟΚ και από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με εισηγήσεις των κυρίων Mihl, Αυγερινού και Trivelli.

2. Οικοδόμηση της εσωτερικής αγοράς και περιφερειακή ανάπτυξη

2.1. Η οικοδόμηση της Ευρώπης των πολιτών και η υλοποίηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης αποτελούν στόχους που προκαλούν τους υπεύθυνους των κοινοτικών οργάνων για μια ενεργό δέσμευση στη δημιουργία των όρων εκείνων με τους οποίους οι κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς μέσα από τις διάφορες μορφές οργάνωσής τους, μεταξύ των οποίων οι συνεταιρισμοί κατέχουν εξέχουσα θέση, θα προωθήσουν τους στόχους εκείνους των οποίων οι κυριότερες δράσεις καταγράφονται στη «Λευκή Βίβλο».

2.2. Με τη διεύρυνση της Κοινότητας αυξήθηκαν οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές και τροποποιήθηκε η γεωγραφική της σημασία, κυρίως σε ό,τι αφορά ορισμένες εσωτερικές ηπειρωτικές και νησιωτικές περιοχές.

2.3. Η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση των περιφερειακών διαφορών της, εκτός βέβαια αν ληφθούν μέτρα κατάλληλα για να μειώσουν τον αντίκτυπο στις ασθενέστερες οικονομίες, με την ανάπτυξη ενός καθοριστικού ρόλου από τους οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς.

2.4. Οι περιφερειακές πολιτικές και οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης που ακολούθησαν η Επιτροπή και τα κράτη - μέλη, μέσω της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων και που θα ενισχυθούν προς την κατεύθυνση της μείωσης των διαφορών οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας, είχαν θετικά αποτελέσματα, τα οποία όμως είναι πολύ περιορισμένα από γεωγραφική άποψη και ανεπαρκή σε σχέση με τη συνολική δυναμική των εθνικών οικονομιών, ενώ ελάχιστα συνέβαλαν στη συμμετοχή στον κυριότερων φορέων των διαφόρων περιοχών.

3. Η σημασία των συνεταιρισμών και ο μελλοντικός τους ρόλος τους στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς

3.1. Οι συνεταιρισμοί υπάρχουν σε όλους τους τομείς της Οικονομίας και η σημασία τους είναι διαφορετική από χώρα σε χώρα και στο εσωτερικό κάθε κράτους, ανάλογα με τους εξεταζόμενους τομείς, εκτός από τα κράτη - μέλη στα οποία υφίστανται νομικά εμπόδια.

Οι συνεταιρισμοί απέδειξαν ότι μπορούν να καταστήσουν εφαρμόσιμες τις πρωτοβουλίες που ατομικά θα είχαν δυσχέρειες ως προς την επιτυχία. Συνέβαλαν ώστε οι πιο αδύναμες οικονομικά επιχειρήσεις να μπορέσουν να ανταγωνισθούν με επιτυχία. Αποτελούν βασικό παράγοντα διατήρησης και αύξησης των θέσεων εργασίας. Επιδίδονται ειδικότερα στην κατάρτιση των εργαζομένων και

των συνεταιριστών και προωθούν με τον τρόπο τους το επιχειρηματικό πνεύμα.

3.2. Στην Κοινότητα υπάρχουν συνεταιρισμοί, με 63 εκατομ. μέλη και διαθέτουν 3 εκατομ. θέσεις απασχόλησης. Ο όγκος του συνεταιριστικού τομέα στα πλαίσια ενός χώρου δώδεκα κρατών μελών μαρτυρεί τη ζωτικότητα του τομέα και την παρουσία του στον οικονομικό, τοπικό και περιφερειακό ιστό. Ο τομέας αυτός αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση και συνοχή.

3.3. Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Κοινότητας οι συνεταιρισμοί αποτελούν πολλές φορές μια από τις επιχειρηματικές μορφές που είναι ικανή να επιτυγχάνει συγκεκριμένα αποτελέσματα, δεδομένου ότι είναι σε θέση να επιλύουν όχι μόνο οικονομικά, αλλά και άλλα βασικά προβλήματα. Οπωσδήποτε οι συνεταιρισμοί είναι οργανισμοί ικανοί να κινητοποιούν χρηματοδοτικούς και επιχειρηματικούς πόρους, μικρούς και διασκορπισμένους και να προβλέπουν μελλοντικές χρήσεις για την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, προωθώντας με τον τρόπο αυτό την απασχόληση και διευκολύνοντας την παραμονή των αντίστοιχων πληθυσμών, κυρίως δε, δημιουργώντας προοπτικές για τις νεότερες γενιές.

3.4. Το παραπάνω ισχύει και για τις πιο αναπτυγμένες περιοχές που αντιμετωπίζουν βιομηχανική παρακμή. Στις περιοχές αυτές και στην περίπτωση ανάληψης μιας επιχείρησης που βρίσκεται σε πτώχευση, η λύση των συνεταιρισμών, αν βέβαια δεν είναι η μόνη, επιτρέπει την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων της επιχείρησης, που αποτελεί αντικείμενο αναδιάρθρωσης και αυξάνει τις συνθήκες επιτυχίας, δεδομένου ότι εξασφαλίζονται: η πρόσβαση σε ειδικά μέσα χρηματοδότησης και στήριξης, ένα φερέγγυο πρόγραμμα, εξασφαλίζεται και ρυθμίζεται η συμμετοχή των εργαζομένων στη λήψη των αποφάσεων και επιτυγχάνεται η συμμετοχή ικανών διαχειριστών και εξειδικευμένων υπηρεσιών παροχής συμβουλών και κατάρτισης.

3.5. Οι δυνατότητες λειτουργίας των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή, είναι απευθείας ανάλογες με το επίπεδο γνώσεων και εμπειρίας των επιχειρηματιών και συμμετοχής των εργαζομένων. Οι συνεταιρισμοί επίσης επιτρέπουν στις κοινωνικές κατηγορίες που δεν έχουν επιχειρηματική παιδεία να αποκτήσουν γνώσεις και να αυξήσουν τις δυνατότητες δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.

3.6. Επιβεβαιώνεται λοιπόν η διατύπωση της «Εκθεσης Miht» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι οι συνεταιρισμοί δεν συμβάλλουν μόνο στην εξασφάλιση του οικονομικού πλουραλισμού και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αλλά κατά κάποιον τρόπο στην υπεράσπιση της οικονομικής ελευθερίας και δημοκρατίας.

4. Χαρακτηριστικά και αρχές των συνεταιρισμών

4.1. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να χαρακτηρισθούν σαν ενώσεις που αποβλέπουν στην ικανοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών αναγκών των μελών τους, με τη διαχείριση μιας κοινής περιουσίας που δημιούργησαν αυτές οι ίδιες και ταυτόχρονα συμβάλλει στη διατήρηση της ατομικής αυτονομίας. Η επιταγή για τη βελτίωση της κατάστασης των μελών έχει προτεραιότητα έναντι της

μεγιστοποίησης των κερδών που προωθούν ορισμένες άλλες εταιρικές μορφές.

4.2. Για το σκοπό αυτό ο συνεταιρισμός διαχειρίζεται μια επιχείρηση που λαμβάνει υπόψη την οικονομική ισορροπία της διαχείρισης και τον εμπορικό ανταγωνισμό. Τα κριτήρια διαχείρισης βασίζονται σε μια ηθική ευθύνη που καταμερίζεται σε δημοκρατική βάση και σε μια ηθική αλληλεγγύη που σημαίνει ότι δίνεται προτεραιότητα στις υπηρεσίες που παρέχονται στα μέλη και στη συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών.

4.3. Η δημοκρατία ασκείται στο εσωτερικό του συνεταιρισμού μέσω της ελεύθερης εισόδου και αποχώρησης, με τα ίσα δικαιώματα διαχείρισης, με την αμοιβαιότητα στις σχέσεις μεταξύ των μελών και του συνεταιρισμού, με την αναλογική διανομή των αποτελεσμάτων από τη συμμετοχή των μελών στις δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

4.4. Τέλος, σε μια συνεταιριστική επιχείρηση η πραγματική δύναμη βασίζεται περισσότερο στο άτομο, παρά στο κεφάλαιο που διαθέτουν τα μέλη.

5. Η δράση των συνεταιρισμών για την περιφερειακή ανάπτυξη

5.1. Σε μελέτη της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στα πλαίσια του προγράμματος έρευνας και δράσεων για την εξέλιξη της αγοράς εργασίας (1981), τονίσθηκε ο θετικός ρόλος του Συνεταιριστικού Κινήματος σε ό,τι αφορά τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και κυρίως για τους νέους.

5.2. Οι εισηγήσεις της ΟΚΕ για τις ορεινές, τις νησιωτικές και τις μειονεκτικές περιοχές της Κοινότητας και η γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τις τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης, γενικά, εκτιμούν ότι οι συνεταιρισμοί αποτελούν μια από τις συγκεκριμένες λύσεις για να ξεπεράσουν την υποανάπτυξη οι πλέον φτωχές και καθυστερημένες περιοχές.

5.3. Στη γνωμοδότησή της του 1984 για την ανεργία η ΟΚΕ εκτιμά ότι η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει τα μέσα για την εξάλειψη των εμποδίων που αποθαρρύνουν τη δημιουργία νέων μορφών μικρών επιχειρήσεων συνεταιριστικού χαρακτήρα.

5.4. Ο εισηγητής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ζητά ειδικότερα να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη των πλέον μειονεκτικών περιοχών με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, με την καθιέρωση νέων οικονομικών και κοινωνικών δομών που δημιουργούνται με την προώθηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και κυρίως συνεταιρισμών.

5.5. Στις εσωτερικές και μειονεκτικές περιοχές της Κοινότητας οι σημαντικότερες οικονομικές πρωτοβουλίες έχουν σαν βάση τοπικές επιχειρήσεις, είτε πρόκειται για μεμονωμένους επιχειρηματίες είτε για συνεταιρισμένους

5.6. Οι συνεταιρισμοί και οι άλλοι συνεταιριστικοί οργανισμοί έχουν τις βαθύτερες ρίζες στον τόπο λειτουργίας τους και βασιζόμενοι στις αρχές και την πρακτική τους, μπορούν να κινητοποιήσουν και να συντονίσουν αποτελεσματικά τους υπάρχοντες οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.

5.7. Η εξασθένιση της οικονομικής δυναμικής μπορεί πολλές φορές να διαρρήξει τους δεσμούς αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας που αποτελούν τα χαρακτηριστικά του αγροτικού κόσμου. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να αποκαταστήσουν αυτούς τους δεσμούς, όχι μόνον μεταξύ των μελών τους, αλλά και μετα-

ξύ των συνεταιρισμών.

5.8. Ένα πρόγραμμα ανάπτυξης του συνεταιριστικού τομέα μπορεί επίσης να αποκαταστήσει, προς το κοινό συμφέρον, αυτούς τους δεσμούς μεταξύ του πληθυσμού και της περιοχής, μεταξύ των ιδίων των κατοίκων, μεταξύ των κατοίκων και της ανάπτυξης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων και επίσης, μεταξύ των δραστηριοτήτων της περιοχής και της υπόλοιπης χώρας.

5.9. Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί, είτε πρόκειται για συνεταιρισμούς παραγωγής είτε για συνεταιρισμούς αγοράς και πώλησης, οι συνεταιρισμοί πίστης και υπηρεσιών, μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εισοδημάτων των κατοίκων των αγροτικών ζωνών, με τη δημιουργία κεντρικών ή περιφερειακών οργανισμών ή με τη συμμετοχή σ' αυτούς, οι οποίοι αναπτύσσουν δραστηριότητες σε όλα τα στάδια της παραγωγής.

5.10. Οι συνεταιρισμοί, δεδομένης της πολυμορφίας τους και οι άλλες συνεργατικές ενώσεις που συγκροτούνται άμεσα από τους ενδιαφερόμενους, μπορούν να δημιουργήσουν εκείνες τις κοινωνικο-οικονομικές δομές που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη, η αποδοτικότητα όμως δεν προκαλεί ορισμένες φορές το ενδιαφέρον των οικονομικών φορέων που έχουν κερδοσκοπικούς στόχους. Έργο τους μπορεί επίσης να είναι η εκπόνηση και διάδοση ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την περιφερειακή ανάπτυξη, κυρίως σε ό,τι αφορά τους νέους τρόπους συντονισμένης χρησιμοποίησης των διαρθρωτικών ταμείων.

5.11. Οι εσωτερικές και οι μειονεκτικές περιοχές της Κοινότητας χαρακτηρίζονται πολλές φορές από την απουσία οργανισμών ικανών να μελετούν και να προτείνουν λύσεις καινοτομιών που θα διευκόλυναν την προγραμματισμένη ανάπτυξή τους. Είναι επιθυμητή η σύνδεσή τους με οργανισμούς εξειδικευμένους στην προώθηση της ανάπτυξης, εθνικούς ή διεθνείς, που θα καθιστούν δυνατές τις κατάλληλες λύσεις για την προώθηση αυτής της ανάπτυξης.

5.12. Στις περιπτώσεις αυτές παρουσιάζεται ως κατάλληλη λύση η συνεταιριστική, που μπορεί να αποτελέσει ένα εξειδικευμένο δίκτυο που θα καλύπτει όλη την περιοχή και θα επιτρέπει τη σύνδεση της ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού με την τοποθέτηση κάθε επιχείρησης στον εθνικό και διεθνή χώρο.

5.13. Η παρέμβαση του συνεταιριστικού κινήματος μπορεί να διευκολύνει την έναρξη νέων οικονομικών πρωτοβουλιών που ενδέχεται να μην παρουσιάζουν μια συνεχή και ισόρροπη δραστηριότητα, λόγω έλλειψης βραχυπρόθεσμης αποδοτικότητας, πράγμα που οδηγεί σε αποτυχία των πρωτοβουλιών. Οι πρωτοβουλίες αυτές, με τη συμμετοχή του συνεταιριστικού κινήματος, βελτιώνουν τους μεσοπρόθεσμους όρους επιτυχίας και συνεπώς επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να καθίστανται αυτάρχεις.

5.14. Η διατομεακή διάρθρωση του συνεταιριστικού κινήματος και η πολυμορφία του επιτρέπουν το πέρασμα από την υλοποίηση μεμονωμένων προγραμμάτων στα ολοκληρωμένα προγράμματα, στα οποία περιλαμβάνεται η κατάρτιση σε όλα τα επίπεδα και η κάλυψη όλης της περιοχής.

5.15. Ο συνεταιριστικός τομέας αποτελεί λόγω των βάσεων που διαθέτει, ένα στοιχείο εξάλειψης των οικονομικών συγκρούσεων που προκαλούν οι μεταβολές που γίνονται και αποκατάστασης των περιφερειακών ανισορροπιών που προκαλούνται αφενός από τις διαδοχικές διευρύνσεις της Κοινότητας και αφε-

τέρου από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, τόσο στον πρωτογενή όσο και στο δευτερογενή τομέα.

5.16. Ορισμένα από τα μέτρα που αναφέρονται στο έγγραφο της Επιτροπής σχετικά με τον αγροτικό κόσμο, είναι τα παρακάτω:

- * δασική δράση,
- * προστασία του περιβάλλοντος
- * ενέργεια και αγροτικός κόσμος,
- * δράσεις υπέρ των ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων και των συνεταιρισμών
- * επένδυση και ανάπτυξη,
- * νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και τηλεπικοινωνιών,
- * εκπαίδευση - κατάρτιση - κοινωνική πολιτική,
- * δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης,
- * αγροτικός τουρισμός του αγροτικού χώρου,

τα οποία συναντώνται σε συνεταιρισμούς που είναι εξοπλισμένοι και ενδιαφέρονται για την επιτυχή υλοποίησή τους, επιστάται η προσοχή, εκτός των άλλων, σε ορισμένα ειδικά χαρακτηριστικά, δηλαδή:

* δημιουργούνται απ' τους ενδιαφερομένους (κατοίκους των σχετικών περιοχών)

* οι ηθικές αρχές που συγκροτούν τη φιλοσοφία τους βρίσκουν την ευγενέστερη έκφρασή τους στη συμμετοχή και δημοκρατική διαχείριση, στη βελτίωση των οικονομικών των μελών τους και λαμβάνοντας υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα των εργαζομένων, στην ανάπτυξη του κοινωνικού περιβάλλοντος και στην ανωτερότητα των δράσεών τους, που μπορούν να συμπεριλάβουν στο σύνολο σχεδόν των δράσεων που είναι αναγκαίες για την ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού.

5.17. Οι συνεταιρισμοί συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, με δράσεις που αποβλέπουν στην αποτροπή της διάβρωσης του εδάφους και ευνοούν την αναδάσωση και την αξιοποίηση των ενδογενών πόρων.

5.18. Η ανάπτυξη του τουρισμού, κυρίως στις αγροτικές περιοχές, αποτελεί ένα σημαντικό και καινοτομικό στοιχείο για την περιφερειακή ανάπτυξη, για τη συμβολή της στην παραμονή του πληθυσμού, την προστασία του περιβάλλοντος και την εμφάνιση νέων δραστηριοτήτων στις περιοχές εκείνες που οι συνεταιρισμοί αποτελούν αξιόλογους παράγοντες.

5.19. Εξάλλου οι συνεταιρισμοί αποτελούν αναγκαίους και σημαντικούς φορείς για τη επιτυχία των στόχων του ευρωπαϊκού κοινωνικού χάρτη, όπως αναφέρει η ΟΚΕ στη σχετική γνωμοδότησή της που υιοθετήθηκε κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Φεβρουαρίου 1989.

5.20. Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, της οποίας η κύρια συμβολή συνίσταται στη στήριξη του συνεταιριστικού κινήματος, συνιστά τη συνεργασία μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων οικονομικών και κοινωνικών φορέων, κυρίως των συνδικάτων και των επαγγελματιών ενώσεων.

6. Συμπεράσματα

Ο συνεταιριστικός τομέας είναι σήμερα υποχρεωμένος να καταβάλει πρόσθετη προσπάθεια και να συνδυάσει τις ρυθμίσεις που τον διέπουν, τις ειδικές διαρθρώσεις των συνεταιρισμών, όπως επίσης και την έλλειψη κεφαλαίων υψηλού κινδύνου και την πρόσβαση στην κατάρτιση με την ανάγκη αφενός προσαρμο-

γής στην κοινωνική νομοθεσία και αφετέρου με την ανάγκη να είναι περισσότερο ανταγωνιστικός και κυρίως καινοτόμος.

Στα πλαίσια αυτά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συνιστά στις ευρωπαϊκές οργανώσεις του συνεταιριστικού κινήματος και στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

6.1. Να μελετήσουν από κοινού τα εμπόδια που παρεμβάλλονται στη διαμεθοριακή συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών και μεταξύ των τελευταίων αυτών και άλλων τύπων επιχειρήσεων.

6.2. Να εξετάσουν από κοινού αν υπάρχει ενδεχομένως ανάγκη δημιουργίας ενός συμπληρωματικού και προαιρετικού ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου για τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

6.3. Να εξετάσουν τα χρηματοδοτικά και φορολογικά μέσα που βρίσκονται στη διάθεση των συνεταιρισμών ή που θα πρέπει να δημιουργηθούν ή να προσαρμοσθούν για την ενίσχυση των ίδιων πόρων τους.

6.4. Να εκπονήσουν ένα κατάλογο ενδεχόμενων μέτρων για την ενίσχυση της δημιουργίας και της ανάπτυξης των συνεταιριστικών επιχειρήσεων, σε όλους τους τομείς της δραστηριότητάς τους, με την ευθύνη και συμμετοχή των συνεταιρισμών.

6.5. Να συμβάλουν, στα πλαίσια της περιφερειακής ανάπτυξης, στην εφαρμογή μέσων και προγραμμάτων που ευνοούν την κατάρτιση διαφόρων συνεταιριστικών στελεχών, ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα ο συνεταιρισμός στο περιβάλλον και να εντάσσεται στους στόχους της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς.

6.6. Να καθιερώσουν δράσεις ενημέρωσης και διάδοσης σχετικά με τη συνεταιριστική δράση και τους συνεταιρισμούς και την ανάπτυξή τους, στις οποίες θα ήταν επιθυμητό να συνεργάζονται τα συνδικάτα και οι επαγγελματικές οργανώσεις.

6.7. Να υποστηρίξουν την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού συστήματος τεκμηρίωσης και ενημέρωσης σε ό,τι αφορά την έρευνα, τα στατιστικά στοιχεία και την ανταλλαγή εμπειριών σε κοινοτικό επίπεδο και μεταξύ των κρατών.

6.8. Να συσταθεί μια μόνιμη συμβουλευτική επιτροπή στα πλαίσια της XXIII Γ.Δ., η οποία θα συγκροτείται από μέλη των ευρωπαϊκών συνεταιριστικών οργανώσεων, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η ιδιομορφία των συνεταιρισμών στις κοινοτικές πολιτικές και να μελετηθεί ένα σχέδιο ανάπτυξης για το ευρωπαϊκό συνεταιριστικό κίνημα.

6.9. Το Συμβούλιο θα πρέπει να διατυπώσει σαφώς τη βούλησή του για την υιοθέτηση των κατάλληλων μέτρων σχετικά με την αξιοποίηση της συμβολής του συνεταιριστικού και συνεργατικού κινήματος στη δημιουργία και ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικονομικού και κοινωνικού χώρου με βάση και τα αποτελέσματα της προσεχούς διάσκεψης για την κοινωνική οικονομία που διοργάνωσε στο Παρίσι η γαλλική κυβέρνηση.

Βρυξέλλες 28 Σεπτεμβρίου 1989

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto Masprone

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΡΟΔΟΠΗ

BIOXYM

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Αλλαντικά
- Ελιές
- Ρύζι - Όσπρια
- Τουρσιά
- Λάδια - Πυρηνέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8 Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13

Η Γενική Συνέλευση

της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Στις 28 Μαρτίου 1990 συνήλθε η Γενική Συνέλευση των μελών της Εταιρείας για τον διοικητικό και οικονομικό απολογισμό του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου και τη διενέργεια αρχαιρεσιών.

Πρόεδρος της Συνέλευσης εξελέγη ο ομότιμος Καθηγητής του Πολυτεχνείου και ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας κ. Σωτ. Αγαπητίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στην προσφορά του εκλιπόντος Προέδρου της Εταιρείας **Γιάννη Στρογγύλη** και στην πολύπλευρη δράση του για την προαγωγή της συνεταιριστικής ιδέας. Τιμώντας τη μνήμη του **Γιάννη Στρογγύλη**, η Συνέλευση ετήρησε ενός λεπτού σιγή.

Στη συνέχεια ο λόγος δόθηκε στον Πρόεδρο της Εταιρείας, **Αν. Καθηγητή του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κ. Παπαγεωργίου**, ο οποίος συνόψισε στα εξής τον απολογισμό του Διοικητικού Συμβουλίου προς τη Συνέλευση:

Με απόντα τον **Γιάννη Στρογγύλη**, τον μέχρι πριν μερικούς μήνες Πρόεδρο της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού, συνέρχεται η φειτεινή Γενική Συνέλευση.

Πριν από ένα χρόνο και κάτι, ο **Γιάννης Στρογγύλης** ήταν ομιλητής σε εκδήλωση της Εταιρείας, αφήνοντάς μας ως παρακαταθήκη τις συνολικές επισημάνσεις, θέσεις και απόψεις του για τα σημερινά προβλήματα των συνεταιρισμών. Ο προβληματισμός του εξεκολουθεί σήμερα να ισχύει και να μας απασχολεί όλους.

1. Η συνεταιριστική κίνηση

Η πορεία της συνεταιριστικής κίνησης κατά τα τελευταία δύο χρόνια είναι, το λιγότερο, ανησυχητική. Ένας από τους πιο δικαιωμένους, διεθνώς, θεσμούς, ασφυκτιά στη χώρα μας, μπλεγμένος στα γρανάζια ενός ακατάλληλου θεσμικού πλαισίου και του κομματικού παρεμβατισμού. Η ανεξαρτησία, η αυτονομία, η αυτεθύνη, η αλληλεγγύη, ακόμη και το έμβλημα των συνεταιρισμών «εν τη ενώσει η ισχύς» ή το «ο καθένας για όλους και όλοι για τον καθένα», παραμένουν μόνο σαν ξεθωριασμένα γράμματα σε παλιό χαρτί, χωρίς ψυχή, χωρίς καθημερινή χρήση. Μια πολύτιμη κληρονομιά, που την οικοδόμησαν οι παλαιότεροι με

ιδρώτα και θυσίες προσωπικές και οικογενειακές, με τα ευγενέστερα υλικά αρχών και αξιών, αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της κατάρρευσης στον τόπο μας.

Σε μια περίοδο κοσμογονικών μεταβολών και ενώ το 1992 δεν περιμένει όσους καθυστερούν, οι ελληνικοί συνεταιρισμοί -- και αναφέρομαι εδώ κυρίως στους αγροτικούς συνεταιρισμούς -- βρίσκονται μπροστά σε συσσωρευμένα προβλήματα που τους καθλώνουν. Όσο διαρκεί αυτή η κατάσταση, τόσο οι συνεταιρισμοί θα χάνουν έδαφος, ενώ οι προκλήσεις των καιρών απαιτούν ακριβώς το αντίθετο.

Το πρόβλημα των ληξιπρόθεσμων χρεών φαίνεται να ερευνάται αλλά όχι να επιλύεται, αλλά και αν επιλυθεί δεν θα σημαίνει για όλες τις συνεταιριστικές οργανώσεις τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για ένα νέο ξεκίνημα. Ορισμένες από τις σημαντικότερες συνεταιριστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις βαρύνονται με υπεράριθμο προσωπικό ή με προσωπικό που ποιοτικά δεν αντιστοιχεί στις σημερινές ανάγκες τους. Το πρόβλημα είναι, συνεπώς, ευρύτερο και απαιτούνται ταυτόχρονα πολλές προσπάθειες, από πολλές πλευρές για την επίλυση του.

Μια ευκαιρία που υπάρχει «εν δυνάμει» είναι η συνεργασία με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών της Κοινότητας. Παρότι το νομικό πλαίσιο συνεργασίας συνεταιρισμών διαφόρων χωρών της ΕΟΚ δεν έχει ακόμη θεσπισθεί, οι δυνατότητες υπάρχουν με βάση τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού, τα θεσμοί που είναι σε ισχύ από το 1989. Σε κάθε περίπτωση, προϋπόθεση συνεργασίας είναι η ανταγωνιστικότητα της οποίας ο LARS MARCUS, ο Πρόεδρος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, δεν παύει να προβάλλει σε κάθε ευκαιρία, όπως και στα τρία κείμενά του που φιλοξενήθηκαν στο περιοδικό της Εταιρείας μας.

2. Μερικές επιμέρους εξελίξεις

Στα πλαίσια της φτωχής γενικά συγκομιδής σε συνεταιριστικά επιτεύγματα της διαίτης που πέρασε, αξίζει να επισημανθούν ορισμένα που έχουν ευρύτερη σημασία.

α) Η νομοθεσία για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς που ήταν από την αφετηρία της προβληματική, χρειάστηκε να υποστεί αρκετές τροποποιήσεις λειτουργικής σημασίας, που όμως άφησαν άθικτα ορισμένα βασικά θέματα, όπως το θέμα των εκλογών με συνδυασμούς, παρά το γεγονός ότι είναι πλέον γενική η πεποίθηση πως το σύστημα αυτό όχι απλώς δεν προσφέρεται για τους συνεταιρισμούς, αλλά υποσκάπτει τα θεμέλια της ενότητάς τους, όσες «συναινετικές» προσπάθειες και αν καταβληθούν.

Έχει επίσης γίνει συνείδηση ότι η αποκοπή των τριτοβάθμιων οργανώσεων από την ΠΑΣΕΓΕΣ και αρκετές ακόμη «καινοτομίες» υπήρξαν άστοχες. Οι αναγκαστικές συγχωνεύσεις, ο ελάχιστος αριθμός μελών, οι διακρίσεις των μελών, η εγγραφή νέων μελών, η εποπτεία και ο έλεγχος, οι τροποβάθμιες οργανώσεις και αρκετά ακόμη θέματα, χρειάζονται ρεαλιστική και προπαντός συνεταιριστική διευθέτηση.

β) Μια σημαντική εξέλιξη αυτής της περιόδου υπήρξε η δημιουργία στο Υπουργείο Γεωργίας χωριστής Γενικής Γραμματείας Συνεταιρισμών και Επο-

πτευομένων Οργανισμών. Έτσι, το θέμα των συνεταιρισμών αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερης σημασίας από την Πολιτεία εφόσον θα υπάρξει Γενικός Γραμματέας για την προώθηση των υποθέσεων των συνεταιρισμών. Ιδιαίτερα, αποτέλεσε τιμή για την Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού το γεγονός ότι Γενικός Γραμματέας τοποθετήθηκε ένα δραστήριο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της, ο κ. Γεώργιος Σελλιανάκης, οικονομολόγος και πρώην Γενικός Διευθυντής της Ελαιουργικής. Η παρουσία του κ. Σελλιανάκη σ' αυτό το σημαντικό αξίωμα, αποτελεί διαβεβαίωση σοβαρής μέριμνας για την εφαρμογή μιας σωστής συνεταιριστικής πολιτικής. Όμως, οφείλουμε να επισημάνουμε την ιδιαίτερη ευαισθησία αυτού του αξιώματος. Σε χέρια μη έμπειρων συνεταιριστών ενδέχεται να καταλήξει σε μηχανισμό παρέμβασης.

γ) Μια τρίτη ενδιαφέρουσα εξέλιξη αφορά στην κινητικότητα που παρουσιάζει το θέμα των συνεταιρισμών στο χώρο της ΕΟΚ, αλλά και στο διεθνή χώρο. Στις ευνοϊκές για τους συνεταιρισμούς γνωματεύσεις του ΟΗΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν προστεθεί οι ενθαρρυντικές για το θεσμό θέσεις επιμέρους επιτροπών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της ΕΟΚ. Οι θέσεις αυτές, χωρίς εξαίρεση, προβάλλουν το συνεταιριστικό θεσμό ως εργαλείο αντιμετώπισης σημαντικών προβλημάτων και μάλιστα με τρόπο που εξασφαλίζει οικονομική και κοινωνική ισορροπία. Έτσι, αργά μεν αλλά σταθερά, ο συνεταιριστικός θεσμός κερδίζει έδαφος ως προς την αναγνώριση της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας και της χρησιμότητάς του,

3. Το έργο της Εταιρείας

Η Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού, ως ένα επιστημονικό ιδεολογικό σωματείο, έκανε αισθητή την παρουσία του κυρίως με δύο τρόπους: (α) Με την έκδοση του περιοδικού «*Συνεταιριστική Πορεία*» κάθε τρίμηνο και (β) Με τη διοργάνωση εκδηλώσεων για την καλλιέργεια του προβληματισμού γύρω από τα συνεταιριστικά θέματα.

(α) Το Περιοδικό

Κατά τη διετία που πέρασε εκδόθηκαν οκτώ τεύχη του περιοδικού.

Τα μηνύματα που φτάνουν στην Εταιρεία δείχνουν ότι εκτιμάται αυτή η προσπάθεια και ότι το περιοδικό συμβάλλει στον επιστημονικό προβληματισμό τόσο των ιδεολογικών θεμάτων, όσο και των εφαρμοσμένων.

Το γεγονός ότι μέχρι τώρα το περιοδικό έχει φιλοξενήσει άρθρα μιας πλειάδας καθηγητών Πανεπιστημίου και κορυφαίων συνεταιριστικών στελεχών, αποτελεί τεκμήριο αναγνώρισης του επιπέδου του.

Από τους Καθηγητές Πανεπιστημίου ετίμησαν το περιοδικό:

- * ο κ. **Σταύρος Θεοφανίδης**, Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου και θερμός θιασώτης του συνεργατισμού.
- * ο κ. **Διονύσιος Μαυρόγιαννης**, ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θράκης, πρώην στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ και τώρα υπεύθυνος συνεταιριστικών θεμάτων του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας.
- * ο κ. **Σωτήριος Αγαπητίδης**, ομότιμος Καθηγητής του ΕΜΠ, από τα ιδρυτικά μέλη της Εταιρείας .

* ο κ. **Γιώργος Μέργος**, Επίκουρος Καθηγητής του Οικονομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής, πρώην στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ και της Διεθνούς Τραπέζης.

* ο κ. **Κώστας Ουστατασιδής**, Λέκτορας του Τμήματος Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

* ο κ. **Γιώργος Παπαδημητρίου**, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

* ο κ. **Κώστας Σιφνιώτης**, Επίκουρος Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου και πρώην στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ.

* ο κ. **Αντώνης Μανιτάκης**, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

* ο κ. **Χρίστος Καμενίδης**, Καθηγητής του Τμήματος Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

* Τέλος ο Καθηγητής κ. **H. Munkner** του Πανεπιστημίου του MARBURG, που αποτελεί κορυφαία προσωπικότητα διεθνώς για τα θέματα συνεταιριστικής νομοθεσίας.

Ένα τέτοιο δυναμικό επιστημόνων έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για τη συνεταιριστική κίνηση όσο και για την Εταιρεία, καθώς και καλύπτει διαφορετικές πτυχές του πολύπλευρου συνεταιριστικού θεσμού και εξασφαλίζει έγκυρη επιστημονική θεωρητική επιμέλεια προβλημάτων.

Όμως, η ύλη του περιοδικού στηρίχθηκε στο επιστημονικό δυναμικό του συνεργατισμού που έχουν βιώσει τη θεωρία και την εφαρμογή και εκ των έδων και που γι' αυτό η γνώμη τους και οι προτάσεις τους έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα και διδακτικό περιεχόμενο.

Το περιοδικό τίμησαν και τιμούν με τη συνεργασία τους τα πιο γνωστά και εκτιμώμενα ονόματα του ελληνικού συνεργατισμού, όπως του **Αρ. Κλήμη**, του **Χαρ. Παπαχρίστου**, της **Φωτεινής Τζωρτζάκη**, του **Β. Γιαννιζή**, του **Ν. Κολύμβα**, του **Π. Κολύρη**, του **Ι. Σολάση**, του **Κ. Αρχοντάκη**, του **Γ. Σελλιανάκη**, του **Ν. Μετζιδάκη**, του **Ι. Παπαγεωργίου**, του **Π. Θεοδοσίου**, του **Γ. Μουζακίτη**, του **Α. Πάνου**, του **Ι. Αλεξανδρόπουλου**, του **Κ. Αβραμίδη**, του **Γ. Πουρνάρα**, του **Ν. Πατρίκιου**, του **Δ. Κοσμοπούλου**, καθώς και του **Γ. Φωτίου** από την Κύπρο. Ονόματα που δεν χρειάζονται ιδιαίτερες συστάσεις.

Ούτε χρειάζεται οποιαδήποτε σύσταση για την προσφορά της **Βαρβάρας Ααμπροπούλου - Δημητριάδου**, που έχει επωμισθεί το τεράστιο θέμα της νομοθεσίας και της νομολογίας των συνεταιρισμών και που η προσφορά της είναι προφανής σε κάθε τεύχος του περιοδικού.

Όμως, το περιοδικό δεν τελειώνει με αυτό που παρουσιάζεται στον αναγνώστη. Υπάρχει η οικονομική διαχείριση του περιοδικού, οι διαφημίσεις, η διεκπεραίωση. Χωρίς να μετρούν χρόνο και κόπωση, προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ο Γενικός Γραμματέας της Εταιρείας κ. **Ανδρ. Σιβρόπουλος** και ο Ταμίας κ. **Ν. Πατρίκιος**.

Η έκδοση του περιοδικού απαιτεί σοβαρή επένδυση χρόνου από όλους όσους ασχολούνται με αυτό και επειδή ο χρόνος αυτός προσφέρεται εθελοντικά, το περιοδικό, που κυκλοφορεί σε περίπου 1.200 αντιτυπα, μπορεί και καλύπτει τις χρηματικές δαπάνες.

Από τη θέση αυτή, εκφράζονται ευχαριστίες προς τις συνεταιριστικές οργανώσεις που επιλέγουν το περιοδικό μας για την προβολή τους καθώς και εκείνες που έχουν αναλάβει να διαθέτουν στα μέλη τους το περιοδικό εγγραφόμε-

νες για αριθμό τευχών.

Σχετικά με το περιοδικό πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι εκτιμήθηκε ιδιαίτερα η κωδικοποίηση του νόμου 1541/85, που τυπώθηκε σε ειδικό τεύχος το Φθινόπωρο του 1988, με επιμέλεια της κας Δημητριάδου με τη βοήθεια και του μακαρίτη Προέδρου της Εταιρείας Γιάννη Στρογγύλη, που πολύπλευρα συνέβαλε στα θέματα του περιοδικού.

(β) Εκδηλώσεις

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων συνεταιριστικού προβληματισμού, η Εταιρεία πραγματοποίησε δυο εκδηλώσεις. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο 1988 με θέμα «Η πορεία της Συνεταιριστικής Κίνησης» και ομιλητές την κα Δημητριάδου, τον κ. Κολύμβα, τον κ. Α. Πάνο και τον κ. Αλεξανδρόπουλο.

Η δεύτερη πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο 1989 με ομιλητή τον Γιάννη Στρογγύλη, με θέμα «Συνεταιριστικά Προβλήματα: Επισημάνσεις - Θέσεις - Απόψεις».

Οι εκδηλώσεις αυτές έδωσαν την ευκαιρία για γόνιμες συζητήσεις και εκφράστηκε η ανάγκη να συνεχισθούν.

4. Θέματα Διοίκησης

Η απώλεια του Γιάννη Στρογγύλη, εκτός από το ουσιαστικό, δημιουργήσει και τυπικό κενό στο Δ.Σ. της Εταιρείας. Το κενό αυτό κλήθηκε να το καλύψει το πρώτο αναπληρωματικό μέλος, ο κ. Κ. Τσόπελας, ο οποίος όμως μέχρι τώρα δεν μπόρεσε να παρεβρεθεί σε κάποια από τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κυρίες και κύριοι,

Αυτό συνοπτικά υπήρξε το έργο της Εταιρείας μας κατά τη διετία που πέρασε. Το Δ.Σ. είχε και έχει την αίσθηση ότι αποτέλεσε το όργανο σύνθεσης του ενδιαφέροντος πολλών από τα μέλη της Εταιρείας, που με ποικίλους τρόπους εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους (π.χ. οικονομική ενίσχυση, διευκόλυνση ή υποβοήθηση του έργου του, συμμετοχή στις εκδηλώσεις κλπ.).

Από όλες τις ελιμρινείς εκδηλώσεις συμπαραστάσης, που υπήρξαν αυτή την περίοδο, ας μου επιτραπεί να ξεχωρίσω μια πρόσφατη, που προσωπικά με συγκίνησε ιδιαίτερα. Πρόκειται για τη δωρεά 50.000 δραχ. προς την Εταιρεία εκ μέρους του κ. Χαρίλαου Παπαχρίστου, αυτού του υποδείγματος συνεταιριστή, που δεν τον έχουν αγγίξει ούτε θα τον πλησιάσουν τα σημερινά μηνύματα εγωκεντρικότητας και ατομισμού. Δείγμα, όπως και πολλά άλλα μέλη αυτής της Εταιρείας, της -- ας μου επιτραπεί να πω -- παλαιάς Σχολής της προσφοράς και της θυσίας για έναν ανώτερο σκοπό.

Οικονομικός Απολογισμός

Τον οικονομικό απολογισμό της Εταιρείας παρουσίασε ο Ταμίας της Εταιρείας κ. Ν. Πατρίκιος. Τα στοιχεία εσόδων και εξόδων κατά τις δύο τελευταίες χρήσεις και μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1990 έχουν ως εξής:

Οικονομικός Απολογισμός

	Χρήσεις	
	1988	1989
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ - ΕΣΟΔΑ		
Από δικαίωμα εγγραφής και συνδρομές μελών	25.400	8.300
» δωρεές και ενισχύσεις	8.000	30.000
» εισφορές για το περιοδικό	1.003.592	494.389
» καταχωρήσεις στο περιοδικό	490.000	345.000
» τόκους καταθέσεων στην Τράπεζα	72.446	305.678
Σύνολο εισπράξεων - εσόδων	1.599.438	1.183.367
ΠΛΗΡΩΜΕΣ - ΕΞΟΔΑ		
Για ενοίκια Γραφείου	86.400	86.400
» Κοινόχρηστα Γραφείου	32.400	27.625
» ΔΕΗ	9.064	13.781
» ΟΤΕ	13.842	12.074
» Ταχυδρομικά	3.540	2.700
» έξοδα εκδόσεως και αποστολής του περιοδικού	626.892	602.679
» Μικροέξοδα και ενοίκιο αίθουσας	20.000	16.000
Σύνολο εξόδων	792.138	761.259
Αποτελέσματα - πλεόνασμα χρήσεως	807.300	422.108

Ακολούθησε η έκθεση της Ελεγκτικής Επιτροπής την οποία παρουσίασε ο κ. Κ. Αρχοντάκης:

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Προς τη Γενική Συνέλευση των μελών της 28.3.1990

Η ελεγκτική επιτροπή που εκλέχθηκε από τη Γενική Συνέλευση της 26.11.87, άσκησε τον προβλεπόμενο από το άρθρο 20 του Καταστατικού έλεγχο και είναι σε θέση να βεβαιώσει τα μέλη σε σχέση με τη διαχείριση περιόδου 26.11.87 - 25.3.89., ότι:

α) Οι δαπάνες όλες πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη φειδώ και στηρίζονται σε πλήρη αποδεικτικά στοιχεία και δικαιολογητικά που φυλάσσονται με επιμέλεια από τον ταμία.

Μεταξύ των δαπανών αυτών δεν υπάρχουν αμοιβές ή ανταπόδοση δαπανών των μελών του Δ.Σ. που εργάζεται όχι μόνο ανιδιοτελώς, αλλά και δαπανώ-

ντας εξ ιδίων για έξοδα κίνησης, τηλεφωνικά κλπ.

β) Τα έσοδα πραγματοποιούνται με σημαντική απασχόληση και προσπάθεια κυρίως του Ταμία κ. Πατρίκιου Νικ. και βοηθητικά του Γραμματέα και Προέδρου.

γ) Τα διαθέσιμα της Εταιρείας, κατατίθενται με επιμέλεια σε έντοκη κατάθεση στην ΑΤΕ, ενώ το σημαντικότερο μέρος των, με φροντίδα του Ταμία κατατίθεται σε καταθέσεις προθεσμίας για τη βελτίωση των εσόδων της Εταιρείας.

δ) Η ταμειακή διαχείριση είναι ως εκτίθεται από τον απολογισμό του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κατόπιν τούτου εισηγούμεθα στη Γενική Συνέλευση την έγκριση των πεπραγμένων και της διαχείρισης και επί πλέον εισηγούμεθα όπως εκφρασθούν η ικανοποίηση και οι ευχαριστίες της Γενικής Συνέλευσης, για τις προσπάθειες και το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου.

Με την ευκαιρία, η Ελεγκτική Επιτροπή προτείνει όπως για την καλύτερη, ανετώτερη για τον Ταμία διεξαγωγή της ταμειακής και λογιστικής διαχείρισης και για την αποφυγή τυπικών, χωρίς ουσιαστική σημασία παραβάσεων, αλλά και προώθηση των σκοπών της Εταιρείας:

α) Τροποποιηθεί το καταστατικό για την επιβαλλομένη από την εξέλιξη διεύρυνση των αναφερομένων ορίων χρηματικών ποσών, που αναφέρονται σε απόλυτα μεγέθη, ως και διατάξεων άλλων, αναφερομένων στη Γενική Συνέλευση κλπ. Με την ευκαιρία μπορεί να γίνει η μεταφορά του σε σύγχρονη γλώσσα.

β) Να εξετασθεί η δυνατότητα της προμήθειας μικρού Ρ.Σ. (πέρσοναλ κομπιούτερ) για την παρακολούθηση των δαπανών - εσόδων και συνδρομών μελών και περιοδικού, με χειρισμό του, από τον ταμία. Η σχετική επένδυση θ' απαιτήσει μικρό τμήμα των διαθεσίμων.

γ) Να μελετηθεί η εφαρμογή σύγχρονων πρόσφορων μέσων επικοινωνίας για διεύρυνση προβολής της ιδέας του Συνεργατισμού παράλληλα και της Εταιρείας (με ειδική έκδοση πέραν του περιοδικού κλπ.), αποστολή του περιοδικού σε βιβλιοθήκες κλπ.

Οι Ελεγκτές

Κ. ΤΣΑΓΚΟΥΡΝΟΣ

Κ. ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ

Συζήτηση - Απαλλαγή

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, εκφράσθηκε η ικανοποίηση των μελών για τη διαχείριση των υποθέσεων της Εταιρείας εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου και ψηφίσθηκε ομόφωνα η απαλλαγή του από ευθύνη.

Προτάσεις - Προοπτικές

Αρκετές επισημάνσεις και προτάσεις διατυπώθηκαν εκ μέρους των παρευρεθέντων στη Γ. Συνέλευση μελών. Μεταξύ αυτών αναφέρθηκαν:

* Η μεγάλη σημασία του ιστορικού έργου του Αριστ. Ν. Κλήμη «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», του οποίου έχουν κυκλοφορήσει οι δυο πρώτοι τόμοι

και προετοιμάζεται η έκδοση του τρίτου. Αποτελεί πολύτιμη έκδοση τόσο για τους παλαιότερους όσο και για τους νεώτερος συνεταιριστές.

* Η ανάγκη να πλαισιωθεί η Εταιρεία από περισσότερους νεώτερους συνεταιριστές.

* Η αναγκαιότητα αποδέσμευσης των συνεταιρισμών από κομματικές εξαρτήσεις.

* Η ενδυνάμωση της παρουσίας της Εταιρείας και η σύσφιξη των σχέσεών της με τις συνεταιριστικές οργανώσεις.

* Η χρησιμοποίηση πόρων της Εταιρείας:

Για την απόκτηση ιδιόκτητων γραφείων

Για την προκήρυξη μελέτης μέσω της Ακαδημίας Αθηνών

Για την προβολή του έργου της Εταιρείας

* Η διοργάνωση πανελλαδικού Συνεδρίου με τη βοήθεια των συνεταιριστικών οργανώσεων.

* Η προετοιμασία του εδάφους για την αποδέσμευση των συνεταιρισμών από το Κράτος.

* Η σύνδεση με οργανώσεις του εξωτερικού.

Προϋπολογισμός Χρήσεως 1990

Ο Γενικός Γραμματέας της Εταιρείας κ. Ανδρόνικος Σιβρόπουλος, παρουσίασε στη Γενική Συνέλευση τον Προϋπολογισμό εσόδων - εξόδων χρήσεως 1990, που διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

ΕΣΟΔΑ

1. Από δικαιώματα εγγραφής και συνδρομές	δρχ.	30.000
2. Από εισφορές, δωρεές και ενισχύσεις	»	50.000
3. Από εισφορές - συνδρομές για το περιοδικό	»	500.000
4. Από καταχωρήσεις στο περιοδικό	»	450.000
5. Από τόκους καταθέσεων	»	300.000
Σ ύ ν ο λ ο	»	1.330.000

ΕΞΟΔΑ

1. Για ενοίκια γραφείου	δρχ.	120.000
2. Για κοινόχρηστα - ΔΕΗ - ΟΤΕ	»	105.000
3. Για ταχυδρομικά, γραφική έλη, έντυπα κλπ.	»	50.000
4. Για έξοδα εκδόσεως - αποστολής περιοδικού	»	800.000
5. Για μικροέξοδα - απρόβλεπτα	»	40.000
Σ ύ ν ο λ ο	»	1.115.000

Πλεόνασμα χρήσεως

» 215.000

Εκλογή Διοικητικού Συμβουλίου και Ελεγκτικής Επιτροπής:

Κατά την ψηφοφορία που ακολούθησε εξελέγησαν:

Για το Διοικητικό Συμβούλιο:

Τακτικά μέλη: 1. Βαββάρα Λαμπροπούλου - Δημητριάδου
2. Παναγιώτης Καλδής
3. Νικόλαος Κολύμβας
4. Κων/νος Παπαγεωργίου
5. Κων/νος Παπακωνσταντίνου
6. Νικόλαος Πατρίκιος
7. Ανδρόνικος Σιβρόπουλος

Αναπληρωματικά μέλη: 1. Κων/νος Τσαγκουρνός
2. Στέφανος Ντούλας

Για την Ελεγκτική Επιτροπή

Τακτικά μέλη: 1. Κων/νος Αρχοντάκης
2. Εμμανουήλ Σωπασάκης
3. Εμμανουήλ Παληκαράκης

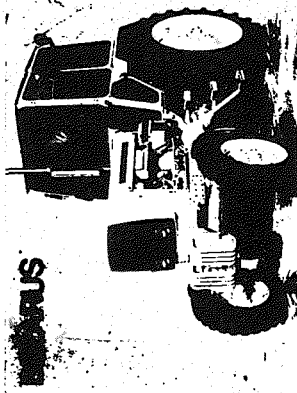
Αναπληρωματικά μέλη: 1. Δημήτριος Λιάγκος
2. Μαρίνος Ράπτης

Συγκρότηση του Δ. Σ. σε σώμα

Το Δ.Σ. που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

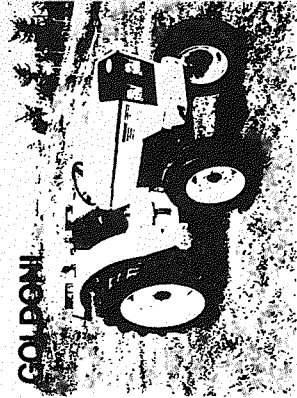
Πρόεδρος: **Κων/νος Παπαγεωργίου**
Αντιπρόεδρος: **Ανδρόνικος Σιβρόπουλος**
Γ. Γραμματέας: **Κων/νος Παπακωνσταντίνου**
Ταμίας: **Νικόλαος Πατρίκιος**
Ειδ. Γραμμ.: **Παναγιώτης Καλδής**
Μέλη: **Βαββάρα Λαμπροπούλου - Δημητριάδου**
Νικόλαος Κολύμβας

20.000 τρακτέρ

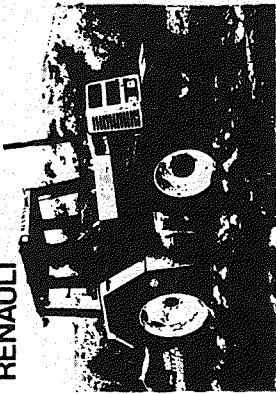
CASE

έχουν πουληθεί από τη
ΣΠΕΚΑ
και οργάνουν σήμερα
την Ελληνική γη

GOLDEN

RENAULT

120

εξυσιονομημένοι
αντιπρόσωποι της ΣΠΕΚΑ
είναι στη διάθεσή σας
για κάθε εξυπηρέτηση.

Επισκεφθείτε την Έκθεση μας.
Εκεί, θα μπορείτε να διαλέξετε από τις
4 μαρκες τρακτέρ που αντιπροσωπεύουμε.
Το τρακτέρ που θα καλύπτει τις δικές σας
ανάγκες.

Με την εγγύηση της ΣΠΕΚΑ
της μεγαλύτερης Ελληνικής
Εμπορικής και Τεχνικής
Συνεταιριστικής Επιχείρησης.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ

ΣΠΕΚΑ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑ - Σολομού 55-57, Τηλ. 51 45 913
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Γιαννιτσών 113 Τηλ. 515.880
ΛΑΡΙΣΑ - Τέρμα οδού Σοκράτους Τηλ. 237.268

σέβεται τον αγρότη

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Συνεταιριστικές - Αγροτικές

Περιορισμοί στη χρηματοδότηση της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ

Ένταση δημιουργήθηκε στις σχέσεις μεταξύ συνεταιριστικών οργανώσεων και ΑΤΕ με αφορμή την άρνηση της τελευταίας να χρηματοδοτήσει τη συγκέντρωση ελαιολάδου από την ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ. Για το λόγο αυτόν οι εκπρόσωποι της ΠΑΣΕΓΕΣ αποχώρησαν από το Δ.Σ. και την Επιτροπή Πιστώσεων της ΑΤΕ (μέσα Ιανουαρίου) και ο Πρόεδρος της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ υπέβαλε την παραίτησή του στο Δ.Σ. της οργάνωσης. Η παραίτηση δεν έγινε αποδεκτή.

Η ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ υποστηρίζει ότι «τα χρέη και οι ζημίες της δεν διαμορφώθηκαν από την κακή εμπορική πολιτική της ούτε από λανθασμένες επιλογές και αποφάσεις της Διοίκησής της, αλλά κυρίως εξαιτίας:

α) Της απαγόρευσης των ξαγωγών επί τρεις συνεχείς περιόδους λόγω των ΝΕΠ και της ανάγκης εξισορρόπησης της αγοράς. Η πολιτική αυτή επέβαλε στην ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ την αποθεματοποίηση 70.000 τόννων λαδιού με όλες τις συνακόλουθες καταστροφικές επιβαρύνσεις απ' τη δαρκή δέσμευση κεφαλαίων και τους υψηλούς τραπεζικούς τόκους.

β) Της έλλειψης ίδιων κεφαλαίων και της συνεχούς προσφυγής σε τραπεζικό δανεισμό με υψηλά επιτόκια.

γ) Της απαγόρευσης που ίσχυε μέχρι πρότινος για την ανανώριση τόκων πέραν των 4 μηνών, όταν η επιβάρυνση των προϊόντων της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ σε τόνους ξεπερνούσε τους 6 μήνες.

δ) Των αγορανομικών και κοστολογικών απαγορεύσεων που αποσκοπούσαν στην απορρόφηση των πληθωριστικών πιέσεων και που υποχρέωναν την ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ να πωλεί με τρομακτικές ζημίες σε τιμές 40 ή 45 δρχ. κάτω του κόστους.

ε) Του κόστους της γενικότερης πολι-

τικής που ασκείται για την προστασία του εισοδήματος του παραγωγού, γεγονός που υποχρεώνει την ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ να αγοράζει πέραν των απαιτούμενων για κάλυψη των αναγκών της ποσοτήτων».

Ο Διοικητής της ΑΤΕ κ. Θ. Δημόπουλος, ανακοίνωσε τα ακόλουθα σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής Πιστώσεων της ΑΤΕ να μην εγκρίνει το αίτημα της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ για δάνειο 12 δις δρχ. για την εξαγορά και διάθεση 45.000 τόννων ελαιολάδου:

1. Πάγια πολιτική της Τράπεζας είναι η πλήρης χρηματοδοτική στήριξη κάθε υγιούς δραστηριότητας που αναλαμβάνουν οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις της χώρας με στόχο την αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής και τη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος.

2. Στον τομέα των δραστηριοτήτων που αφορούν συγκέντρωση - τυποποίηση και διάθεση ελαιολάδου εσοδείας 1989-90 η ΑΤΕ, παρά τη γενικότερη στενότητα του χρηματοδοτικού της προγράμματος, ικανοποίησε στο διάστημα των τελευταίων δυο μηνών όλα τα αιτήματα 15 Συνεταιριστικών Οργανώσεων, οι οποίες διαθέτουν μονάδες τυποποίησης ελαιολάδου, με συνολική χρηματοδότηση ανοιχτού λογαριασμού ύψους 12 δις. δρχ. για συνολική ποσότητα 28.000 τόννων. Το σύστημα δε του ανοικτού λογαριασμού επιτρέπει την άνευ περιομού ανακύκλωση του ποσού των 12 δις. δρχ. εφόσον διατίθενται τα σχετικά αποθέματα ελαιολάδου.

3. Η απόφαση για τη μη ικανοποίηση του συγκεκριμένου αιτήματος της Ελαιουργικής στηρίχθηκε στην τεκμηριωμένη εκτίμηση των Υπηρεσιών της ΑΤΕ, ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα θα έχει αρνητικό αποτέλεσμα, με συνέπεια την αύξηση των συσσωρευμένων ζημιών της και ταυτόχρονα τη διεύρυνση των ήδη υφισταμένων μεγάλων χρηματοδοτικών

ανοιγμάτων της στην ΑΤΕ. Συμβαίνει δε, κάθε χρόνο να επαληθεύονται οι εκτιμήσεις των υπηρεσιών της Τράπεζας ενώ αντίθετα οι προβλέψεις της Ελαιουργικής για πραγματοποίηση κερδών να διαψεύδονται από τα αρνητικά αποτελέσματα.

4. Η ΑΤΕ αδυνατεί να φέρει το βάρος της άσκησης κοινωνικής πολιτικής με τοποθέτηση υγιών κεφαλαίων (καταθέσεις) σε ζημιογόνες δραστηριότητες.

5. Για την υλοποίηση του προγράμματός της και προκειμένου να ασκεί παράλληλα κοινωνική πολιτική, η Ελαιουργική θα πρέπει, πριν από τη χρηματοδότησή της από την ΑΤΕ, να εξασφαλίσει τους σχετικούς κοινωνικούς πόρους».

Γεωργικές Επιδοτήσεις

Με εντυπωσιακό ρυθμό συνεχίζεται η καταβολή επιδοτήσεων στο γεωργικό τομέα από την ΑΤΕ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας της Τράπεζας, την περίοδο από 1.1.89 μέχρι 31.12.89 το ποσό των επιδοτήσεων από Κοινοτικούς και εθνικούς πόρους ανέρχεται σε 414.385 εκατ. δρχ. και παρουσιάζει αύξηση 32,07% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 1988.

Για την ίδια περίοδο καταβλήθηκαν από την ΑΤΕ σε διάφορους δικαιούχους 3.233 εκατ. δρχ. από επιδοτήσεις του τομέα προσανατολισμού του ΓΕΟΓΑ.

Εκπαιδευτικό Κέντρο

Μεγάλες εγκαταστάσεις για το Εκπαιδευτικό Κέντρο της ΑΤΕ στο Καστρί πλησιάζουν την ολοκλήρωσή τους.

Σύμφωνα με τη γνώμη αρμοδίων κοινωνικών παραγόντων, το Εκπαιδευτικό Κέντρο της ΑΤΕ θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα και καλύτερα έργα Εκπαιδευτικής υποδομής στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Το έργο που συγχρηματοδοτείται από

την ΑΤΕ και το Κοινωνικό Ταμείο της Κοινότητας, είναι προϋπολογισμού 2,5 δις δρχ. και αποτελείται από σύγχρονο εκπαιδευτικό συγκρότημα δυναμικότητας 340 θέσεων εκπαίδευσης και έχει δυνατότητα πλήρους φιλοξενίας 140 εκπαιδευομένων. Ας σημειωθεί ότι οι χώροι του Κέντρου προσφέρονται επίσης και για την διοργάνωση διεθνών εκπαιδευτικών αι επιστημονικών συνεδρίων.

Το νέο Εκπαιδευτικό Κέντρο θα βρισκείται σε πλήρη λειτουργία στις αρχές του 1991, ενώ μέρος των σημερινών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων της ΑΤΕ θα μεταφερθούν στις νέες εγκαταστάσεις εντός του α' εξαμήνου του 1990.

Οι συνεταιρισμοί το 2000

Διημερίδα με θέμα «οι Συνεταιρισμοί το 2000» οργανώνει η ΠΑΣΕΓΕΣ για διευθυντές και υποδιευθυντές συνεταιριστικών οργανώσεων. Η διημερίδα θα πραγματοποιηθεί στο Ξενοδοχείο «Πέλαγος» στον Άγιο Μηνά (Χαλκίδα) Εύβοιας στις 10, 11 και 12 Μαΐου 1990.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ θα καλύψει τα έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακίνησης των συνέδρων από την Αθήνα στη Χαλκίδα. Η συμμετοχή στη διημερίδα είναι 10.000 δρχ. ανά σύνεδρο.

Εκπαίδευση σε θέματα Μάνατζμεντ - Μάρκετινγκ - Πληροφορικής

Από τον περασμένο χρόνο ξεκίνησε μια προσπάθεια εκπαίδευσης στελεχών των συνεταιριστικών οργανώσεων, του Υπουργείου Γεωργίας και της ΑΤΕ σε θέματα Μάνατζμεντ, Μέρκετινγκ και Πληροφορικής και έχουν εκπαιδευθεί 73 στελέχη (Οικονομολόγοι και Γεωπόνοι).

Η επόμενη εκπαιδευτική σειρά θα πραγματοποιηθεί μεταξύ 23 Απριλίου και 11 Μαΐου 1990 στο Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών, στο κτήμα Συγγρού στο Μαρούσι. Οι ενότητες μαθημάτων που θα αναπτυχθούν είναι: Γενικό Μάνατζμεντ, Οικονομικό Μάνατζμεντ, Μάρκε-

τινγκ, Δημόσιες Σχέσεις, Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων, Συνεταιρισμοί, η Ενιαιμία Ευρωπαϊκή Πράξη και οι επιπτώσεις της στις Δραστηριότητες των ΑΣΟ, Οι Ιδιαιτερότητες των Περιοχών της Χώρας

Ενίσχυση ΑΤΕ προς τους παλινοστούντες Ποντίους

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΤΕ τέθηκαν στη διάθεση του Υπουργείου Εξωτερικών 10 εκατ. δρχ. για την αντιμετώπιση των προβλημάτων εγκατάστασης των ομογενών Ποντίων που έρχονται από τη Σοβιετική Ένωση. Για τον ίδιο σκοπό ανοίχθηκε ο λογαριασμός 4265/35167 στο Κεντρικό Κατ/μα της ΑΤΕ, Κριεζώτου - Πανεπιστημίου 4.

Αγροτικό Μουσείο

θα χτίσει η ΑΤΕ

«Η ανάληψη και διοργάνωση της Χρυ-

σής Ολυμπιάδας από την Ελλάδα αποτελεί ιστορικό χρέος για τη χώρα μας», δήλωσε ο Διοικητής της ΑΤΕ κ. Θ. Δημόπουλος σε συνέντευξη Τύπου στο Ζάππειο στα πλαίσια του Συνεδρίου «Αθήνα '96 - Το αύριο στην Τεχνολογία», που οργάνωσε η ΑΤΕ με τον Οργανισμό Υποψηφιότητας Ολυμπιακών Αγώνων. Πέρα από την αυτονόητη εκ μέρους της ΑΤΕ αμέριστη υλική και ηθική υποστήριξη της υποψηφιότητας, ο κ. Δημόπουλος ανακοίνωσε ότι σαν επιπλέον συμβολή στην πολιτιστική πτυχή της Ολυμπιάδας, η ΑΤΕ θα χτίσει Αγροτικό Μουσείο στην Σκυλλουντία της Αρχαία Ολυμπίας όπου ο Ξενοφών έγραψε το πρώτο επιστημονικό έργο για την Αγροτική Οικονομία και Ανάπτυξη πριν από 2400 χρόνια.

Η Αλιεία

(Συνέχεια από τη σελ. 38)

δ) Υπερπόντια ή Ατλαντική Αλιεία:

Αυτή γίνεται με μεγάλο εκποτίσματος και ισχυρής υποδύναμης σκάφη και με σύγχρονους θαλάμους κατάψυξης και συντήρησης ιχθύων. Είναι η λεγόμενη Ναυτιλιακή Αλιεία.

2ον Αλιεία κλειστών υδάτων:

Είναι αυτή που γίνεται, στις λιμνοθάλασσες, λίμνες, ποτάμια και γενικά στα κλειστά ιχθυοτρόφα νερά. Τα κλειστά, ύδατα συνήθως ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο και σε μερικές περιπτώσεις στις κοινότητες ή Δήμους. Το Δημόσιο παραχωρεί την εκμετάλλευσή τους για ορισμένο χρονικό διάστημα στους ιδιώτες επιχειρηματίες ή Συνεταιρισμούς που αναδεικνύονται πλειοδότες στις διενεργούμενες, κατά χρονικά διαστήματα, δημοπρασίες. Από το έτος 1944, με το Νόμο 1268, έγινε δυνατή η εκμετάλλευση των κλειστών υδάτων και των ιχθυοτροφείων, χωρίς δημοπρασία, με απ' ευθείας σύμβαση, στους Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς.

Μέσα στους ιχθυοτροφικούς χώρους, κατ' έθιμο, έχουν δικαίωμα να ψαρεύουν οι κατ' επάγγελμα ελεύθεροι ψαράδες και οι παραλίμνιοι πληθυσμοί.

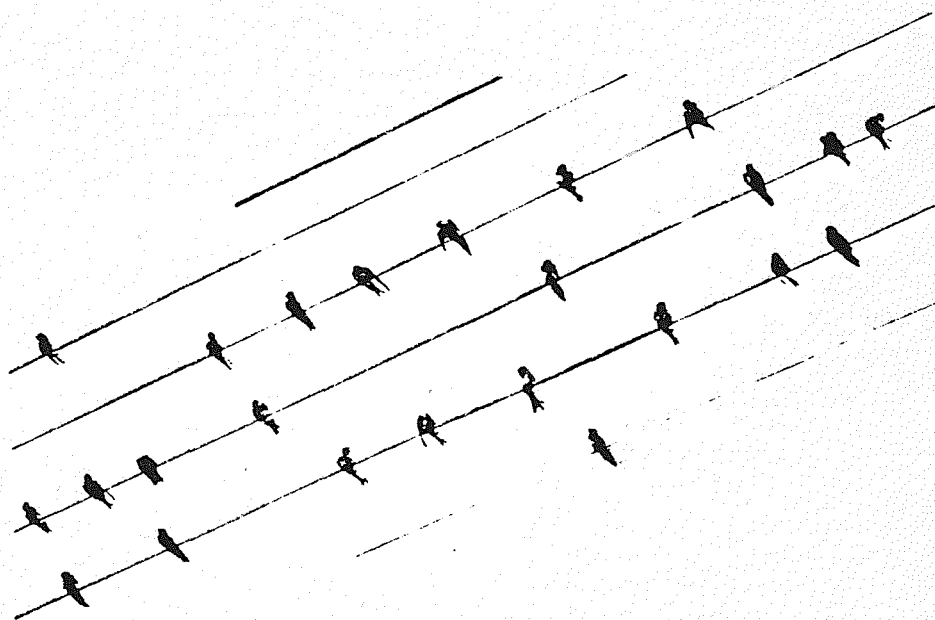
Η χώρα μας έχει μεγάλο αριθμό ιχθυοτροφείων και ιχθυοτρόφων λιμνών, που η παραγωγή τους αποτελεί πηγή πλούτου για την πατρίδα μας.

Η εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων της χώρας μας δεν γίνεται κατά τρόπο ορθολογικό. Αν εφαρμοζόταν και για τους δυο κλάδους της αλιείας (θαλάσσης - κλειστών υδάτων), οι οποίοι είναι αρκετά παραγωγικοί, υγιής αλιευτική πολιτική βάσει της επιστήμης της ιχθυολογίας και υδροβιολογίας και αν ήσαν οι αλιείς μας οργανωμένοι συνεταιριστικά και επαγγελματικά, όπως οι γεωργοί, θα είχαμε πολύ μεγάλη αύξηση της αλιευτικής παραγωγής και οι πρόσδοδοι από την εκμετάλλευση της αλιείας θα διπλασιαζόταν προς όφελος των ψαράδων και της οικονομίας μας.

(Το Γ' Μέρος σε επόμενο τεύχος)

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο

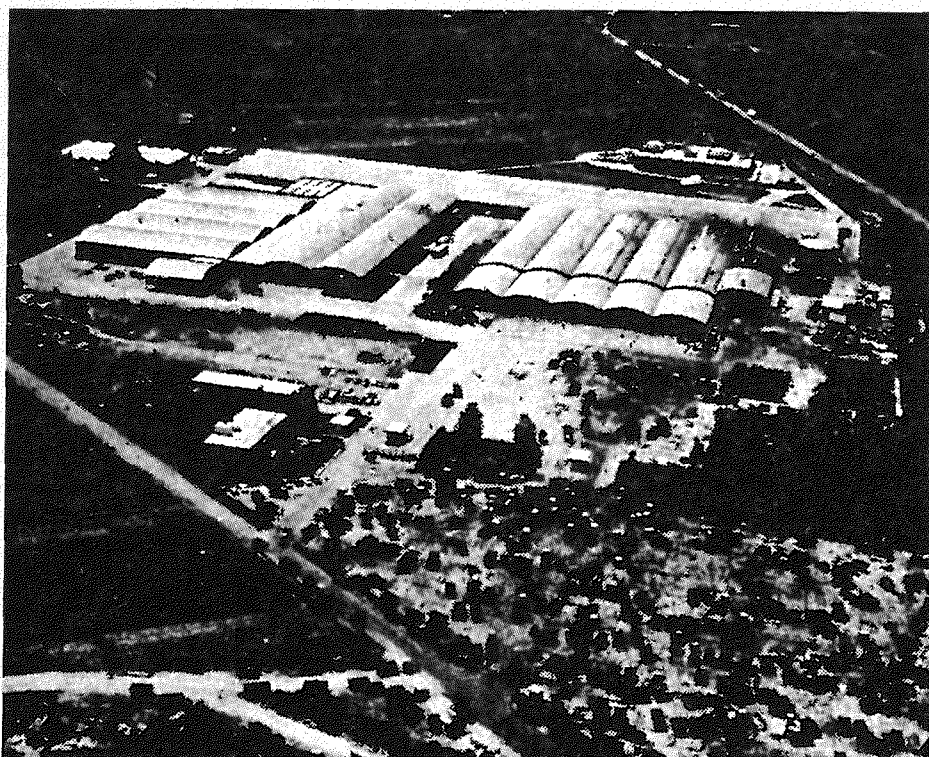

ΣΕΒΑΘ ΑΒΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ξάνθη: Καραολή 79 — Αθήνα Λ. Ριανκούρ 64)

- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ το εισόδημα των αγροτών.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ποιότητα στον καταναλωτή.
- ΔΙΝΕΙ εργασία στους ανθρώπους της ακριτικής περιοχής.
- ΒΟΗΘΑ την εθνική οικονομία.
- ΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

«**SINETERISTIKI PORIA**»

COOPERATIVE REVIEW

*Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.*

CONTENTS OF No 17/1990

	Page
* V. Lambropoulou - Dimitriadou: Questions and queries	1
* J. Hadjivassiliou: School Cooperatives of Ilia	7
* A.N. Klimis: The struggle of Consumer Cooperatives during the triple occupation 1941-44 and their efforts to cooperate with the agricultural cooperatives	11
* E. Seitaniadis: Problems and prospects of the cooperative movement	21
* C.L.P.: The picture of the large cooperative companies of Greece	29
* N. Ratrikios: Fisheries	33
* Opinion of the Economic and Social Committee of the EEC concerning cooperatives	41
* The General Meeting of the «Friends of Cooperation Society»	49
* Cooperative and Agricultural News	59

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματείου
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 5247.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι
151.24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Π. Καλδής - Κ. Παπαγεωργίου

Εισφορές 1990: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.500. Για άτομα δρχ. 1.500

Εμβάσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρίκιο, οδός Καλλιρόης 12
Αθήνα 117.43 (τηλ. 9226.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 5233.965

Κυκλοφορία 20.5.1990

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Από το τεύχος αυτό το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» προχωρεί σε ορισμένες βελτιώσεις στη στοιχειοθεσία και την εμφάνισή του. Ελπίζουμε ότι θα είναι ευπρόσδεκτες από τους αναγνώστες μας.

Η «Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού»

Σ Ε Κ Ε

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ με πλήρεις εγκαταστάσεις:

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Μ. Ασίας 1 - ΚΑΒΑΛΑ Δαγκλή 22
ΞΑΝΘΗ Περιοχή Πετεινού.

Η ΣΕΚΕ ιδρύθηκε το 1947 με την έμπνευση, πρωτοβουλία και προσπάθειες του αγροτικού ηγέτη αείμνηστου Αλεξάνδρου Μπαλτατζή, που υπήρξε και ο πρώτος Πρόεδρός της.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: 13 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών — 2 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και η Α.Ε. ΝΕΣΤΟΣ Ξάνθης.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΚΕ ήταν 2.000.000 δρχ. και τα σημερινά κεφάλαια, αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία ανέρχονται στο ποσό των 2.700.000.000 δραχμών.

Η ΣΕΚΕ διαθέτει ιδιόκτητες καπναποθήκες με πλήρως τεχνικές εγκαταστάσεις άνω των 15.000 τόννων και δυναμικό υπηρεσιακό μηχανισμό ικανό να διακινήσει με επιτυχία άνω των 20.000 τ. καπνών.

Το προσωπικό της ΣΕΚΕ αποτελείται από 120 μόνιμους υπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης.

Οι εξαγωγές της ΣΕΚΕ καλύπτουν το 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει κάθε χρόνο πάνω από 25 εκατ. δολάρια.

Στα 40 χρόνια της γόνιμης σταδιοδρομίας της η ΣΕΚΕ προσέφερε ανυπολόγιστες ωφέλειες και υπηρεσίες στον καπνοπαραγωγικό κόσμο και γενικότερα στην εθνική οικονομία και επιπλέον διένειμε στις Οργανώσεις - Μετόχους της μερίσματα ύψους άνω του 1.100.000.000 δρχ.

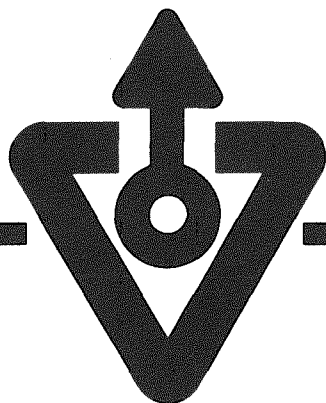
Με το θεσμό των υποτροφιών που καθιέρωσε η ΣΕΚΕ στην περίοδο 1949—1965 σπούδασαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές 400 παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγών που κατέχουν τώρα εξέχουσες θέσεις στις Οργανώσεις και το Δημόσιο και διακρίνονται για το ήθος και την επίδοσή τους.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή της ΣΕΚΕ στην ίδρυση και οργάνωση σειράς Συνεταιριστικών Εταιρειών και Γεωργικών Βιομηχανιών, μεταξύ των οποίων διακρίνεται η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, που διαθέτει ένα από τα πιο μεγάλα και συγχρονισμένα καπνοβιομηχανικά συγκροτήματα της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΔΗΜ. ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΝΤΖΟΝΙΔΗΣ

Αν. Γενικός Διευθυντής: ΚΩΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

ΦΥΤΟΧΩΜΑΤΑ - ΚΟΜΠΟΣΤΕΣ

**HY-POT
CORROHUM
HY-POT VIKAL**

ΜΕΤΑΠΛΑΣΤΕΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΑΝΘΟΡΜΟΝ

ΟΡΓΑΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

**ΦΥΤΟΡΜΟΝ SUPER
ΦΥΤΟΡΜΟΝ SPECIAL**

**ΠΥΚΝΑ ΚΡΥΣΤΑΛΙΚΑ
ΥΔΑΤΟΔΙΑΛΥΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ**

**NEW VACHS 60
ΑΜΜΟΡΗΟΣΚΑ 60**

GREEN TOP

EVEHEL

TOM MG4

ΥΓΡΑ ΔΙΑΦΥΛΜΙΚΑ

HUMOTREL

FILOZAL

 VIOLMET A.E.

ΚΡΑΤΙΝΟΥ 11 105.52 ΑΘΗΝΑ * Τηλ. 5226.440 - 5223.668 * TLX. 219457 VIME GR

TELEFAX: 5224369 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ: ΙΣΘΜΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ * Τηλ. 0741-98 395